

Hallituksen esitys Eduskunnalle rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen (Prümin sopimus) hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräiksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi rajat ylittävän yhteistyön tehostamiseksi erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen eli niin sanotun Prümin sopimuksen.

Prümin sopimus on Belgian, Saksan, Espanjan, Ranskan, Luxemburgin, Alankomaiden ja Itävallan välinen sopimus, joka allekirjoitettiin 27 päivänä toukokuuta 2005. Sopimuksen tarkoituksena on tehostaa sopimuspuolten viranomaisten rajat ylittävää yhteistyötä erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi. Sopimus sisältää DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihtamista, rajat ylittävää operatiivista yhteistyötä sekä terrorismin ja laittoman muuttoliikkeen torjumista koskevia määräyksiä. Lisäksi sopimuksessa on tietosuojaa koskevia määräyksiä.

Prümin sopimus on tullut 50 artiklan mukaisesti kansainvälisesti voimaan 1 päivänä marraskuuta 2006 Espanjan ja Itävallan välillä. Muiden sopimuksen allekirjoittaneiden sopimuspuolten osalta sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua sopimuksen ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjan tallettamisesta. Suomi sitoutuisi sopimukseen tallettamalla liittymisasiakirjan tallettajana toimivan Saksan liittotasavallan hallituksen huostaan kun eduskunta on hyväksynyt sopimuksen. Suomen osalta sopimus tulisi voimaan 90 päivän kuluttua liittymisasiakirjan tallettamisesta.

Sopimuksella pyritään tehostamaan sen kattamiin rikollisuuden muotoihin liittyvää

rajat ylittävää tietojen vaihtoa ja yhteistyötä. Sopimuksella tehostetaan tietojenvaihtoa erityisesti poliisin ylläpitämistä henkilörekistereistä. Sopimuksen periaatteena on, että rekistereiden sisällöstä ja tallettamisperiaatteista säädetään kunkin sopimuspuolen kansallisessa lainsäädännössä eikä sillä pyritä harmonisoimaan näitä periaatteita. Sopimus liittyy kaikilta osin Euroopan unionissa tehtävään tai suunniteltuun yhteistyöhön. Se toteuttaa käytännössä sopimuspuolten välillä vuoden 2004 Haagin ohjelman mukaista ns. saatavuusperiaatetta. Sopimuksen mukaan kaikilla EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus liittyä siihen. Sopimukseen on kirjattu määräys sen tuomisesta osaksi EU:ta. EU:n säädöksillä on myös sopimuksen määräyksiin nähden etusija nimenomaisen sopimusmääräyksen nojalla.

Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä sopimuksen soveltamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin Prümin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aselakia, poliisilakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia, ajoneuvorekisteristä annettua lakia, rikoslakia sekä ulkomaalaislakia. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin Prümin sopimus tulee Suomen osalta voimaan, minkä vuoksi niiden voimaantuloajankohdasta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila.....	4
Yleistä.....	4
Pakkokeinolaki.....	5
Kansainvälinen rikosoikeusapulaki.....	6
Laki yhteisistä tutkintaryhmistä.....	6
Henkilötietojen luovuttamista ulkomaille koskeva kansallinen lainsäädäntö.....	7
Ulkomaisen virkamiehen rikosoikeudellinen asema.....	8
Yhteiset palautustoimenpiteet.....	8
Asiakirja-asiantuntijat.....	8
Rikosten estämistä ja selvittämistä koskevat kansainväliset sopimukset.....	8
3. Esityksen keskeiset ehdotukset ja tavoitteet.....	10
4. Esityksen vaikutukset.....	10
4.1. Vaikutukset viranomaisen toimintaan.....	10
4.2. Taloudelliset vaikutukset.....	12
4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	13
5. Asian valmistelu.....	13
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	13
7. Riippuvuus muista esityksistä.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	15
1. Sopimus rajat ylittävän yhteistyön tehostamiseksi erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi (Prümin sopimus) ja sopimuksen suhde Suomen lainsäädäntöön.....	15
I luku. Yleinen osa.....	15
II luku. DNA-tunnisteet, sormenjäljet ja muut tiedot.....	15
III luku. Toimenpiteet terrorismirikosten torjumiseksi.....	19
IV luku. Toimenpiteet laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi.....	21
V Luku. Muut yhteistyön muodot.....	22
VI luku. Yleiset säädökset.....	24
VII luku. Yleiset tietosuojamääräykset.....	25
VIII luku. Täytäntäänpano- ja loppumääräykset.....	29
2. Lakiehdotusten perustelut.....	31
2.1. Voimaansaattamislaki.....	31
2.2. Laki ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta.....	34
2.3. Laki poliisilain 53 §:n muuttamisesta.....	34
2.4. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta.....	35

2.5.	Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta...	36
2.6.	Laki rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta	36
2.7.	Laki ulkomaalaislain muuttamisesta.....	36
3.	Voimaantulo	37
4.	Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	38
4.1.	Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	38
4.2.	Käsittelyjärjestys	39
LAKIEHDOTUKSET.....		40
	Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä sopimuksen soveltamisesta.....	40
	ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta.....	41
	poliisilain 53 §:n muuttamisesta.....	42
	henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta.....	42
	ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	43
	rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta	44
	ulkomaalaislain muuttamisesta.....	45
RINNAKKAISTEKSTIT.....		46
	poliisilain 53 §:n muuttamisesta.....	46
	henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta.....	47
	ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	49
	rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta	51
SOPIMUSTEKSTI.....		53

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen Prümmissä, Saksassa 27 päivänä toukokuuta 2005 Belgian, Saksan, Espanjan, Ranskan, Luxemburgin, Alankomaiden ja Itävallan allekirjoittaman sopimuksen rajat ylittävän yhteistyön tehostamiseksi erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi, jäljempänä Prümin sopimus, hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Sopimuksen tarkoituksena on syventää sopimuspuolien välillä yhteistyötä rajat ylittävässä yhteistyössä. Sopimus tuli kansainvälisesti voimaan 1 päivänä marraskuuta 2006 Espanjan ja Itävallan välillä. Saksan osalta sopimus tulee voimaan 23 päivänä marraskuuta 2006. Prümin sopimuksen sopimuspuolet neuvottelevat sopimuksen 44 artiklan mukaisia täytäntöönpanosopimuksia. Niitä ei ole vielä allekirjoitettu. Käytettävissä olevien tietojen mukaan Suomen lisäksi EU:n jäsenvaltioista ainakin Italia, Portugali ja Slovenia valmistelevat liittymistä sopimukseen.

Prümin sopimuksen keskeiset periaatteet ja yhteistyömuodot vaikuttavat Euroopan unionin puitteissa käytäviin saatavuusperiaatteen toteuttamista koskeviin neuvotteluihin. Liittymällä sopimukseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa Suomi kykenisi vaikuttamaan yhteistyön edelleen kehittämiseen.

Prümin sopimus on oikeudelliselta muodoltaan tavanomainen kansainvälinen sopimus. Sopimuksen mukaan kaikilla EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus liittyä siihen. Sopimus kehittää osittain Schengenin säännöstöä. Jos kyseessä olisi EU-instrumentti Norja, Islanti ja Sveitsi pääsisivät mukaan soveltaamaan sitä, koska ne ovat Schengen-yhteistyön osapuolia. Nyt kuitenkin osallistua voivat vain EU:n jäsenvaltiot.

Sopimukseen sisältyvät toimet kuuluvat Euroopan unionin tai Euroopan yhteisön toimialaan. Sopimusta ei ole valmisteltu unionin rakenteissa, esimerkiksi perussopimusten tiiviimpää yhteistyötä koskevien määräysten mukaisesti, vaan perinteisen kansainvälisen sopimuksen tavoin hallitustenvä-

lisesti. Sopimuksen valmisteluprosessi ei ole tähän saakka vastannut Suomen pyrkimystä kehittää EU:n piirissä mahdollisesti tapahtuvaa tiiviimpää yhteistyötä mahdollisimman yhtenäisenä sekä perussopimusten tarjoamis-puitteissa. Valtioneuvosto on asian valmistelun yhteydessä arvioinut, että tästä huolimatta Suomen tulee liittyä sopimukseen, koska sen avulla kyetään tehostamaan Suomen kansainvälistä viranomaisyhteistyötä sopimuksen kattamilla alueilla.

EU:n säädöksillä on sopimuksen määräykseen nähden etusija sopimuksen 47 artiklan 1 kohdan nojalla. Mikäli EU:ssa sopimuksen tekemisen jälkeen hyväksytään säännöstöä sopimuksen kattavalta alalta, sopimuksen määräykset kumoutuvat tai niitä muutetaan vastaamaan EU:n säännöksiä. Tarkoituksena on myös, että kolmen vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta tehdään aloite sen määräysten saattamiseksi osaksi EU:n oikeusjärjestystä. Komissio on pidetty ajan tasalla neuvotteluprosessin kulusta. Myös edellä mainittu aloite on tarkoitus tehdä yhteistyössä komission kanssa. Suomi tukee sopimuksen saattamista mahdollisimman pikaisesti osaksi EU:n oikeusjärjestystä.

2. Nykytila

Yleistä

Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat unionisopimuksen 29 artiklassa sitoutuneet tekemään kattavaa yhteistyötä ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytyneitä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia. Poliisiyhteistyön avulla pyritään tehostamaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten operatiivista yhteistyötä rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa. Lisäksi unionisopimuksen mukaan tehdään yhteistyötä tähän rikollisuuteen liittyvien

tietojen keräämisessä, tallettamisessa, käsittelyssä, analysoinnissa ja vaihdossa.

Näiden unionisopimuksen periaatteiden konkretisoinnista sovittiin viimeksi vuonna 2004 Haagin ohjelmassa, kun päätettiin ns. saatavuusperiaatteen toteuttamisesta Euroopan unionissa. Haagin ohjelman mukaan unionissa tulisi 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen soveltaa saatavuusperiaatetta, millä tarkoitetaan sitä, että koko unionin alueella jäsenvaltion lainvalvontaviranomainen, joka tarvitsee tietoa työtehtäviensä suorittamiseen, voi saada sen toisesta jäsenvaltiosta ja että toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva lainvalvontaviranomainen, jonka hallussa tieto on, antaa sen käyttöön mainittua tarkoitusta varten ottaen huomioon tässä jäsenvaltiossa vireillä olevan tutkinnan vaatimukset.

Saatavuusperiaatteen mukaan tietoja voidaan vaihtaa vain lakisääteisten tehtävien suorittamista varten. Lisäksi vaihdettavan tiedon eheys on taattava, tietolähteitä on suojeltava ja tietojen luottamuksellisuus on varmistettava tietojenvaihdon kaikissa vaiheissa ja vaihdon jälkeen. Saatavuusperiaatteen toteutumista unionin yhteistyössä käsitellään jäljempänä luvussa 6 (Muut esitykseen vaikuttavat seikat).

Rikosten estämiseen ja selvittämiseen liittyvästä kansainvälisestä tietojen vaihdosta ja operatiivisesta yhteistyöstä eri valtioiden lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten välillä määrätään tyypillisesti joko kahdenvälisissä sopimuksissa, joita Suomi on tehnyt yhteistyön kannalta tärkeiden valtioiden kanssa, tai monenvälisissä sopimuksissa, joiden avulla saadaan samalla kertaa sidottua useita eri valtioita yhteistyöhön ja laajennettua sopimusverkoston alaa. Sopimusten muodostamaa verkostoa täydentää kansallinen lainsäädäntö, esimerkiksi jäljempänä mainittu laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa (4/1994, jäljempänä kansainvälinen rikosoikeusapulaki).

Esimerkkeinä monenvälisistä kansainvälisistä sopimuksista voidaan mainita Euroopan neuvoston oikeusapusopimus vuodelta 1959 (SopS 30/1981), EU:n vuoden 2000 oikeusapusopimus (SopS 57/2004, jäljempänä MLA), EU:n jäsenvaltioiden tullihallintojen keskinäinen avunantoa ja yhteistyötä koskeva yleissopimus (SopS 148/2004, jäljempänä

Napoli II -yleissopimus) sekä Yhdistyneiden kansakuntien piirissä tehty järjestäytyneen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen yleissopimus (SopS 20/2004, jäljempänä Palermon yleissopimus). Kaikissa sopimuksissa lähtökohta on tietojen antaminen pyynnöstä, joskin niissä on lisäksi määräyksiä omaaloitteisesta tietojen antamisesta. Sopimuksissa on myös määräykset siitä, millä edellytyksillä tietojen antamisesta voidaan kieltäytyä. Tietojen vaihtamisesta rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi on määräyksiä myös useissa voimassaolevissa kahdenvälisissä rikostorjuntasopimuksissa, joissa Suomi on osapuolena. Lisäksi EU-lainsäädännössä säädetään tietojen vaihdosta viranomaisten välillä Schengenin yleissopimuksessa sekä sen perusteella annetuissa säännöksissä (jäljempänä Schengenin säännöstö), jotka siirrettiin osaksi Euroopan unionia 1 päivänä toukokuuta 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella.

Rajojen yli tapahtuvasta operatiivisesta toiminnasta määrätään muun muassa Schengenin säännöstössä, Napoli II - yleissopimuksessa ja vuoden 2000 EU:n oikeusapusopimuksessa. Näiden sopimusten rajat ylittäviä toimia koskevat määräykset liittyvät pääosin tilanteisiin, joissa on käsiteltävänä rikoksen tekemisen jälkeinen tilanne. Esimerkiksi Schengenin säännöstö ja Napoli II yleissopimus sisältävät samankaltaiset määräykset rajojen yli tapahtuvasta takaa-ajosta ja tarkailusta. MLA:ssa ja Napoli II yleissopimuksessa puolestaan on määräykset peitetoiminnasta.

Keskeisin sovellettavaksi tuleva laki kansainvälistä oikeusapua pyydetessä ja annettaessa on kansainvälinen rikosoikeusapulaki. Suurin osa tämän lain säännöksistä koskee sellaisia tilanteita, joissa Suomelta pyydetään oikeusapua. Silloin, kun Suomi pyytää oikeusapua ulkomailta, ei yleensä ole riittävää, että Suomen viranomaiset soveltavat ainoastaan kansainvälistä rikosoikeusapulakia, vaan tällöin viranomaiset joutuvat toimimaan paljolti Suomea velvoittavien sopimusten nojalla.

Pakkokeinolaki

Henkilötuntemerkkien ottamisesta sääde-

tään pakkokeinolain (646/2003) 6 luvun 4 §:ssä. Sen mukaan poliisimies saa ottaa rikoksesta epäillystä henkilöstä tunnistamista, rikoksen selvittämistä ja rikosentekijäin rekisteröintiä varten sormen-, käden- ja jalanjäljet, käsiala- ja ääninäytteen, valokuvan sekä tuntomerkitiedot (henkilötuntemerkit). Painavista rikostutkinnallisista syistä poliisimies saa ottaa tunnistamista ja rikoksen selvittämistä varten henkilötuntemerkit myös muusta kuin rikoksesta epäillystä, jos asia koskee rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta. Muun kuin rikoksesta epäillyn henkilötuntemerkkejä ei saa käyttää muun kuin tutkittavan rikoksen selvittämiseen. Niitä ei myöskään saa säilyttää tai rekisteröidä muuta tarkoitusta varten.

DNA-tunnisteiden määrittämisestä ja tallettamisesta säädetään pakkokeinolain 6 luvun 5 §:ssä. Sen mukaan rikoksesta epäillylle saadaan tehdä DNA-tunnisteen määrittämistä varten tarpeellinen henkilönkatsastus, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. DNA-tunniste saadaan poliisilain (493/1995) 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisin henkilörekisteriin. DNA-tunniste saadaan tallettaa poliisin henkilörekisteriin myös henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 8 §:n 3 momentin 6 kohdan nojalla. Poliisin henkilörekisteriin ei saa tallettaa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään laissa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003), jäljempänä poliisirekisterilaki.

Kyseinen pakkokeinolain säännös koskee ainoastaan rikoksesta epäillyn DNA-tunnistetta. Muiden kuin rikoksesta epäiltyjen DNA-tunnisteen määrittämisestä säätää pakkokeinolain 5 luvun 11 §:n 2 momentti. Kyseisen lainkohdan mukaan, jos on tehty rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, saadaan DNA-tunnisteen määrittämiseksi tai muun vastaavan tutkinnan suorittamiseksi tarpeellinen henkilönkatsastus tehdä henkilöille, joita ei epäillä kyseisestä rikoksesta, jos tutkinnalla

on erittäin tärkeä merkitys rikoksen selvittämiseksi sen vuoksi, että rikoksen selvittäminen olisi mahdotonta tai olennaisesti vaikeampaa käyttämällä tutkinnan kohteiden oikeuksiin vähemmän puuttuvia keinoja. DNA-tunniste sekä muut vastaavat tutkintatulokset on hävitettävä ja säilytetyt näytteet tuhottava, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Poliisirekisterilaki ei mahdollista muun kuin rikoksesta epäillyn DNA-tunnisteen tallettamista poliisiasiain tietojärjestelmän tuntomerkitietoihin DNA-tunnisteen määrittämistä varten tarpeellinen henkilönkatsastus kuuluu kansainvälisen rikosoikeusapulain 23 §:n 1 momentissa mainitun etsinnän piiriin.

Kansainvälinen rikosoikeusapulaki

Laki on kansainvälistä rikosoikeusapua koskeva yleislaki, joka sisältää lähinnä kansallisille viranomaisille asetettuja velvollisuuksia kansainvälisiä oikeusapupyynnöitä täytäntöön pantaessa. Laki sisältää säännökset asiakirjojen tiedoksiannosta, todisteiden hankkimisesta, pakkokeinojen käyttämisestä, syytetoimenpiteisiin ryhtymisestä, rikosrekisteritietojen luovuttamisesta sekä muusta rikosasian käsittelyä varten tarvittavasta oikeusavusta. Lain lähtökohtana on se, että Suomen viranomaiset voivat antaa toisen valtion viranomaisille oikeusapua, vaikka Suomen ja apua pyytäneen valtion välillä ei olisi voimassa valtiosopimusta. Laissa on myös säännös (30 §), jonka mukaan lain säännösten estämättä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa annetaan myös siten kuin oikeusavun antamisesta on erikseen sovittu tai säädetty eli rikosoikeusapulakia ja kansainvälisiä sopimuksia sovelletaan rinnakkain toistensa kanssa.

Kansainvälisen rikosoikeusapulain 15 § edellyttää, että pakkokeinoja voidaan käyttää pyynnön täytäntöön panemisessa ainoastaan, jos se olisi mahdollista vastaavassa kansallisessa tapauksessa. Edellytetään siis kaksoisrangaistavuutta.

Laki yhteisistä tutkintaryhmistä

Toimivaltainen esitutkintaviranomainen voi tämän yhteisistä tutkintaryhmistä annetun

lain (1313/2002) nojalla perustaa toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa yhteisen tutkintaryhmän rikoksen esitutkinnan toimittamiseksi. Tutkintaryhmä voidaan perustaa vaikeiden ja vaativien tutkimusten yhteyteen, joka koskettaa vähintään kahta valtiota. Tutkintaryhmä toimii kohdevaltion viranomaisten johdolla ja vastuulla. Yhteisistä tutkintaryhmistä saatava hyöty näkyy muun muassa tilanteessa, jossa ryhmä toimii vierassa valtiossa ja siellä on tarpeen tehdä toimenpiteitä. Toimenpiteet on kyseisen kohdemaan ryhmään asettaman jäsenen pyynnöstä tehtävä samoin edellytyksin, kuin ne toteutettaisiin, jos teko olisi tehty kyseisessä maassa vastaavissa olosuhteissa. Toisin sanoen erillistä oikeusapupyyntöä ei tarvita.

Henkilötietojen luovuttamista ulkomaille koskeva kansallinen lainsäädäntö

Prümin sopimus koskee poliisin rekistereistä poliisiasiain tietojärjestelmän tuntomerkitietoja DNA- ja sormenjälkitietojen osalta, sekä liikenne- ja viestintäministeriön alaisen ajoneuvohallintokeskuksen ajoneuvorekisteritietoja. Myös rajavartiolaitoksen hankkimat tuntomerkit talletetaan kyseiseen poliisin rekisteriin (henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 8 § 3 momentti 6 kohta). Koska DNA- ja sormenjälkitietojen kohdalla tarkoituksena on toteuttaa viitetietojärjestelmään perustuva tiedonhaku, varsinaisten henkilötietojen saamiseen tarvitaan jatkossakin kansainvälisiä oikeusapusopimuksia.

Poliisirekisterilaisissa säädetään poliisin rekisterissä olevien henkilötietojen luovuttamisesta ulkomaille. Poliisirekisterilaki on luonteeltaan yleislaki, jota sovelletaan rinnakkain sanottujen edellä sanottujen sopimusten kanssa tai yksinään, ellei sopimus pohjaa ole jonkin valtion kanssa. Rajavartiolaitoksen osalta vastaavat säännökset ovat laissa henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa. Tullilaitoksen osalta tietojen ulkomaille luovuttamista koskevia säännöksiä on tullilain 25–28 §:ssä. Tietojen ulkomaille luovuttamista koskevia säännöksiä on myös kansainvälisen rikosoikeusapulain 25 a §:n 1 momentissa, viranomaisten toiminnan julkisuudesta

annetun lain (621/1999) 30 §:ssä ja henkilötietolain (532/1999) 5 luvussa.

Poliisirekisterilain 37 §:n mukaan poliisi saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella ja Euroopan talousalueella poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun poliisin henkilörekisterin tietoja, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi. Tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa. Rajavartiolaitoksen osalta vastaava säännös on henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 38 §:ssä.

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003, jäljempänä ALR-laki), ajoneuvoliikennerekisterin tietojen luovuttamisesta viranomaiskäyttöön säädetään erikseen julkisten tietojen (ALR-lain 15 §) ja salassa pidettävien tietojen (ALR-lain 17 §) osalta. ALR-lain 15 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan rekisterin tietoja voidaan luovuttaa ETA-valtion viranomaisille, Euroopan yhteisön komissiolle ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten. Salassa pidettävien rekisteritietojen osalta ALR-lain 17 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan tietoja voidaan luovuttaa Ahvenanmaan maakunnan ja toisen ETA-valtion ajoneuvojen tai ajokorttien rekisteröintitehtäviä hoitavalle tai niihin liittyviä valvontatehtäviä hoitavalle viranomaiselle ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintitehtävien, valvontatoimien ja luovuttamiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi.

ALR-lain 16 §:n mukaan viranomaisilla on oikeus tietojen edelleen luovuttamiseen, jos luovuttaminen perustuu lakiin, Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen tai Euroopan yhteisön lainsäädäntöön. Poliisilla on lisäksi oikeus luovuttaa edelleen tietoja ajo-oikeudesta, ajokorteista, moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljetettaessa tehdyksi epäillyistä tai tehdyistä rikok-

sista, ajokielloista ja ajoneuvoista toisen valtion poliisi- ja oikeusviranomaisille sekä kansainvälistä rikostorjuntaa suorittaville viranomaisjärjestöille.

Ulkomaisen virkamiehen rikosoikeudellinen asema

Rikosoikeudellinen virkavastuu on rikoslain (39/1889) 40 luvun 12 §:n 3 momentin mukaan ulotettu koko laajuudessaan ulkomaiseen virkamieheen, joka toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo- tai esitutkintatehtävissä. Mainitut ulkomaiset virkamiehet rinnastetaan kotimaisiin virkamiehiin myös silloin, kun virkamiehiä vastustetaan tai heihin kohdistetaan rikoksia. Heihin kohdistuviin tekoihin sovelletaan mm. virkamiehen väkivaltaista vastustamista, niskoittelua ja virkavallan anastusta koskevia rikoslain säännöksiä (RL 17:20). Heihin virkatoimessa tai virkatoimen vuoksi kohdistunut tahallinen surmaaminen voidaan katsoa murhaksi (RL 21:18). Itse ulkomaisen virkamiehen käsite on sinällään kattava (RL 40 luvun 11 §:n 4 kohta).

Yhteiset palautustoimenpiteet

Prümin sopimuksen yhteisten palautuslentojen järjestämistä koskevat määräykset perustuvat voimassa olevaan yhteisön lainsäädäntöön (neuvoston päätös 2004/573/EY yhteisten palautuslentojen järjestämisestä sekä neuvoston direktiivi 2003/110/EY avustamisesta lentoteitse tapahtuvissa palautuksissa). Yhteisistä palauttamistoimenpiteistä maanteitse ei toistaiseksi ole säädetty EU:n tasolla.

Asiakirja-asiantuntijat

Maahanmuuttoa koskevasta yhteistyöstä on määrätty neuvoston asetuksella (EY) No 37/2004 (19.2.2004) maahanmuuttoalan yhteistyöverkoston perustamisesta (OJ L 64, 2.3.2004). Kyseisen asetuksen mukaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöt solmivat ja pitävät yllä yhteyksiä vastaanottavan maan viranomaisiin edistääkseen laittoman maahanmuuton ehkäisemistä ja torjumista, laittomien maahanmuuttajien paluuta ja laillisen

maahanmuuton hallintoa. Yhteyshenkilöt keräävät tietoa joko operatiivisen ja/tai strategisen tason käyttöön muun muassa laittomista maahanmuuttovirroista ja reiteistä. Jäsenvaltiot ilmoittavat muille jäsenvaltioille, neuvostolle ja komissiolle lähettämistään yhteyshenkilöistä ja näiden tehtävistä. Näin muut jäsenvaltiot voivat ilmaista kiinnostuksensa yhteyshenkilön lähettämistä koskevan yhteistyösopimuksen tekemiseen. Jäsenvaltioiden tulee huolehtia siitä, että samassa kolmannessa maassa tai samalla alueella työskentelevät yhteyshenkilöt muodostavat keskenään yhteistyöverkostoja ja järjestävät tarvittaessa yhteistyötilaisuuksia ja koulutuksia jäsenvaltioiden alueella olevien ulkomaanedustustojen henkilöstölle. Neuvoston asetuksessa ei nimenomaisesti mainita, että yhteyshenkilöiden tehtävänä olisi myös kuljetusyhtiöiden ja sijaintimaan rajantarkastusviranomaisten neuvonta ja koulutus.

Rikosten estämistä ja selvittämistä koskevat kansainväliset sopimukset

Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskeva Euroopan neuvoston oikeusapusopimus vuodelta 1959 on kattavin oikeusapusopimus Euroopan alueella ja sen ovat saattaneet voimaan lähes kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot. Sopimuspuolet ovat tässä sopimuksessa sitoutuneet antamaan toisilleen yleissopimuksen mukaisissa tilanteissa mahdollisimman laajasti keskinäistä oikeusapua ryhdyttäessä toimenpiteisiin rikoksen johdosta, jos asian käsittely kuuluu pyynnön esittäneen osapuolen oikeusviranomaisten toimivaltaan. MLA täydentää edellä mainittua eurooppalaista yleissopimusta ja helpottaa sen soveltamista EU:n jäsenvaltioiden välillä. MLA sisältää määräykset myös sopimuspuolen viranomaisen oikeudesta suorittaa peitetutkintaa toisen sopimuspuolen alueella. Myös Napoli II -yleissopimus ja Schengenin säännöstö sisältävät keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevia määräyksiä.

Suomella on myös voimassa olevat rajatulliyhteistyösopimukset Ruotsin (SopS 2/1963) ja Norjan (SopS 37/1969) kanssa, joiden mukaisesti tulliviranomaiset voivat suorittaa valvontavyöhykkeellä, toisen sopimuspuolen alueella, toimenpiteitä. Ruotsin kanssa solmi-

tun rajatulliyhteistyösopimuksen perusteella tulliviranomaiset voivat muun muassa suorittaa tullivalvontaa toisen osapuolen alueella kolmen kilometrin päähän valtakuntien rajasta ulottuvalla valvontavyöhykkeellä sekä käyttää myös toisen valtion lainsäädännön mukaisia pakkokeinoja sillä edellytyksellä, että ne ovat kummankin valtion lainsäädännön mukaisia ja että kyseinen tutkinta liittyy välittömästi salakuljetusrikokseen tai sellaisen yrittämiseen.

Kahdenvälisiä rikostorjuntasopimuksia Suomella on seitsemän valtion kanssa: Viro (SopS 58/1995), Latvia (SopS 8/1997), Liettua (SopS 72/1997), Puola (SopS 70/2003), Unkari (SopS 66/2003), Venäjä (SopS 12/1994) ja Turkki (SopS 139/2004). Nämä sopimukset soveltuvat ensinnäkin tiedusteluvaiheen toimintaan ja niitä voidaan soveltaa kaikenlaisiin rikoksiin. Kieltäytymisperusteisiin voidaan kuitenkin vedota, jos kyseessä on poliittinen rikos tai tietynlainen sotilasrikos. Sopimuksia voidaan käyttää myös oikeusavun pyytämiseen ja antamiseen. Sopimukset ovat olleet käytännössä tehokkaita ja joustavia.

Edellä mainittujen säännösten lisäksi yhteisiä tutkintaryhmiä koskevassa puitepäättöksessä ja sitä koskevassa kansallisessa laissa (1313/2002) on säädetty ehdoista, joilla toisen jäsenvaltion viranomainen voi toimia Suomen alueella.

Napoli II -yleissopimus ja Schengenin säännöstö sisältävät määräykset rajojen yli tapahtuvista toimenpiteistä, jotka ovat luonteeltaan operatiivisia. Napoli II -yleissopimuksen mukaan rajojen yli tapahtuvat välitön takaa-ajo, rajojen yli tapahtuva valvonta, valvottu läpilasku, peitetutkinta ja yhteiset erityistutkimusryhmät ovat sallittuja vain silloin, kun on kyse rikoksista, jotka koskevat laitonta huumausaineiden ja eräiden muiden kiellettyjen tavaroiden sekä huumausaineiden valmistamisessa käytettävien aineiden kauppaa, rajan yli tapahtuvaa verollisten tavaroiden kauppaa, jolla pyritään kiertämään veroja ja saamaan perusteettomia maksuja julkisista varoista, jos yhteisön tai jäsenvaltion talousarvioon kohdistuva taloudellinen rasitus on huomattava, taikka muuta yhteisön tai kansallisissa tullilainsäädännöissä kiellettyjen tavaroiden kauppaa. Takaa-ajo

ja tarkkailu ovat mahdollisia vain, jos kyse on tietyistä yleissopimuksessa luetelluista, luovutuksen mahdollistavista rikoksista. Schengenin säännöstössä ennalta esitetyn oikeusapupyynnön perusteella tapahtuva tarkkailu on sidoksissa niihin rikoksiin, joista voi seurata rikoksenteikijän luovuttaminen, kun taas kiireellisissä tapauksissa ilman ennakkolupaa tapahtuva rajan ylittävä tarkkailu on mahdollista ainoastaan tutkittaessa erityisen, tyhjentävän rikosluettelon mukaista rikosta. Takaa-ajon osalta sopimuspuolen tulee tehdä kiireellisten tilanteiden osalta valinta tyhjentävän luettelon mukaisten rikosten ja niiden rikosten välillä, joiden johdosta rikosenteikijä voidaan luovuttaa. Napoli II yleissopimuksen nojalla välitöntä takaa-ajoa voidaan jatkaa myös jäsenvaltioiden aluevesille, kun taas Schengenin säännöstö koskee vain sopimuspuolten maarajojen ylittävää takaa-ajoa. Merialueilla tapahtuvasta takaa-ajosta on määräyksiä myös Yhdistyneiden kansakuntien piirissä tehdyssä merioikeusyleissopimuksessa (SopS 49—50/1996). Poliisilain 22 a §:ssä ja 30 a §:ssä on kansalliset säännökset Schengenin säännösten mukaisia tilanteita varten. MLA:n ja Napoli II yleissopimuksen osalta vastaavat kansalliset säännökset ovat kyseisten sopimusten voimaansaattamislaeissa.

MLA:ssa ja Napoli II yleissopimuksessa on määräykset peitetutkinnasta toisen valtion alueella. Viimeksi mainittua sopimusta voidaan soveltaa myös rikosten ennalta ehkäisevissä tilanteissa eikä pelkästään jo tapahtuneen rikoksen tutkinnassa. MLA:ssa on lisäksi määräykset telekuuntelusta tilanteissa, joissa kohde siirtyy toisen sopimuspuolen alueelle ja telekuuntelua on tarve jatkaa, sekä määräykset teknisen avun antamisesta silloin, kun kyseessä on satelliittipuhelin. On huomattavaa, että näissä tilanteissa on kyse pakkokeinolain mukaisesta rikosten selvittämisen tarkoituksessa tapahtuvasta telekuuntelusta, ei sen sijaan poliisilaissa tarkoitettusta rikosten ennalta estämisen tarkoituksessa tapahtuvasta telekuuntelusta.

Schengenin säännösten, Napoli II yleissopimuksen ja MLA:n mukaisissa, rajat ylittävissä tilanteissa virkamiehillä on oikeus kantaa asetta mukanaan ja käyttää sitä hätävarjelutilanteissa.

3. Esityksen keskeiset ehdotukset ja tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hyväksyä ja saattaa kansallisesti voimaan Prümin sopimus, joka luo oikeudelliset puitteet sopimuspuolien EU:n jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen käytännön yhteistyön tehostamiselle terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumisessa. Prümin sopimuksen sopimuspuolten tavoitteena on sisällyttää sopimuksen määräykset osaksi Euroopan unionin lainsäädäntöä. Tämä tavoite on kirjattu sopimuksen 1 artiklaan.

Prümin sopimuksen keskeinen osa muodostuu tietojenvaihdon tehostamista koskevista määräyksistä. Prümin sopimuksen mukaan sopimuspuolet sitoutuvat vaihtamaan keskenään DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietoja (2—12 artikla). Sekä DNA-että sormenjälkitietojen vertailu on sopimuksen mukaan tarkoitus toteuttaa viitetietojärjestelmän avulla. Viitetietojärjestelmän merkitys on siinä, että sen avulla kyetään mahdollisimman nopeasti kohdistamaan tietopyyntö siihen valtioon, jossa tieto on. Nykyisin pyyntöjä joudutaan lähettämään osin satunnaisesti niihin maihin, joilla arvellaan olevan tietoa. Prümin sopimuksen mukaan ajoneuvorekisteritietoihin sopimuspuolilla on täysin suora pääsy. Tämä on muutos nykytilaan, jossa ajoneuvoa koskevaa tietoa joudutaan erikseen pyytämään. Pyyntöön vastaanottanut osapuoli harkitsee, voiko se luovuttaa tiedon vai vetoaako se kieltäytymisperusteeseen. Suorassa pääsyssä tietojärjestelmiin kieltäytymisperusteiden käyttö ei ole mahdollista. Sopimuksen tietojenvaihtoa koskevat määräykset eivät vaikuta niihin perusteisiin, joiden mukaan DNA-, sormenjälki- tai ajoneuvotietoja talletetaan Suomessa. Sopimuksen mukaista tietojenvaihtoa tapahtuu siis vain niistä tiedoista, joiden tallettaminen on voimassa olevan Suomen lainsäädännön mukaan mahdollista. Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa Prümin sopimuksen mukaisen DNA- ja sormenjälkitietojen vaihdon myös teknisen käyttöyhteyden avulla, koska kaikki sopimuksessa mukana olevat valtiot ovat Euroopan unionin jäsenvaltioita.

Prümin sopimus sisältää myös määräyksiä tietojenvaihdosta väkivallan torjumiseksi joukkotapahtumissa (13—15 artikla) sekä terroritekojen torjumiseksi (16 artikla). Tietojenvaihto tapahtuu kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jokaisen sopimuspuolen tulee nimetä kansallinen yhteyspiste tiedonvaihtoa varten.

Prümin sopimuksessa määrätään myös lennon turvahenkilöiden (Sky Marshals) käytöstä (17—19 artikla). Sopimuspuoli voi asettaa vartijoita vain omaansa lentoyhtiöiden koneisiin. Sopimuspuolet tukevat toisiaan vartijoiden koulutuksessa. Toimivaltaisen koordinaatioviranomaisen tulee ilmoittaa vartijan käytöstä kirjallisesti toisen sopimuspuolten koordinaatioviranomaiselle. Sopimuksessa on myös määräykset virka-aseen, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käsittelystä koneesta poistumisen jälkeen.

Laittoman muuttoliikkeen torjumiseen tähtäävistä toimenpiteistä määrätään Prümin sopimuksen 20—23 artiklassa, jotka sisältävät määräykset asiakirja-asiantuntijoista ja yhteisistä laittomien maahantulijoiden palauttamistoimenpiteistä.

Lisäksi Prümin tavoitteena on tehostaa sopimuspuolten yhteistyötä ja järjestää yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja rikosten torjumiseksi yhteisiä partioita ja muuta yhteistyötä (24—27 artikla), jossa toisen sopimuspuolen viranomaisten edustajat tekevät operatiivista yhteistyötä toisen sopimuspuolen alueella. Tässä kohden Prümin sopimus täydentää muun muassa Schengenin säännöstöä, joka myös sallii rajat ylittävät toimenpiteet tietyin edellytyksin silloin, kun ne liittyvät jo tapahtuneen rikoksen selvittämiseen.

Virka-aseiden käytöstä ja vastuusta määrätään Prümin sopimuksen 28—32 artiklassa.

Prümin sopimus sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä henkilötietoja koskevasta tietosuojasta (33—41 artikla) sekä loppumääräykset (45—52 artikla), jotka myös säätelevät sopimuksen suhdetta Euroopan unionin lainsäädäntöön.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Vapaan liikkuvuuden periaatteen yhä laajempi käytännön toteuttaminen Euroopan unionissa on asettanut lisääntyviä haasteita lainvalvontatyölle. EU:n puitteissa tapahtuva lainsäädännön kehittäminen ja jäsenvaltioiden kansallinen lainsäädäntö eivät useissa tapauksissa anna riittäviä edellytyksiä tehokkaaseen lainvalvontatyöhön kasvavan ja uusia muotoja saavan terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen vastapainoksi. Seisemän EU:n jäsenvaltion tekemä Prümin sopimus luo oikeudelliset puitteet sopimuspuolina olevien EU:n jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen käytännön yhteistyön tehostamiselle vakavan kansainvälisen rikollisuuden, kuten terrorismin, ja laittoman muuttoliikkeen torjumisessa.

Sopimuksen keskeiset periaatteet ja siten sen mukainen viranomaisyhteistyö eri yhteistyöalueilla vastaavat EU:n piirissä sovittuja tai ovat Haagin ohjelman mukaisia tavoitteita, erityisesti niin sanottu saatavuusperiaatteen toteuttaminen. Liittymällä sopimukseen Suomi kuitenkin kykenisi tehostamaan kansainvälistä viranomaisyhteistyötään lainvalvonnassa sekä vaikuttamaan yhteistyön edelleen kehittämiseen.

Prümin sopimuksen vaikutus näkyy jo nyt myös Euroopan unionin yhteistyössä. Prümin sopimuksen mukaiset yhteistyömuodot ovat olleet mallina EU:n piirissä käydyissä neuvotteluissa koskien muun muassa tietojen saatavuusperiaatteen toteuttamista. Sopimus ei kuitenkaan muodosta estettä EU:n piirissä tapahtuvalle yhteistyön kehittämiseksi, koska EU:n puitteissa mahdollisesti tulevaisuudessa sovittavat, Prümin sopimuksen soveltamisalaan liittyvät järjestelyt korvaavat vastaavat Prümin sopimuksen mukaiset järjestelyt. Tästä johtuen päällekkäisten järjestelmien rakentamisen riskiä ei ole. Sopimuksen 1 artiklan 4 kohtaan on toisaalta kirjattu tavoitteeksi siirtää sopimuksen mukainen yhteistyö osaksi Euroopan unionin oikeusjärjestystä kolmen vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta, jolla myös kyetään torjumaan päällekkäistä sääntelyä.

Prümin sopimuksen puitteissa tapahtuva DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvotietojen saanti ja vaihto perustuvat uudelleen ajateltavalle lainvalvontaviranomaisten väl-

sestä yhteistyöstä ja toisen sopimuspuolen hallussa olevan tiedon hyödyntämisestä. Sopimuksen määräykset, jotka koskevat DNA- ja sormenjälkitietoja, pitävät sisällään viitetietojärjestelmän hyväksi käytön. Sopimuspuolet nimeävät tietojen etsintää ja vertailua varten kansallisen yhteyspisteen, jolle annetaan pääsy toisen sopimuspuolen DNA- ja sormenjälkitietoihin yksittäistapauksissa. Haku tapahtuu automaattisen hakurobotin avulla. Sopimuspuolilla olisi pääsy ainoastaan sellaisiin DNA-tietueisiin, joista ilmenee vain DNA-profiili ja viitenumero, joita ei ole mahdollista yhdistää kehenkään henkilöön. Vastaavalla tavalla toimittaisiin sormenjälkien kohdalla. Tällä tavoin sopimuspuolen lainvalvontaviranomainen kykenee hakujärjestelmän avulla selvittämään hyvin nopeasti, onko toisen sopimuspuolen lainvalvontaviranomaisen rekisterissä hakuun sopivia DNA- tai sormenjälkitietoja. Myönteisessä tapauksessa lainvalvontaviranomainen voi lähettää järjestelmän osoittamaan kohtemaahan pyynnön, jonka avulla kyetään selvittämään henkilö, jonka DNA-tunnisteesta tai sormenjäljestä on kysymys. Pyyntö tarkoittaa käytännössä kansainväliseen oikeusapumenettelyyn turvautumista. Pynnön nojalla toisesta valtiosta saadaan henkilötiedot, joihin DNA- tai sormenjälkiä koskeva viitetieto liittyy. Se, voiko pyynnön vastaanottanut valtio täyttää pyynnön ja luovuttaa henkilötiedot, ratkeaa kansainväliseen oikeusapumenettelyyn liittyvien sopimusten ja säännösten nojalla. Prümin sopimuksessa ei muuteta voimassa olevaa, kansainvälistä oikeusapua koskevaa säännöstöä. Prümin sopimuksen avulla saatavat viitetiedot antavat vain viheen siitä, mihin maahan oikeusapupyynnö kannattaa lähettää. Nykyisin pyyntöjä joudutaan lähettämään satunnaisesti niihin maihin, joilla arvellaan olevan tietoa. Sopimukseen sisältyvä järjestelmä on hyödyksi etenkin tilanteissa, joissa rikospaikalta on kyetty eristämään DNA-tunniste tai ottamaan sormenjälki eikä rikoksesta epäiltyä ole kyetty vielä tavoittamaan. Parhaimmassa tapauksessa toisen sopimuspuolen tiedostojen avulla kyetään selvittämään pimeiksi jääneissä rikoksissa epäillyn henkilöllisyys, joten rikostutkinta tehostuisi ja nopeutuisi. Rikoksia tehneiden kiinnijäämisriski kasvaisi ja rikostut-

kinnan kustannustehokkuus kasvaisi. Prümin sopimuksen määräykset mahdollistavat vertailun tekemisen myös niissä tilanteissa, joissa sinänsä DNA-tunnisteen tai sormenjäljen takana oleva henkilö tiedetään, mutta halutaan varmistaa toisen sopimuspuolen järjestelmän avulla tiedon luotettavuus.

Prümin sopimuksen määräysten mukaan sopimuspuolen lainvalvontaviranomaisen tulisi saada toisen sopimuspuolen ajoneuvorekisteritiedot suoraan käyttöönsä hakuja tekemällä. Tämä on muutos nykytilaan, koska nykyään ajoneuvoa koskevaa tietoa joudutaan erikseen pyytämään toisen valtion viranomaiselta. Voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa ajoneuvorekisteritietojen luovuttamisen kaikille Prümin sopimuksessa mukana olevien valtioiden lainvalvontaviranomaisille, koska nämä ovat ETA-valtioita. Tämä koskee nykyisellään vain julkisia tietoja. Pyynnön vastaanottanut osapuoli harkitsee, voiko se luovuttaa tiedon vai vetoaako se kieltäytymisperusteeseen. Suorassa pääsyssä tietojärjestelmiin kieltäytymisperusteiden käyttö ei ole mahdollista.

Prümin sopimuksen 16—19 artiklat sisältävät määräykset toimenpiteistä terrorismin torjumiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat tietojen vaihto henkilöistä, joiden voidaan epäillä syyllistyvän terrorismirikoksiin, sekä lennon turvahenkilöiden käyttö sopimuspuolen rekisteröimissä lentokoneissa. Euroopan unionissa ei ole voimassa olevaa sääntelyä lennon turvahenkilöiden käytöstä. Suomalaisilla ilmailuviranomaisilla ei ole toimivaltaa estää turvahenkilöiden mukana oloa ulkomailla rekisteröityjen lentokoneiden lennoilla. Prümin sopimus selkeyttäisi nykytilannetta, sillä se sisältää määräyksiä lennon turvahenkilöiden käytöstä ja käytön ennalta ilmoittamisesta sekä turvahenkilöiden mukanaan kantamien virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden hallussapidosta. Esitys ei sisällä ehdotusta Suomen lainsäädännön muuttamiseksi lennon turvahenkilöiden käyttämiseksi Suomessa rekisteröidyissä lentokoneissa.

Laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi Prümin sopimus sisältää määräyksiä asiakirja-asiantuntijoista ja avustamisesta maahanmuuttajien palauttamistoimenpiteissä (artiklat 20—23). Näistä määräyksistä 23 artiklan

2 kohta sisältää palauttamismenettelyn, jonka mukaan sopimuspuoli voi tarvittaessa toteuttaa palauttamisen toisen sopimusvaltion kautta. Nykytilanteeseen verrattuna uutta on se, että kauttakulku voisi tapahtua myös maitse. Kauttakulusta lentoteitse on säädetty direktiivissä 2003/110/EY (25.3.2003).

Yhteisiä operaatioita koskevat 24 ja 25 artiklat liittyvät yleisen järjestyksen ja turvallisuuden takaamiseen sekä rikosten ennalta ehkäisemiseen. Rikosten selvittämiseen liittyviä yhteisiä operaatioita koskevia määräyksiä liittyy yhteisiä tutkintaryhmiä koskevaan puitepäätökseen, Schengenin säännöstöön, Napoli II -yleissopimukseen sekä MLA:han. Sanotut säännökset rajoittuvat pääosin rikosten tutkintaan, kun taas Prümin sopimus liittyy rikosten paljastamiseen ja estämiseen sekä yleisen järjestyksen turvaamiseen, jolloin se laajentaa yhteisten operaatioiden kenttää. Kansainvälisessä yhteistyössä kohdataan yhä useammin tilanteita, joissa suomalaiset lainvalvontaviranomaiset saavat toimenpiteidenpyyntöjä, joista ei ole sääntelyä tai se on puutteellista. Prümin sopimuksen myötä oikeustila selventyy ja uudet yhteistyömuodot saadaan sääntelyn piiriin.

Prümin sopimus voidaan nähdä myös tien avaajana syvemmälle yhteisyyelle EU:n piirissä ja se mahdollistaa sellaisen kokemuksen hankkimisen, jonka perusteella parannetaan edellytyksiä laatia myöhemmin toimiva ehdotus EU-tason sääntelylle.

4.2. Taloudelliset vaikutukset

Kustannuksia tulee aiheutumaan kansallisiin tietojärjestelmiin tehtävistä muutostöistä. Poliisitoimen osalta kuluja aiheutuisi DNA- ja sormenjälkirekisteritietojen automaattisesta vertailusta sekä mahdollisesti ajoneuvorekisteritietojen välittämisestä. Kuluja aiheutuu hallinnollisten ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamisesta sekä tietojärjestelmien muutostöistä arviolta 200 000—300 000 euroa. Riippuen siitä, joudutaanko perustamaan useita erilaisia teknisiä ratkaisuja eri sopimuspuolten kanssa, kulut voivat olla sanottua määrää huomattavasti suurempia.

Jos Ajoneuvohallintokeskus järjestäisi suoran käyttöoikeuden selainyhteydellä, sopimuspuolten lainvalvontaviranomaisten tieto-

jenluovutuslupien ja –sopimusten sekä käyttöoikeuksien hallinnointi aiheuttaisi virastolle runsaasti lisätyötä ja resurssointitarvetta sekä lisäkustannuksia poliisiliittymän kautta tapahtuvaan tietojen luovutukseen verrattuna. Tietopalvelujärjestelmän ja käytönhallintapalveluiden muutostöistä aiheutuu noin 230 000 euron kustannukset. Käytönhallinnasta ja tietosuojan ja –turvan hallinnasta ja riittävästä valvonnasta aiheutuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset olisivat arviolta noin 300 000 euroa vuodessa. Mikäli ATJ - tietojärjestelmäratkaisut osoittautuisivat riittämättömiksi, kustannukset nousisivat tästä huomattavasti. Poliisiliittymän kautta toteutettuna lisääntyvä kyselymäärä aiheuttaisi Ajoneuvohallintokeskukselle arviolta 200 000 euron vuosittaisen lisän tietojärjestelmän ylläpito- ja käyttökustannuksiin.

Kaiken kaikkiaan on odotettavaa, että puittepäätöksen voimaantulon myötä eri rekistereiden kyselymäärä nousee, koska päätöksen tavoitteena on merkittävästi helpottaa ulkomaisten lainvalvontaviranomaisten tiedonsaantia muiden sopimuspuolten rekistereistä. Kasvun määrää ja sen johdosta aiheutuvia kustannuksia tietojärjestelmien ylläpidossa on kuitenkin ehdotuksen tässä vaiheessa vaikea arvioida.

Taloudellisten vaikutusten osalta on huomioitava, että samansuuruiset taloudelliset vaikutukset syntyvät Prümin sopimuksesta riippumatta sitä vastaavien Haagin ohjelmaan sisältyvien tavoitteiden, kuten tietojen saatavuusperiaatteen toteuttamisesta. Sopimukseen liittymisestä aiheutuvat kustannukset tullaan kattamaan hyväksytyjen toimintamäärärahojen ja rahoituskehysten puitteissa. Valtaosa kustannuksista liittyy sisäasiainministeriön hallinnonalaan, ensisijaisesti poliisihallintoon.

Rajat ylittävistä operatiivisista toimenpiteistä aiheutuu myös kustannuksia, joiden määrä riippuu toimenpiteiden laadusta ja kestosta. Prümin sopimuksen 46 artiklan mukaan sopimuspuolelle sopimuksen soveltamisesta aiheutuvien kustannusten jaosta voidaan tapauskohtaisesti sopia erikseen.

4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Sopimuksen hyväksymisellä ei arvioida olevan merkittäviä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia. Sopimuksen mukainen kansainvälinen yhteistyö on jo tällä hetkellä pitkälle mahdollista voimassa olevan lainsäädännön avulla. Sopimus yksinkertaistaisi kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavia Prümin sopimusvaltioiden kanssa noudatettavia menettelyjä.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sisäasiainministeriössä. Prümin sopimuksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen eduskunnalle (E 97/2005 vp). Lakivaliokunta on antanut Prümin sopimuksesta lausunnon 4/2006 vp ja hallintovaliokunta lausunnon 22/2006 vp. Suuri valiokunta on lausunnoissaan 7/2006 vp todennut, että valiokunta voi lakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan lausuntojen sekä saamansa selvityksen pohjalta periaatteessa hyväksyä Suomen liittymisen Prümin sopimukseen.

Hallituksen esityksen luonnoksesta on 12 päivänä syyskuuta 2006 pyydetty lausunnot valtioneuvoston kansliasta, ulkoasiainministeriöstä, oikeusministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, sisäasiainministeriön poliisi-, ulkomaalais-, raja- ja pelastusosastoilta, keskusrikospoliisista, suojelupoliisista, tietosuojavaltuutetun toimistosta, ulkomaalaisvirastolta, merenkululaitokselta, ilmailulaitokselta ja tullihallitukselta. Esityksen viimeistelyssä on otettu huomioon lausunnoissa esitetyt seikat.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Marraskuussa 2004 EU:n puitteissa hyväksytyn Haagin ohjelman (ohjelma vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamisesta Euroopan unionissa) ja sitä koskevan toimintasuunnitelman mukaan turvallisuuden vahvistamisen osalta yhtenä toimenpiteenä lainvalvontaviranomaisten välisessä tietojenvaihdossa tulee vuoden 2008 alusta lukien ottaa käyttöön saatavuusperiaate. Sen mukaan jäsenvaltion lainvalvontaviranomainen, joka tarvitsee tietoja tehtäviensä suorittamiseen,

saa sen toisesta jäsenvaltiosta ja että toisen jäsenvaltion lainvalvontaviranomaisen on annettava tieto ilmoitettuun tarkoitukseen. Edellä sanotun vuoksi komissio on vuoden 2005 lopussa antanut neuvostolle ehdotuksen puitepäätöksestä, joka koskee tietojen saata-
vuusperiaatteen toteuttamista.

Puitepäätösehdotukseen sisältyy samankaltaisia säännöksiä DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvotietojen saamisen takaamiseksi kuin mitä Prümin sopimuksessa määrätään. Ehdotukseen sisältyy myös määräykset ballististen tietojen, puhelinnumerotietojen ja väestörakisteritietojen saamisesta. Tietojen saata-
vuusperiaatteen toteuttamisen myötä luodaan uusi EU:n kattava yhteistyöväline, jonka avulla rikosten ennalta estäminen, niiden selvittäminen ja tutkiminen tehostuu. Yhteistyön tehostuminen perustuu joko suoraan pääsyyn toisten jäsenvaltioiden tietojärjestelmien tietoihin tai pääsyyn niitä koskeviin viitetietoihin. Uuden säännösten avulla jäsenvaltiot saavat tarvitsemansa tiedon joko itse hakemalla tai, saatuaan ensin viitetiedon siitä, että jollakin jäsenvaltiolla on jokin tieto hallussaan, tekemällä erillisen, tietoa koskevan pyynnön kyseiselle valtiolle. Tietojen saatavuusperiaatetta koskevan ehdotuksen käsittely on edennyt neuvoston työryhmässä hitaasti. Komissio onkin ilmoittanut antavansa vuoden 2006 lopussa ehdotuksen siitä, miten DNA-tietoja tullaan vaihtamaan EU:n jäsenvaltioiden kesken. EU:n piirissä tullaan todennäköisesti etenemään tietoluokka kerrallaan. On todennäköistä, että tietojen saata-
vuusperiaatteen käyttöön ottoa ei kyetä toteuttamaan asetetussa määräajassa eli vuoden 2008 alusta lukien. Tietojen saatavuusperiaatteen toteutuminen on riippuvainen kolmannen pilarin yhteisten tietosuojasääntöjen vahvistamisesta ja voimaantulosta. Myös viimeksi mainitun hankkeen aikataulu on tiukka. On arvioitavissa, että tietojen saatavuusperiaate tullaan EU:ssa toteuttamaan Prümin sopimuksen määräysten ja teknisten ratkaisujen mukaisesti.

Haagin ohjelman mukaan unionissa tarvitaan myös yhdenmukainen lähestymistapa ja yhdenmukaistettuja ratkaisuja biometrisiin tunnisteisiin ja tietoihin. Euroopan unionissa on käynnissä neuvottelut yhteisen viisumitietojärjestelmän (Visa Information System,

VIS) perustamiseksi Euroopan unionin oikeus- ja sisäasioiden neuvoston 8.6.2004 tekemän päätöksen mukaisesti. VIS-järjestelmä tulee sisältämään tietoja viisuminhakijoista sekä haetuista, myönnettyistä, evätyistä, mitätöidyistä, peruutetuista tai pidennetyistä viisumeista sekä linkejä toisiin hakemuksiin. Biometrisinä tietoina VIS-järjestelmään tullaan tallettamaan viisuminhakijoiden digitaalisoidut valokuvat ja sormenjälkitiedot.

Prümin sopimuksella on liittymäkohtia myös EU:ssa on vireillä olevaan, yhteisiä operaatioita rajaturvallisuuden alalla koskevaan komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajan nopean toiminnan tiimien luomiseksi (ns. Rabbit-asetus, U 48/2006 vp). Säädösehdotus koskee rajavartiomiesten toimivaltuuksia toisen jäsenvaltion alueella. Ehdotuksen avulla pyritään varmistamaan se, että muiden jäsenvaltioiden virkamiehiä käytetään mahdollisimman tehokkaasti asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa. Aloite liittyy muun muassa EU:n yhdenmukaisen ulkorajojen valvontajärjestelmän kehittämiseen. Ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä on kesken.

EU:n kolmannen pilarin tulliyhteistyön piirissä on 8 päivänä toukokuuta 2003 tehty pöytäkirja tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta. Tullitutkintatietokanta on viitetietokanta, jonka tarkoitus sisältää tietoja henkilöistä ja yrityksistä, jotka ovat parhaillaan tai ovat olleet tullirikostutkinnan kohteena jossakin jäsenvaltiossa. Rekisterissä olevien tietojen avulla jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset saavat nopeasti ja tehokkaasti tietoja siitä, onko samaa henkilöä tai yritystä koskeva tutkimus vireillä tai suoritettu toisessa jäsenvaltiossa. Tullitutkintatietokanta toimisi siten tullirikostutkinnan apuvälineenä. Lisätietoja toisen maan suorittamasta tutkimuksesta saatisiin voimassa olevien, rikosoikeusapua koskevien sopimusten avulla. Tullitutkintatietokanta muistuttaa viitetietojärjestelmänsä osalta Prümin sopimukseen sisältyvää mekanismia. Tullitutkintatietokantaa koskevan pöytäkirjan hyväksymistä ja voimaansaattamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyn 2006 aikana.

7. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi kuorma- ja linja-auton kuljettaj-

en ammattipätevyydestä (HE 149/2006 vp), joka sisältää ehdotuksen ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n 2 momentin muuttamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimus rajat ylittävän yhteistyön tehostamiseksi erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi (Prümin sopimus) ja sopimuksen suhde Suomen lainsäädäntöön

I luku. Yleinen osa

1 artikla. Periaatteet. Artiklassa määritellään sopimuksen tavoite sekä selvennetään sopimuksen suhdetta Euroopan unionin lainsäädäntöön. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet pyrkivät sopimuksen avulla tehostamaan keskinäistä rajat ylittävää yhteistyötä, erityisesti tietojenvaihdon avulla.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksen mukainen yhteistyö ei vaikuta Euroopan unionin lainsäädäntöön. Lisäksi kohdassa määrätään sopimuksen olevan avoinna jokaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuksen puitteissa tehtävällä yhteistyöllä pyritään kehittämään eurooppalaista yhteistyötä sopimuksen kattamilla aloilla.

Artiklan 4 kohdan mukaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua sopimuksen voimaantuloa tehdään aloite sopimuksen määräysten sisällyttämisestä Euroopan unionin lainsäädäntöön. Aloite tehdään tämän sopimuksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella tehtävän arvion pohjalta. Aloite tehdään yhteisymmärryksessä Euroopan komission kanssa tai sen ehdotuksesta. Aloitetta tehtäessä otetaan huomioon sopimus Euroopan unionista ja Euroopan yhteisön perustamissopimus.

II luku. DNA-tunnisteet, sormenjäljet ja muut tiedot

2 artikla. Kansallisten DNA-analyysitiedostojen perustaminen. Artikla sisältää määräykset kansallisten DNA-analyysitiedostojen perustamiseksi ja ylläpitämiseksi rikosten tutkimista varten.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet perustavat ja ylläpitävät kansallisia DNA-analyysitiedostoja rikosten tutkimiseksi. Tässä sopimuksessa tarkoitettujen tiedostojen käsittely tapahtuu sopimuksen määräysten mukaisesti kansallinen lainsäädäntö huomioiden eli sopimuksella ei muuteta kansallista lainsäädäntöä esimerkiksi DNA-tietojen tallentamisesta kansalliseen DNA-rekisteriin.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolten on taattava pääsy kansallisten DNA-analyysitiedostojen viitetietoihin rikosten tutkimistarkoituksessa. Viitetiedot sisältävät ainoastaan DNA:n koodaamattomasta osasta saadut DNA-tunnisteet ja tunnuksen, eivät kohdehenkilön välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Jos viitetieto on sellainen, että sitä ei voida yhdistää kehenkään henkilöön, ns. pimeä näyte, se tulee olla tunnistettavissa sellaiseksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli ilmoittaa ratifiointi, hyväksymis- tai liittymisasiakirjaa tallettaessaan ne kansalliset DNA-analyysitiedostot, joihin voidaan soveltaa tämän sopimuksen DNA-tietojen vaihtoa koskevia määräyksiä sekä edellytykset automaattiselle DNA-tunnisteen hulle.

Suomessa poliisilla on käytössään artiklassa tarkoitettu poliisirekisterilaisia ja pakkokeinolaisia säännelty poliisin henkilörekistereihin kuuluva DNA-rekisteri (poliisiasian

tietojärjestelmän tuntomerkitiedot). Poliisi-asiain tietojärjestelmän tuntomerkitiedot olisi se kansallinen DNA-analyysitiedosto, johon sopimusta sovellettaisiin. Viitetietojen voidaan katsoa kuuluvan osana tähän perusrekisteriin, minkä vuoksi ne eivät vaadi erillistä kansallista sääntelyä. Suomessa rikoksesta epäillyn DNA-tunniste saadaan tallettaa poliisin henkilörekisteriin pakkokeinolain 6 luvun 5 §:n mukaan, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Muiden kuin rikoksesta epäiltyjen DNA-tunnisteen määrittämisestä säädetään pakkokeinolain 5 luvun 11 §:n 2 momentissa. Poliisirekisterilaki ei mahdollista muun kuin rikoksesta epäillyn DNA-tunnisteen tallettamista poliisi-asiain tietojärjestelmän tuntomerkitietoihin.

3 artikla. *DNA-tunnisteiden automaattinen haku.* Artikla sisältää määräykset automaattisesta DNA-tunnisteiden hakujärjestelmästä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten tulee sallia rikosten tutkimista varten sopimuksen mukaisille kansallisille yhteyspisteille pääsy omien DNA-analyysitiedostojen viitetietoihin ja antaa oikeus tehdä niistä automaattisia hakuja DNA-tunnisteita vertailemalla. Haku voidaan tehdä vain yksittäistapauksessa ja haun suorittavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos automaattisen haun tuloksena todetaan, että välitetty DNA-tunniste vastaa haun vastaanottavan sopimuspuolen tiedostossa tallennettua DNA-tunnistetta, silloin haun suorittanut kansallinen yhteyspiste saa automaattisesti tiedon rekisteriosumasta ja viitetiedon. Jos vastaavuutta DNA-tunnisteiden välillä ei havaita, tulee myös siitä automaattinen ilmoitus. Kyseessä on ns. osuma – ei osumaa – järjestelmä (hit – no-hit -järjestelmä).

4 artikla. *DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu.* Artikla määrää ns. pimeiden näyttöiden DNA-tunnisteiden automaattisesta vertailusta. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet vertailevat rikosten tutkimiseksi kansallisten yhteyspisteidensä kautta omien ns. pimeiden näyttöiden DNA-tunnisteita muiden sopimuspuolten kansallisissa DNA-analyysitiedostojen viitetiedostoissa olevien DNA-tunnisteiden kanssa. Tunnisteet lähetetään ja vertaillaan automaattisesti. Artiklassa

tarkoitettujen DNA-tunnisteita voidaan lähettää vertailua varten vain jos vastaanottavan sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö sen sallii.

Artiklan 2 kohta määrää, että jos 1 kohdan mukaisessa vertailussa havaitaan vastaavuus DNA-tunnisteiden kesken, haun vastaanottava sopimuspuoli toimittaa haun tehneelle kansalliselle yhteyspisteelle viipymättä viitetiedot yhteensopivasta DNA-tunnisteesta.

5 artikla. *Muiden henkilötietojen ja tieteiden tietojen lähettäminen.* Artikla määrää tilanteesta, jolloin DNA-tunnisteiden vastaavuus on todettu automaattisen hakujärjestelmän avulla. Tällöin viitetietoihin liittyvien muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettämisessä noudatetaan kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien oikeusapua koskevat säännökset. Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa sopimuksen 5 artiklassa tarkoitetun tietojen luovuttamisen.

6 artikla. *Kansallinen yhteyspiste ja täytäntöönpanosopimus.* Artikla sisältää määräykset kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä tiedonvaihtoa varten sekä täytäntöönpanosopimuksesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen DNA-tunnisteiden automaattista hakuja ja vertailua varten. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määritellään kansallisessa lainsäädännössä.

Artiklan 2 kohdan mukaan DNA-tunnisteiden automaattisen haun ja vertailun teknisistä yksityiskohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa.

Artiklassa tarkoitettuna kansallisena yhteyspisteenä Suomessa toimisi kansainvälisestä rikospoliisiyhteistyöstä vastaava keskusrikospoliisi. Tulli- ja rajavartiolaitos voivat pyytää DNA-tietoja yhteyspisteeltä niiden rikosten selvittämiseksi, joiden osalta ne ovat toimivaltaisia.

7 artikla. *Solumateriaalin kerääminen ja DNA-tunnisteiden lähettäminen.* Artiklassa määrätään DNA-tunnisteen määrittämistä varten tarvittavan ”solumateriaalin” keräämisestä ja DNA-tunnisteen toimittamisesta toiseen sopimusvaltioon. Artikla määrää tilanteesta, jossa on meneillään rikostutkiminta tai rikosoikeudenkäynti ja DNA-tunnistehaun kohteena olevan sopimuspuolen alueella ole-

vasta henkilöstä ei ole DNA-tunnistetta saatavilla. Tällaisessa tilanteessa haun kohteena olevan sopimuspuolen tulee antaa oikeusapua hankkimalla ja tutkimalla kyseisen henkilön solumateriaalia ja lähettämällä saatu DNA-tunniste haun tehneelle sopimuspuolelle jos artiklan mukaiset edellytykset täyttyvät. Artiklan 1 alakohdan mukaan haun tehneen sopimuspuolen on ilmoitettava mihin tarkoitukseen DNA-tunnistetta tarvitaan. Kyseisen sopimuspuolen on 2 alakohdan mukaan esitettävä myös kansallisen lainsäädäntönsä mukaisen toimivaltaisen viranomaisen tutkintapyyntö tai -määräys, josta ilmenee ne edellytykset, joiden mukaan solumateriaalin kerääminen olisi mahdollista jos henkilö olisi keli haun tehneen sopimuspuolen alueella. Lisäksi 3 alakohdasta määrää, että haun kohteena olevan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön edellytykset solumateriaalin keräämiselle ja tutkimiselle ja näin saadun DNA-tunnisteen lähettämiseksi täyttyvät.

Artiklan määräys ei vaikuta periaatteisiin, joiden mukaisesti Suomessa kerätään DNA-tunnisteita. Näin tietojen luovuttamisessa tulisivat huomioon otetuksi esimerkiksi Suomen lainsäädännössä säädettyt rajoitukset muiden kuin rikoksesta epäiltyjen henkilöiden DNA-tunnisteen keräämisestä.

8 artikla. *Sormenjälkitiedot.* Artikla määrää sormenjälkijärjestelmien viitetietojen saatavilla olosta ja viitetietojen sisällöstä. Artiklan mukaan sopimuspuolet ovat velvollisia varmistamaan, että rikosten torjumiseksi ja tutkimiseksi perustettujen kansallisten automaattisten sormenjälkien tunnistamisjärjestelmien tietokantojen viitetiedot ovat saatavilla. Viitetiedot saavat sisältää ainoastaan sormenjälkitiedot ja tunnuksen, eivät kohdehenkilön välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Jos viitetieto on sellainen, että sitä ei voida yhdistää kehenkään henkilöön, ns. pimeä näyte, se tulee olla tunnistettavissa sellaisenaan.

Suomessa sormenjälkien tallentamisesta säädetään pakkokeinolain 6 luvun 4 §:ssä. Poliisimies saa ottaa rikoksesta epäillystä henkilöstä sormenjäljen. Viitetietojen voidaan katsoa kuuluvan osana perusrekisteriin (poliisiasian tietojärjestelmän tuntomerkkitietoihin), minkä vuoksi ne eivät vaadi erillistä kansallista sääntelyä.

9 artikla. *Sormenjälkitietojen automaattinen haku.* Artikla sisältää määräykset automaattisesta hakujärjestelmästä sormenjälki-viitetietojen avulla sormenjälkien vertailemiseksi rikosten torjumista ja tutkimista varten.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen tulee sallia muiden sopimuspuolten artiklan 11 mukaisille kansallisille yhteyspisteille rikosten torjumista ja tutkimista varten pääsy ja oikeus tehdä automaattisia hakuja sormenjälkiä vertailemalla omaan, tätä tarkoitusta varten perustettuun, automaattisen sormenjälkien tunnistusjärjestelmän viitetietoihin. Hakuoikeutta voi käyttää vain yksittäistapauksessa ja haun suorittavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan sormenjälkitietojen täysi vastaavuus haun tehneen sopimuspuolen hallussa olevan viitetiedon kanssa tapahtuu haun tehneen kansallisen yhteyspisteen toimesta automaattisesti lähetettyjen sellaisten viitetietojen perustella joita tarvitaan ehdottomaan vastaavuuteen.

10 artikla. *Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettäminen.* Artikla määrää tilanteesta, jolloin sormenjälkien vastaavuus on todettu automaattisen hakujärjestelmän avulla. Tällöin viitetietoihin liittyvien muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettämisessä noudatetaan kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien oikeusapua koskevat säännökset.

Sopimuksen määräykset eivät vaikuta Suomen sormenjälkien tallettamista koskevaan lainsäädäntöön. Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa sopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen Suomen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti kerättyjen sormenjälkitietojen luovuttamisen.

11 artikla. *Kansallinen yhteyspiste ja täytäntöönpanosopimus.* Artikla sisältää määräykset kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä tiedonvaihtoa varten sekä täytäntöönpanosopimuksesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen sormenjälkien viitetietojen automaattista hakua ja vertailua varten. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määritellään kansallisessa lainsäädännössä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sormenjälkien

automaattisen haun ja vertailun teknisistä yksityiskohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa.

Suomessa artiklan tarkoittamana kansallisen yhteyspisteenä toimisi kansainvälisestä rikospoliisiyhteistyöstä vastaava keskusrikospoliisi. Tulli- ja rajavartiolaitos voivat pyytää sormenjälkitietoja yhteyspisteeltä niiden rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi, joiden osalta ne ovat toimivaltaisia.

12 artikla. *Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku.* Artikla määrää ajoneuvorekisteritietojen vaihdosta rikosten torjumiseksi ja tutkimiseksi sopimuspuolten välillä sekä kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä tiedonvaihtoa varten.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuoli antaa artiklan 2 kohdan mukaisille kansallisille yhteyspisteille suoran pääsyn ja automaattisen hakuoikeuden sopimuksessa määriteltyihin ajoneuvorekisteritietoihin rikosten torjumiseksi ja tutkimiseksi sekä tuomioistuinten ja syyttäjien toimivaltaan kuuluviin muihin rikoksiin liittyen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Hakuja voidaan tehdä vain yksittäistapauksissa ja ainoastaan tiedoista, jotka koskevat omistajaa tai haltijaa ja ajoneuvoa. Haku voidaan suorittaa vain täydellistä ajoneuvon tunnusnumeroa tai täydellistä rekisteritunnusta käyttäen ja haun tekevän sopimuspuolen kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

Artiklan 2 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen ajoneuvorekisteritietoja koskevia automaattisia hakuja varten. Kansallisen yhteyspisteen toimiva luudet määrittelevät kansallisessa lainsäädännössä. Hakujen teknisistä yksityiskohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa.

Suoran pääsyn antaminen toisen sopimusvaltion viranomaiselle on muutos nykytilanteeseen, jossa ajoneuvoa koskevaa tietoa joudutaan erikseen pyytämään. Suomessa ajoneuvorekisteri on ajoneuvohallintokeskuksen (AKE) ylläpitämä rekisteri, josta myös yleisöllä on oikeus saada tietoja. Esitys sisältää ehdotuksen ajoneuvohallintokeskuksen tietoliikenteen tietojärjestelmää koskevan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muutokseksi.

Artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kansallinen

yhteyspiste tulevia hakuja varten on sama kuin artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hakuja tekevä kansallinen yhteyspiste. Kun sama kansallinen yhteyspiste tekee myös hakuja, sen on oltava poliisiviranomainen eli kansainvälisestä rikospoliisiyhteistyöstä vastaava keskusrikospoliisi. Suomessa kansallisen yhteyspisteen toimivaltuuksista voidaan katsoa säädettävän kansallisesti ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 16 §:ssä, jossa on säännökset poliisin oikeudesta luovuttaa edelleen ajoneuvoliikennerekisterin tietoja. Sopimuspuolten viranomaisten suora käyttö toteutettaneen Suomessa poliisiliittymän kautta, jolloin poliisi rakentaisi yhteydet poliisiliittymästä ulkomaille. Sopimuspuolten käyttöoikeuksien hallinnan hoitaisi poliisi ja lokitietojen kirjauksen (artikla 39) hoitaisi rekisterinpitäjänä toimiva ajoneuvohallintokeskus. Tulli- ja rajavartiolaitos voivat pyytää ajoneuvoja koskevia tietoja yhteyspisteeltä niiden rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi, joiden osalta ne ovat toimivaltaisia.

13 artikla. *Muiden kuin henkilötietojen lähettäminen.* Artikla sisältää määräykset muiden kuin henkilötietojen lähettämiseksi suurten joukkotapahtumien yhteydessä rikosten tai uhkaavan vaaran torjumiseksi. Artiklan mukaan merkittävien rajat ylittäviä vaikutuksia sisältävien suurtahtumien yhteydessä, sopimuspuolet, kansallista lainsäädäntöään noudattaen, lähettävät toisilleen sekä pyynnöstä että omasta aloitteestaan muita kuin henkilötietoja rikosten torjumiseksi sekä yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi. Artikla mainitsee esimerkkinä suurista joukkotapahtumista merkittävät urheilutapahtumat ja Eurooppa neuvoston kokoukset.

14 artikla. *Henkilötietojen lähettäminen.* Artikla sisältää määräykset henkilötietojen lähettämistä suurten joukkotapahtumien yhteydessä rikosten tai uhkaavan vaaran torjumiseksi. Artikla määrää myös lähetettyjen henkilötietojen käsittelystä.

Artiklan 1 kohdan mukaan merkittävien rajat ylittäviä vaikutuksia sisältävien suurtahtumien yhteydessä, sopimuspuolet, kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, lähettävät toisilleen sekä pyynnöstä että omasta aloitteestaan henkilötietoja rikosten torjumiseksi sekä yleistä turvallisuutta ja järjestystä

uhkaavan vaaran torjumiseksi. Edellytyksenä henkilötietojen lähettämiseksi on, että lainvoimaisten tuomioiden tai muiden tosiasioiden perusteella on syytä olettaa, että henkilö tekee rikoksia kyseissä tilaisuuksissa tai muodostaa uhan yleiselle turvallisuudelle tai järjestykselle.

Artiklan 2 kohdan mukaan henkilötietoja saa ainoastaan käsitellä siihen tarkoitukseen ja sen joukkotapahtuman yhteydessä johon ne on artiklan 1 kohdan mukaisesti lähetetty. Lähetetyt tiedot tulee hävittää välittömästi sen jälkeen kun artiklan 1 kohdan mukaiset päämäärät on saavutettu tai niitä ei voida enää saavuttaa, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö rajoittaa poliisin oikeuden pyytää rikosrekisteritietoja vain pakkokeinotilanteisiin. Hallitus ei ehdota Suomen lainsäädännön muuttamista artiklan määräysten vuoksi, koska artiklan mukaisessa tietojen vaihdossa sovelletaan kansallista lainsäädäntöä eikä Prümin sopimuksen tarkoituksena ole muuttaa niitä periaatteita, joiden mukaisesti kansallisesti kerätään tietoja. Suomen osalta artiklan nojalla siis luovutettaisiin vain sellaisia tietoja, joiden saanti vastaaviin kansallisiin tarkoituksiin on Suomen nykyisen lainsäädännön mukaan sallittua. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi sellaiset poliisirekisterien tiedot, joiden luovuttaminen on poliisirekisterilain 37 §:n nojalla sallittua.

15 artikla. Kansallinen yhteyspiste. Artikla sisältää määräykset kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä tiedonvaihtoa varten. Artiklan mukaan jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen suurten joukkotapahtumien yhteydessä tapahtuvien muiden kuin henkilötietojen ja henkilötietojen välittämistä varten. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määritellään kansallisessa lainsäädännössä. Suomen osalta kansallisena yhteyspisteenä toimisi kansainvälisestä rikospoliisyyhteistyöstä vastaava keskusrikospoliisi.

III luku. Toimenpiteet terrorismirikosten torjumiseksi

16 artikla. Tietojen lähettäminen terrorismirikosten torjumiseksi. Artikla määrää mahdollisuudesta luovuttaa henkilötietoja toiselle

toiselle sopimuspuolelle pyytämättäkin jos on syytä olettaa asianomaisen henkilön syylistyvän sellaisiin rikoksiin, joista määrätään terrorismin torjumisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2002/475/YOS) 1–3 artiklassa. Lisäksi artikla sisältää määräyksiä kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat lähettää toistensa kansallisille yhteyspisteille kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti yksittäistapauksissa artiklan 2 kohdassa lueteltuja tietoja ilman pyyntöäkin jos sen katsotaan olevan tarpeen kun tiettyjen käytävissä olevien tietojen perusteella on syytä olettaa, että asianomaiset henkilöt ryhtyvät sellaisiin rikoksiin, joista säädetään Euroopan neuvoston terrorismin torjumiseksi tehdyn puitepäätöksen (2002/475/YOS) 1–3 artiklassa.

Artiklan 2 kohdan mukaan lähetettäviä tietoja ovat nimet, etunimet, syntymäaika ja -paikka, sekä perusteet 1 kohdan mukaiselle olettamukselle henkilön ryhtymisestä rikoksiin.

Artiklan 3 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen artiklan mukaisten tietojen vaihtamista varten. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määritellään kansallisessa lainsäädännössä.

Artiklan 4 kohdan mukaan tietoja lähettävä viranomaispuoli voi kansallisen lainsäädäntönsä nojalla sitovasti määrittellä ne ehdot, joiden mukaisesti vastaanottava viranomaispuoli käyttää lähetettäviä tietoja. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan, mutta vastaa kansainvälisen rikosoikeusapulain 27 §:n 2 momentissa omaksuttuja periaatteita.

Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa sopimuksen 16 artiklassa tarkoitetun tietojen luovuttamisen. Kansallisena yhteyspisteenä toimisi terrorismin torjumisesta vastaava suojelupoliisi.

17 artikla. Lennon turvahenkilöt. Artikla sisältää määräykset lennon turvahenkilöistä (Air Marshals) ja velvollisuudesta ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle niiden käytöstä.

Artiklan 1 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli päättää kansallisesti lennon turvahenkilöiden käytöstä maassaan rekisteröidyissä ilma-aluksissa. Lennon turvahenkilöiden käytössä noudatetaan 7 päivänä joulukuuta 1944 tehtyä Chicagon kansainvälisen

siviili-ilmailualan yleissopimusta (SopS 11/49) ja sen liitteitä sekä sen soveltamisesta tehtyjä asiakirjoja. Ilma-aluksen päällikön valtuuksien osalta on huomioitava 14 päivänä syyskuuta 1963 tehty rangaistavia ja tiettyjä muita ilma-aluksissa tehtyjä tekoja koskeva Tokion sopimus (SopS 22/1971). Näiden erikseen mainittujen kansainvälisten sopimusten lisäksi tulee noudattaa muita sopimuspuolta sitovia kansainvälisoikeudellisia sääntöjä.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksen mukaisessa tarkoituksessa toimivien lennon turvahenkilöiden tulee olla poliisivirkamiehiä tai vastaavan koulutuksen saaneita valtion palveluksessa olevia henkilöitä, joiden tehtävänä on ylläpitää ilma-aluksen turvallisuutta.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolet tekevät yhteistyötä lennon turvahenkilöiden koulutuksessa ja heidän varusteita koskevissa kysymyksissä.

Artiklan 4 kohdan mukaan lennon turvahenkilön lähettävän sopimuspuolen yhteys- ja koordinaatiopisteen tulee ilmoittaa kirjallisesti, vähintään 3 päivää ennen kyseistä lentoa, turvahenkilön käytöstä toisen sopimuspuolen, jonka lentokentälle tai lentokentältä lento tehdään, yhteys- ja koordinaatiopisteelle. Poikkeuksena on akuutti vaaratilanne, jolloin ilmoitus on annettava viivytyksettä pääsääntöisesti ennen ilma-aluksen laskeutumista.

Artiklan 5 kohdan mukaan ilmoitus lennon turvahenkilön käytöstä on käsiteltävä luottamuksellisesti. Ilmoituksen tulee sisältää sopimuksen 1 liitteessä mainitut tiedot. Näitä tietoja ovat operaation aikataulu, lentotiedot, lennon turvahenkilöiden määrä ja nimet, passin numerot, aseita ja ammuksia koskevat tiedot, sekä tieto muista tehtävän suorittamiseen tarvittavista varusteista. Sopimuspuolet voivat erikseen sopia liitteen muuttamisesta.

Suomen lainsäädännössä ei ole säännöksiä lennon turvahenkilöistä. Valtioneuvoston ja eduskunnan linjausten mukaisesti turvahenkilöitä ei aiota ottaa ainakaan nykyisissä olosuhteissa käyttöön suomalaisissa ilma-aluksissa. Artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

18 artikla. *Virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden hallussapito.* Artikla määrää virka-aseiden, ammusten ja muiden

varusteiden mukana hallussapidosta.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen on myönnettävä lennon turvahenkilöille toisen sopimuspuolen pyynnöstä yleinen lupa virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden hallussapitoon sopimuspuolen lentoasemilta ja lentoasemille tehtäviä lentoja varten. Luvan tulee käsittää sekä virka-aseiden ja ammusten viemisen ilma-aluksiin että 2 kohdan mukaisesti kyseisen sopimuspuolen lentoaseman turva-alueille, joille ei ole yleistä pääsyä.

Artiklan 2 kohta säätelee virka-aseiden ja ammusten hallussapidon edellytyksistä. Ilma-aluksesta saa poistua virka-aseiden ja ammusten kanssa toisen sopimuspuolen lentoasemalle tai oleskella lentoaseman turva-alueilla, joille ei ole yleistä pääsyä, ainoastaan kyseisen sopimuspuolen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen edustajan seurassa. Hallussa pidetyt virka-aseet ja ammuksot rastoidaan välittömästi ilma-aluksesta poistumisen jälkeen saattajan paikalla ollessa turvallisesti kansallisen viranomaisen määrittämään valvottuun luovutuspaikkaan.

Aseet ja ammuksot tulee sopimuksen mukaan luovuttaa välittömästi maahantulon jälkeen kohdemaan viranomaisten säilytettäväksi turvallisessa paikassa. Suomen voimassa oleva lainsäädäntö ei säätele aseistettujen lennon turvahenkilöiden käyttöä ilma-aluksissa. Lennon turvallisuusvartioiden aseiden maahantuonti, maastavienti ja hallussapito kuuluvat Suomessa ampumaselainsäädännön soveltamisalaan. Tuotaessa ampuma-aseita maahan niille pitää lähtökohteisesti hankkia asianmukaiset siirto- ja hallussapitoluvat erikseen kutakin tapausta varten. Lennon turvahenkilöiden ohjaamiseen toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisivat poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaiset.

Voimaansaattamislain 2 §:ään ja ampumaselain 17 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset lennon turvahenkilöiden oikeudesta kantaa ampuma-asetta ja muuta voimankäytövälinettä.

19 artikla. *Kansallinen yhteys- ja koordinaatiopiste.* Artikla määrää nimeämään kansallisen yhteys- ja koordinaatiopisteen lennon turvahenkilöiden käyttöä varten. Suomessa kansallisena yhteys- ja koordinaatiopisteenä toimisi valtioneuvoston asetuksella määrätty

poliisiyksikkö, jonka olisi tarpeen mukaan tiedotettava muita poliisiyksiköitä sekä tullirajavartio- ja ilmailuviranomaisia.

IV luku. Toimenpiteet laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi.

20 artikla. *Asiakirja-asiantuntijat.* Artikla sisältää määräykset asiakirja-asiantuntijoiden lähettämisestä laittoman muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkuvaltioihin.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet sopivat yhteisen tilannearvion perusteella asiakirja-asiantuntijoiden lähettämisestä laittoman muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkuvaltioihin. Sopimuspuolten on otettava huomioon Euroopan unionin neuvoston asetus (EY/377/2004, 19.2.2004) maahanmuuttotalan yhteysverkoston perustamisesta.

Artiklan 2 kohdan mukaan asiakirja-asiantuntijoiden toiminnan pohjalta, sopimuspuolet toimittavat toisilleen säännöllisesti kansallista lainsäädäntöään noudattaen tietoja laittomasta muuttoliikkeestä.

Artiklan 3 kohdan mukaan lähettäessään asiakirja-asiantuntijoita, sopimuspuolet voivat määrätä konkreettisia toimenpiteitä varten sopimuspuolen, joka huolehtii koordinaatiosta. Koordinaatiota voidaan rajoittaa ajallisesti.

21 artikla. *Asiakirja-asiantuntijoiden tehtävät.* Artikla luettelee tehtävät, joita asiakirja-asiantuntijoilla erityisesti on.

Artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan asiakirja-asiantuntijat neuvovat ja kouluttavat sopimuspuolten ulkomaanedustustoja passi- ja viisumasioissa, erityisesti liittyen väärennettyjen ja väärin asiakirjojen tunnistamiseen, sekä asiakirjojen väärinkäyttöön ja laittomaan muuttoliikkeeseen. Artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan asiakirja-asiantuntijat neuvovat ja kouluttavat kuljetusyhtiöitä niistä väärin ja väärennettyjen asiakirjojen sekä maahantulomääräysten tunnistamiseen liittyvistä velvollisuuksista, joita niille on asetettu Schengenin yleissopimuksessa (SopS 23/2001) ja Chicagon kansainvälisen siviili-ilmailusopimuksen (SopS 11/49) liitteessä 9. Artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaan asiakirja-asiantuntijat neuvovat ja kouluttavat myös rajatarkastuksista vastuussa olevia viranomaisia ja laitoksia. Artiklan

mukaan näillä asiakirja-asiantuntijoiden tehtäviä koskevilla määräyksillä ei ole vaikutusta sopimuspuolten ulkomaanedustustojen taikka rajatarkastuksista vastaavien viranomaisten toimivaltuuksiin.

22 artikla. *Kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet.* Artikla määrää kansallisten yhteys- ja koordinaatiopisteiden nimeämisestä asiakirja-asiantuntijatoimintaa varten. Artiklan mukaan kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet toimivat välittäjinä sovittaessa asiakirja-asiantuntijoiden lähettämisestä sekä neuvonta- ja koulutustoimenpiteistä.

Suomessa kansallisena yhteys- ja koordinaatiopisteenä toimisi rikoslaboratoriotoiminnasta vastaava keskusrikospoliisi, joka toimisi yhteistyössä muun muassa rajavartiolaitoksen asiakirja-asiantuntijoiden kanssa.

23 artikla. *Avustaminen maahanmuuttajien palauttamistoimenpiteissä.* Artikla määrää avustamisesta maahanmuuttajien palauttamistoimenpiteissä, mukaan lukien yhteiset palautuslennot ja sopimuspuolten mahdollisuus palauttaa maahanmuuttajia toisen sopimuspuolen alueen kautta sekä yhteyspisteen nimeämisestä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet avustavat toisiaan maahanmuuttajien palauttamistoimenpiteissä ottaen huomioon Euroopan unionin neuvoston päätös (2004/573/EY, 29.4.2004) yhteisten lentojen järjestämisestä henkilökohtaisen maastapoistamispäätöksen saaneiden kolmansien maiden kansalaisten poistamiseksi kahden tai useamman jäsenvaltion alueelta sekä Euroopan unionin neuvoston direktiivi (2003/110/EY, 25.3.2003) avunannosta kauttakulkuvaltioissa lentotapahtuvien palauttamistoimenpiteiden yhteydessä. Sopimuspuolten tulee ajoissa tiedottaa toisilleen suunnitelluista palautuksista ja tarjota mahdollisuuksin mukaan mahdollisuus osallistua niihin. Yhteisten palauttamisten yhteydessä sopimuspuolet sopivat palautettavien henkilöiden saattamisesta ja turvallisuustoimista.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuoli saa kuljettaa palautettavia henkilöitä toisen sopimuspuolen alueen läpi jos se on tarpeellista. Tällöin se sopimuspuoli, jonka alueen kautta palauttaminen tapahtuisi, päättää palauttamistoimenpiteestä. Tässä päätöksessä määritellään palauttamistoimenpiteen täytän-

töönpanomääräykset sekä tarvittaessa ne kansallisen lainsäädännön mukaiset pakkokeinot, joita palautettavaan henkilöön voidaan kohdistaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan palauttamistoinenpiteiden suunnittelua ja täytäntöönpanoa varten sopimuspuolet nimeävät kansalliset yhteispisteet. Asiantuntijoiden tulee kokoontua säännöllisesti työryhmänä, jonka tarkoituksena on arvioida aikaisempia operaatiota ja huomioida ne jatkosuunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä tutkia kaikki mahdolliset kohdan 2 mukaiseen kauttakulkuun liittyvät ongelmat ja löytää niille ratkaisu.

Yhteisten palautuslentojen järjestämistä koskevat määräykset perustuvat voimassa olevaan yhteisön lainsäädäntöön (neuvoston päätös 2004/573/EY yhteisten palautuslentojen järjestämisestä sekä neuvoston direktiivi 2003/110/EY avustamisesta lentoteitse tapahtuvissa palautuksissa). Sopimuksen 23 artiklan 2 kohta sisältämä palautusmenettely toisen sopimusvaltion kautta on uudentyyppinen menettely. Sopimuskohdan voidaan tulkita tarkoittavan muulla tavoin kuin yhteisillä palautuslentotoimilla tapahtuvia palautuksia eli muuten lentoteitse tai sopimusvaltion maa- tai merialueen kautta tapahtuvia palautuksia.

Ulkomaalaislakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset maastapoistamisen toteuttamisesta Suomen alueen kautta. Säännöksillä paitsi saatettaisiin kansallisesti voimaan Prümin sopimuksen asianomaiset määräykset myös täydennettäisiin avunantoa kauttakulkuilanteissa lentoteitse tapahtuvien palauttamistoinenpiteiden yhteydessä koskevan direktiivin implementointia. Suomessa kansallisena yhteispisteenä toimisi valtioneuvoston asetuksella määrätty poliisi- tai rajavartioyksikkö, jonka olisi tarpeen mukaan tiedotettava muita poliisi- ja rajavartioyksiköitä sekä muita viranomaisia.

V Luku. Muut yhteistyön muodot

24 artikla. Yhteiset operaatiot. Artikla määrää yhteisistä operaatioista, joissa toisen sopimuspuolen viranomaisten edustajat tekevät operatiivista yhteistyötä toisen sopimuspuolen alueella yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja rikosten torjumiseksi.

seksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat poliisiyhteistyön tehostamiseksi järjestää yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi sekä rikosten torjumiseksi yhteisiä partioita ja muita operaatioita, joissa muiden sopimuspuolten virkamiehet tai muut valtion palveluksessa olevat osallistuvat toisen sopimuspuolen alueella tapahtuviin operaatioihin.

Artiklan 2 kohdan mukaan isäntävaltio voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja lähettävän valtion suostumuksella antaa muiden sopimuspuolten virkamiehille oikeuden käyttää alueellista toimivaltaa yhteisen operaation puitteissa. Isäntävaltio voi myös myöntää toisen sopimuspuolen virkamiehille oikeuden käyttää alueellaan lähettävän valtion lainsäädännön mukaisia toimivaltuuksia. Tällaista toimivaltaa voidaan käyttää vain isäntävaltion virkamiesten johdolla ja pääsääntöisesti heidän läsnä ollessaan. Toisen sopimuspuolen virkamiehiä sitoo tuolloin isäntävaltion kansallinen lainsäädäntö ja isäntävaltio on vastuussa heidän toimistaan.

Artiklan 3 kohdan mukaan yhteisiin operaatioihin osallistuvien virkamiesten on noudatettava isäntävaltion toimivaltaisen viranomaisen ohjeita.

Artiklan 4 kohdan mukaan yhteistyön käytännön näkökohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa.

Voimaansaattamislain 4 §:ään ja ampumasetelain 17 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset yhteiseen operaatioon osallistuvan toisen valtion virkamiehen toimivaltuuksista sekä oikeudesta kantaa ampumasetta ja muuta voimankäyttövälinettä. Suomalaisia yhteisiin operaatioihin toisen valtion alueella osallistuvia virkamiehiä voisivat olla poliisi-, tulli- ja rajavartiomiehet.

25 artikla. Toimenpiteet välittömän vaaran uhatessa. Artikla sisältää määräykset toimenpiteistä välittömän hengenvaaran torjumiseksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan toisen sopimuspuolen virkamiehet voivat ylittää yhteisen rajan kiireellisessä tilanteessa ilman toisen sopimuspuolen ennakkosuostumusta suorittaakseen rajan läheisyydessä väliaikaisia toimenpiteitä välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Toimenpiteet

tulee suorittaa isäntävaltion kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

Artiklan 2 kohta määrittelee kiireelliseksi tilanteeksi sellaisen tilanteen, jossa isäntävaltion toimenpiteiden odottaminen voisi johtaa vaaratilanteen toteutumiseen.

Artiklan 3 kohdan mukaan rajanylittävien virkamiesten on ilmoitettava tilanteesta viipymättä isäntävaltiolle. Isäntävaltion tulee vahvistaa ilmoitus ja ryhtyä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi ja tilanteen haltuun ottamiseksi. Rajanylittävät virkamiehet saavat toimia isäntävaltioissa vain siihen saakka kunnes isäntävaltio on ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi. Rajanylittäviä virkamiehiä sitovat isäntävaltion viranomaisten ohjeet.

Artiklan 4 kohdan mukaan sopimuspuolet määrittelevät erillisessä sopimuksessa ne viranomaiset, joille artiklan 3 kohdan mukainen ilmoitus on viipymättä tehtävä. Rajanylittäviä virkamiehiä sitovat tämän artiklan määräykset sekä isäntävaltion lainsäädäntö.

Artiklan 5 kohdan mukaan isäntävaltio on vastuussa rajanylittävien virkamiesten toimenpiteistä.

Voimaansaattamislain 5 §:ään ja ampumasetelain 17 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset välittömässä vaaratilanteessa toimivan toisen valtion virkamiehen toimivaltuuksista sekä oikeudesta kantaa ampumasetettä ja muuta voimankäyttövälinettä. Suomalaisia rajanylittäviä virkamiehiä voisivat olla poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosmiehet.

26 artikla. *Avustaminen joukkotapahtumissa, katastrofeissa ja vakavissa onnettomuuksissa.* Artiklan mukaan sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten tulee avustaa toisiaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti suurten tapahtumien ja muiden vastaavien suurten tapahtumien, katastrofien ja vakavien onnettomuuksien sattuessa. Artikla sisältää määräykset siitä, miten avustaminen tapahtuu. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen niin aikaisin kuin mahdollista sellaisista tilanteista, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia sekä välittävät niihin liittyviä olennaisia tietoja (artiklan 1 kohdan 1 alakohta). Tällaisissa tilanteissa sopimuspuolet suorittavat ja koordinoivat alueellaan tarvittavat poliisitoimenpiteet (artiklan 1 kohdan 2 alakohta).

Lisäksi se sopimuspuoli, jonka alueella tilanne tapahtuu, voi pyytää muita sopimuspuolia auttamaan lähettämällä virkamiehiä, erikoisasiantuntijoita ja neuvonantajia sekä tarvittavia varusteita (artiklan 1 kohdan 3 alakohta). Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta sopimuspuolten kansainvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat keskinäistä avunantoa katastrofitilanteissa. Artiklassa tarkoitettussa avunannossa ei ole kysymys toimivaltuuksien käytöstä toisen valtion alueella.

Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa sopimuksen 26 artikla ssa tarkoitettujen tietojen luovuttamisen. Poliisilain 53 §:n 1 momentissa säädetään poliisin antamasta virka-avusta vieraan valtion poliisille viittaamalla muun muassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa sovittuun. Suomalaisia avustavia viranomaisia voisivat olla poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaiset.

27 artikla. *Pyynnöstä tapahtuva yhteistyö.* Artikla määrää pyynnöstä tapahtuvasta yhteistyöstä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset antavat pyynnöstä toisilleen tukea toimivaltuuksiensa puitteissa ja kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan viranomaiset tukevat toisiaan Schengenin yleissopimuksen 39 artiklan 1 kohdan 1 lauseen mukaisesti. Kohdassa määritellään ne tavat, joilla tukea erityisesti annetaan. Viranomaiset tukevat toisiaan toteamalla tieliikenne- ja vesiliikenneajoneuvojen ja ilma-alusten omistajan ja haltijan sekä selvittämällä ohjaajan ja kuljettajan, sikäli kuin se ei jo sisälly 12 artiklaan. Tukea annetaan myös hankkimalla tiedot ajokorteista, laivurinkirjoista ja niihin verrattavissa olevista toimiluvista, vahvistamalla henkilön olinpaikan ja asuinpaikan, tarkistamalla oleskeluluvan perusteet, toteamalla puhelinliittymän omistajat ja muiden telekommunikaatiolaitteiden haltijat, sikäli kuin tietoihin on julkinen pääsy, vahvistamalla henkilöllisyyden, selvittämällä esineiden, esimerkiksi aseiden, moottoriajoneuvojen ja vesiajoneuvojen alkuperän, hankkimalla tietoja poliisin tietokannoista ja poliisin asiapapereista sekä tietoja viranomaisten julkisista rekistereistä, ilmoittamalla välittömästi aseita tai räjähdysaineita sekä raha- tai arvopa-

periväärennöksistä, tiedottamalla rajat ylittävien tarkkailutoimenpiteiden, takaa-ajotilanteiden ja valvottujen läpilaskujen käytännön toteutuksista ja määrittelemällä henkilön valmius antaa tietoja.

Artiklan 3 kohta määrää, että jos pyynnön saanut viranomais ei vastaa pyynnön täyttämisestä, hän ohjaa pyynnön edelleen toimivaltaiselle viranomaiselle ja tiedottaa tästä pyynnön tehneelle viranomaiselle. Toimivaltainen viranomais täyttää pyynnön ja välittää pyytävälle viranomaiselle tuloksen.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:stä seuraa, että jos suomalainen viranomais voi luovuttaa salassa pidettävän tiedon suomalaiselle lainvalvontaviranomaiselle, se voi luovuttaa saman tiedon Prümin sopimuksen perusteella myös toisen valtion lainvalvontaviranomaiselle. Sama koskee myös tilannetta, jossa suomalainen lainvalvontaviranomais voi luovuttaa tiedon toiselle suomalaiselle lainvalvontaviranomaiselle. Estettä sille, että suomalaisen viranomaisen tietojen luovuttaminen tapahtuu suomalaisen lainvalvontaviranomaisen välityksellä, ei ole. Ajoneuvoliikennerekisterin tietojen edelleen luovuttamisesta on säädetty erikseen ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 16 §:ssä. Kansainvälisen rikosoikeusapulain 25 a §:n 1 momentissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta oikeusapupyynnön perusteella. Artiklaan perustuva tietojen luovuttaminen tapahtuu kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jten esimerkiksi erityiset kansalliset tietojen käyttötarkoituks-rajoitukset pysyvät voimassa. Artiklassa mainittujen julkisten tietojen luovuttaminen ei edellytä erityistä sääntelyä.

Poliisirekisterilain 37 § mahdollistaa sopimuksen 27 artiklassa tarkoitetun tietojen luovuttamisen. Poliisilain 53 §:n 1 momentissa säädetään poliisin antamasta virka-avusta vieraan valtion poliisille viittaamalla muun muassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa sovittuun. Suomalaisia tukea antavia viranomaisia voisivat olla poliisi-, tulli- ja rajavirtioviranomaiset.

VI luku. Yleiset säädökset

28 artikla. *Aseiden, ammusten ja varusteiden käyttö.* Artikla määrää sopimuksen mu-

kaisiin yhteisiin operaatioihin osallistuvan virkamiehen virkapuvun, virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden käytöstä toisen sopimuspuolen alueella. Lisäksi artiklassa määrätään siitä, minkä valtion lainsäädäntö soveltuu virkamiehen moottoriajoneuvon käyttöön toisen sopimuspuolen alueella.

Artiklan 1 kohdan mukaan yhteisen operaat-ion puitteissa toisen sopimuspuolen alueella oleskelevat virkamiehet voivat käyttää siellä omaa virkapukuaan sekä pitää hallussaan lähtövaltionsa lainsäädännön mukaisia virka-aseita, ammuksia ja muita tarvittavia varusteita. Sopimuspuoli voi kieltää lähtövaltion virkamieheltä tiettyjen virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden mukana pitämisen.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuksen liitteessä 2 luetellaan sopimuspuolittain ne virka-aseet, ammuksiset ja muut tarvittavat varusteet, joita saa käyttää vain itsepuolustus- ja hätävarjelutarkoituksessa. Isäntävaltion operaatiota johtava virkamies voi yksittäistapauksessa, kansallisen lainsäädännön mukaisesti, hyväksyä virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käytön muussa kuin 1 lauseen tarkoittamissa tapauksissa. Virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden käytössä tulee noudattaa isäntävaltion lainsäädäntöä. Toimivaltaisten viranomaisten tulee tiedottaa toisilleen kulloinkin luvallisista virka-aseista, ammuksista ja muista tarvittavista varusteista ja niiden käyttöehdoista.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimuspuolet voivat muuttaa liitettä 2 erillisellä sopimuksella.

Artiklan 4 kohdan mukaan virkamiehen käyttäessä toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuksen nojalla moottoriajoneuvoa, häntä koskevat samat liikenneoikeudelliset määräykset kuin isäntävaltion virkamiehiä.

Artiklan 5 kohdan mukaan virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käyttöön liittyvistä käytännön näkökohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa.

Artiklan 6 kohdan mukaan tämän artiklan määräykset eivät vaikuta 18 artiklan soveltamiseen.

Voimaansaattamislain 4 ja 6 §:ään sekä ampuma-aselain 17 §:ään ehdotetaan otetta-

viksi säännökset yhteiseen operaatioon osallistuvan toisen valtion virkamiehen oikeudesta kantaa ampuma-asetta ja muuta voimankäyttövälinettä sekä toisen valtion virkamiehen oikeuksista ajoneuvon kuljettajana.

Suomi tulisi Prümin sopimuksen liittymisasiakirjan tallettaessaan ilmoittamaan myös sopimuksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti ne virka-aseet, ammuksat ja muut tarvittavat varusteet, joita saa käyttää vain oikeutetussa itsensä tai muiden puolustuksessa. Tämä määräys ei kuulu lainsäädännön alaan, koska ilmoituksessa on kyse vain Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan määräytyvien virka-aseiden, ammusten ja varusteiden nimeämisestä.

29 artikla. *Suojelu ja avustaminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolilla on velvollisuus suojella ja auttaa muiden sopimuspuolten lähettämää virkamiestä virantoimituksessa vastaavalla tavalla kuin omaa virkamiestään.

30 artikla. *Yleinen vastuunmäärittely.* Artikla sisältää määräykset yleisestä vastuunjaosta. Artiklan mukaan tämän sopimuksen mukaiseen vastuuseen sovelletaan Schengenin yleissopimuksen 43 artiklaa muiden kuin 17 ja 18 artiklojen eli lennon turvahenkilöiden osalta.

Kansainvälisen rikosoikeusapulain 25 b §:ssä säädetään vastuusta ulkomaalaisen virkamiehen aiheuttamasta vahingosta. Lennon turvahenkilöiden osalta tulisivat sovellettavaksi yleiset kansainvälisen oikeuden säännöt valtioiden vastuusta. Sopimusneuvottelujen yhteydessä selvitettiin hallituksen saamisen tietojen mukaan perusteellisesti mahdollisuutta sisällyttää sopimukseen erityisiä määräyksiä vastuusta lennon turvahenkilöiden osalta, mutta selvitysten jälkeen päädyttiin artiklan sisältämään ratkaisuun. Oikeustila lennon turvahenkilöihin liittyvän vastuunmäärittelyn suhteen ei muuttuisi nykyisestä, koska lennon turvahenkilöiden käyttö on tällä hetkellä kansainvälisten ilmailua koskevien sopimusten sekä muun soveltuvan kansainvälisen oikeuden mukaan mahdollista. Lennon turvahenkilöiden vastuuta tulisi hallituksen mielestä pyrkiä selkeyttämään tarvittaessa Prümin sopimusta kattavammilla kansainvälisillä sopimusjärjestelyillä.

31 artikla. *Virkamiehen rikosoikeudellinen asema.* Artiklan mukaan virkamies rinnaste-

taan tekemiensä rikosten tai heihin kohdistuvien rikosten suhteen sen sopimuspuolen virkamieheen, jonka alueella virkamies toimii tämän sopimuksen mukaan, jollei muusta sopimuspuolia velvoittavasta sopimuksesta muuta johdu.

Rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n soveltamisalasäännöksiin ehdotetaan lisättäviksi maininnan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen sekä rikosten ennalta estämisen- ja selvittämistehtävistä.

32 artikla. *Virkasuhteet.* Artiklan mukaan tämän sopimuksen mukaisesti toisen sopimuspuolen alueella toimiva virkamies on virkamiesoikeudellisesti oman maansa voimassa olevan lainsäädännön alainen.

VII luku. Yleiset tietosuojamääräykset.

33 artikla. *Käsitteiden määrittely, soveltamisala.* Artikla määrittelee sopimuksessa käytetyt käsitteet ja soveltamisalan.

Artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan kaikkea henkilötietojen käsittelyä tai käsittelysarjaa, johon liittyy tai ei liity automaattisia menetelmiä. Alakohta luettelee useita esimerkkejä henkilötietojen käsittelystä. Alakohdan mukaan myös osuman saamisesta tai saamatta jäämisestä tehty ilmoitus on henkilötietojen käsittelyä tämän sopimuksen tarkoituksessa. Artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan automaattihaku tarkoittaa välitöntä pääsyä toisen viranomaisen automaattiseen tietokantaan tavalla, jossa hakuun vastataan täysin automaattisesti. Artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaan tunnuksella varustaminen merkitsee tallennettujen henkilötietojen merkitsemistä ilman, että pyrittäisiin niiden myöhemmän käsittelyn rajoittamiseen. Artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaan sulkeminen tarkoittaa tallennettujen henkilötietojen merkitsemistä, jolloin tavoitteena on niiden myöhemmän käsittelyn rajoittaminen.

Artiklan 2 kohdan mukaan tämän sopimuksen mukaisesti lähettäviä tai lähetettyjä tietoja koskevat seuraavat määräykset, mikäli edellä olevissa luvuissa ei ole toisin määrätty.

Sopimuksen VII luvun sisältämät tietosuojamääräykset tulisivat tulisivat voi-

maansaattamislain 1 §:n nojalla lakina voidaan Suomessa. Määräykset vastaavat henkilötietolain periaatteita. Lisäksi poliisirekisterilain 29 ja 41 §:ään sekä ALR-lain 17 §:ään ehdotetaan otettaviksi erityisiä tietosuojaa koskevia säännöksiä.

34 artikla. *Tietosuojan taso.* Artikla sisältää määräykset tietosuojan tasosta.

Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisen sopimuspuolen tulee taata, että sen kansallinen lainsäädäntö takaa sopimuksen mukaisesti lähetettyjen tai lähetettävien henkilötietojen käsittelyssä tietosuojan tason, joka vastaa vähintään sitä tasoa, josta määrätään Euroopan neuvoston sopimuksessa yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa käsittelyssä (28.1.1981), sekä sopimukseen liittyvässä lisäpöytäkirjassa (8.3.2001). Tietosuojan tasossa tulee myös ottaa huomioon Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus nro R(87)15 (17.9.1987) henkilötietojen käytöstä poliisin toiminnassa myös silloin kun ei ole kyse tietojen automaattisesta käsittelystä.

Artiklan 2 kohta määrää edellytykseksi sopimuksen mukaiselle tietojen lähettämisen aloittamiselle, että tämän luvun VII määräykset on saatettu osaksi tietojenvaihtoon osallistuvien sopimuspuolten lainsäädäntöä. 43 artiklan mukainen ministerikomitea tekee päätöksen siitä, onko nämä edellytykset täytetty.

35 artikla. *Tarkoitussidonnaisuus.* Artikla sisältää määräykset henkilötietojen käsittelyn tarkoitussidonnaisuudesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan henkilötietoja vastaanottava sopimuspuoli saa käsitellä niitä ainoastaan sella isia tarkoituksia varten, joita varten ne on tämän sopimuksen mukaisesti lähetetty. Henkilötietojen käsittely muita tarkoituksia varten on sallittu vain tietoa hallussapitävän sopimuspuolen ennakkosuostumuksella ja vastaanottavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Ennakkosuostumus edellyttää, että tietoa hallussapitävän sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö sallii henkilötietojen käsittelyn kyseisiä muita tarkoituksia varten.

Artiklan 2 kohta määrittelee ne tarkoitukset, joissa kyselyä tai vertailua tekevä sopimuspuoli saa käsitellä 3, 4 ja 9 artiklan mukaisesti lähetettyjä tietoja. Kohdan mukaan näitä tietoja saa käsitellä ainoastaan vertailu-

jen DNA-tunnisteiden tai sormenjälkitietojen yhtäpitävyyden toteamiseen, virka- tai oikeusapupyynnön valmisteluun ja jättämiseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti niiden tietojen ollessa yhtäpitäviä ja kirjaamiseen 39 artiklan mukaisesti. Tietoa hallussapitävä sopimuspuoli saa käsitellä sille 3, 4 ja 9 artiklan mukaisesti lähetettyjä tietoja sikäli kuin se on tarpeen vertailun suorittamista, automaattiseen hakuun vastaamista tai 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Lähetetyt tiedot tulee hävittää välittömästi tietojen vertailun tai automaattiseen hakuun vastaamisen jälkeen, ellei niiden jatkokäsittely artiklan 2 kohdan 2 ja 3 alakohtien mukaisissa tarkoituksissa ole tarpeen.

Artiklan 3 kohdan mukaan tietoa hallussa pitävä sopimuspuoli saa käyttää 12 artiklan mukaan lähetettyjä tietoja ainoastaan, mikäli se on tarpeen automaattiseen hakuun vastaamista tai 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Lähetetyt tiedot tulee hävittää välittömästi sen jälkeen, kun automaattiseen hakuun on vastattu, ellei niiden jatkokäsittely ole tarpeen 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Haun tekevä sopimuspuoli saa käyttää vastaamisen aikana saatuja tietoja ainoastaan sitä menettelyä varten, jonka perusteella haku on tapahtunut.

36 artikla. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Artiklan mukaan lähetettyjä henkilötietoja saavat käsitellä ainoastaan toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat jostakin 35 artiklan mukaisesta tehtävästä. Lähetettyjen tietojen edelleen lähettäminen muille viranomaisille tapahtuu ainoastaan lähettävän sopimuspuolen ennakkosuostumuksen perusteella ja vastaanottavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset eli Suomessa poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaiset sekä syyttäjät ja tuomioistuimet.

37 artikla. *Tietojen oikeellisuus, ajantasaisuus ja säilytysaika.* Artikla sisältää määräykset sopimuspuolten velvollisuudesta varmistaa henkilötietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus sekä henkilötietojen säilytysajasta.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten on varmistettava henkilötietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus. Mikäli käy ilmi, että on

lähetyksi virheellisiä tietoja tai tietoja, joita ei olisi saanut lähettää, on tästä ilmoitettava välittömästi vastaanottavalle sopimuspuolelle tai sopimuspuolille. Heidän velvollisuutenaan on tietojen oikaiseminen tai hävittäminen. Mikäli vastaanottavalla viranomaisella on syytä olettaa, että lähetetyt tiedot ovat virheellisiä tai ne tulisi hävittää, se tekee tästä välittömästi ilmoituksen tiedot lähettäneelle viranomaiselle.

Artiklan 2 kohta määrää, että jos kohdehenkilö kiistää tietojen oikeellisuuden ja tietojen oikeellisuus tai virheellisyys eivät ole todennettavissa, on sopimuspuolten kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti varustettava tiedot tunnuksella kohdehenkilön sitä vaatiessa. Tapauksessa, jossa tunnuksella varustamista on käytetty, voidaan tunnus poistaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti vain kohdehenkilön suostumuksella tai toimivaltaisen oikeusistuimen tai tietosuojavalvonnasta vastaavan riippumattoman viranomaisen päätöksellä.

Artiklan 3 kohdan mukaan lähetetyt henkilötiedot on hävitettävä, mikäli niitä ei olisi saanut lähettää tai vastaanottaa. Myös asianmukaisesti välitetyt ja vastaanotetut tiedot on hävitettävä, jos ne eivät ole tai eivät enää ole tarpeellisia sitä tarkoitusta varten, jota varten ne on lähetetty. Jos henkilötiedot on lähetetty ilman pyyntöä, vastaanottavan viranomaisen on välittömästi tarkastettava, ovatko ne tarpeellisia lähettämisen perustana olevia tarkoituksia varten (kohdan 3 alakohta 1). Lisäksi asianmukaisesti välitetyt ja vastaanotetut tiedot on hävitettävä, jos lähettävän sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaan tietojen säilyttämisen enimmäisaika on kulunut umpeen edellyttäen, että lähettävä sopimuspuoli on lähettämisen yhteydessä maininnut vastaanottavalle viranomaiselle kyseistä enimmäissäilytysajasta (kohdan 3 alakohta 2). Hävittämisen sijasta tiedot suljetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti silloin, kun on syytä olettaa, että hävittämisellä vahingoitettaisiin kohdehenkilön suojeltavia etuja. Suljettuja tietoja saa lähettää tai käyttää ainoastaan siinä tarkoituksessa, jonka vuoksi hävittämisestä on pidättäydytty.

Artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tunnuksella varustamiseen ja sulkemiseen liittyviä kansallisia säännöksiä on henkilötietojen kä-

sittelystä poliisitoimessa annetun lain 27 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 36 §:ssä.

38 artikla. *Tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietosuojan ja tietoturvallisuuden takaamiseksi.* Artiklassa säädetään toimenpiteistä henkilötietojen suojelemiseksi sekä teknisistä yksityiskohdista tietosuojan ja tietoturvallisuuden takaamiseksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan sekä lähettävä että vastaanottava viranomainen sitoutuvat henkilötietojen tehokkaaseen suojelemiseen niiden satunnaista tai asiatonta hävittämistä ja muuttamista ja asiatonta päästä tai julkistamista vastaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan automaattisen hakumenettelyn teknisistä yksityiskohdista sovitaan erikseen täytäntöönpanosopimuksessa. Täytäntöönpanosopimuksen tulee taata, että tietosuojan ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi suoritetaan kulloistakin tekniikan tasoa vastaavat toimenpiteet, jotka takaavat erityisesti tietojen luottamuksellisuuden ja koskemattomuuden. Täytäntöönpanosopimuksen tulee taata myös, että käytettäessä verkkoja, joihin on yleinen pääsy, käytetään toimivaltaisten viranomaisten salaus- ja autentisointimenetelmiä, ja että hakujen turvallisuutta voidaan kontrolloida 39 artiklan 2, 4 ja 5 kohdan mukaisesti.

39 artikla. *Kirjaaminen ja dokumentointi, erityismääräykset automaattista ja ei-automattista lähettämistä varten.* Artikla sisältää määräykset ei-automattisten lähetysten ja henkilötietojen vastaanottamisen kirjaamisesta sekä määräykset, jotka soveltuvat tietojen automaattiseen hakuun ja vertailuun. Lisäksi artiklassa määrätään kirjaamistietojen ilmoittamisesta tietosuojaviranomaiselle, kirjaamistietojen säilytysajasta sekä henkilötietojen lähettämisen tai vastaanottamisen oikeudellisesta valvonnasta.

Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisen sopimuspuolen tulee taata, että haun tekevä ja tiedostoa ylläpitävä viranomainen kirjaa jokaisen ei-automattisen lähetyksen ja henkilötietojen vastaanottamisen lähetyksen luotettavuuden valvomiseksi. Kirjauksen tulee sisältää lähetyksen aihe, lähetetyt tiedot, lähetyksen päivämäärä ja haun tekevän ja tiedostoa ylläpitävän viranomaisen nimitys tai tunnus.

Artiklan 2 kohta määrää mitä on voimassa

koskien tietojen automaattista hakua 3, 9 ja 12 mukaisesti ja automaattista vertailua 4 artiklan mukaan. Kohdan 2 alakohdan 1 mukaan automaattisen haun tai vertailun saavat suorittaa vain ne kansallisten yhteyspisteiden virkamiehet, jotka ovat siihen erityisesti valtuutetut. Luettelo automaattiseen hakuun tai vertailuun valtuutetuista virkamiehistä toimitetaan pyynnöstä 5 kohdassa mainittujen valvontaa suorittavien viranomaisten sekä niiden sopimuspuolten käyttöön. Kohdan 2 alakohdan 2 mukaan jokaisen sopimuspuolen tulee taata, että tiedostoa ylläpitävä ja hakua tekevä viranomaisen kirjaa jokaisen tietojen lähettämisen ja vastaanottamisen ilmoittaen myös jokaisesta rekisteriosumasta tai sen puuttumisesta. Kirjauksen tulee sisältää lähetettävät tiedot, lähetyksen päivämäärä ja tarkka ajankohta ja hakua tekevän ja tiedostoa ylläpitävän viranomaisen nimitys ja tunnus. Hakua tekevä viranomaisen kirjaa lisäksi haun tai lähetyksen aiheen sekä haun suorittaneen virkamiehen sekä haun tai lähetyksen aloitteentekijänä toimineen virkamiehen tunnuksen.

Artiklan 3 kohdan mukaan kirjaavan viranomaisen tulee ilmoittaa kirjaamistiedot asianomaisen sopimuspuolen tietosuojavalvonnasta vastaaville viranomaiselle pyynnöstä välittömästi, kuitenkin viimeistään neljän viikon kuluessa pyynnön saapumisesta. Kirjaamistietoja saa käyttää ainoastaan tietosuojan valvontaan ja tietoturvallisuuden takaamiseen.

Artiklan 4 kohdan mukaan kirjaamistietoja on suojattava sopivien ennalta ehkäisevien toimenpiteiden avulla tarkoituksenvastaisen käytön ja muun väärinkäytön varalta ja säilytettävä kahden vuoden ajan. Säilytysajan päätyttyä kirjaamistiedot on hävitettävä viipymättä.

Artiklan 5 kohdan mukaan henkilötietojen lähettämisen tai vastaanottamisen oikeudellinen valvonta on kunkin sopimuspuolen tietosuojavalvonnasta vastaavien riippumattomien viranomaisten velvollisuus. Kansallisen lainsäädännön mukaisesti jokainen voi anoa tältä viranomaiselta omien henkilötietojensa käsittelyn laillisuuden tarkastamista. Näiden viranomaisten sekä kirjaamisesta vastaavien viranomaisten on tehtävä myös pistokokeita lähetysten laillisuuden valvomiseksi tietoihin

pääsyn taustalla olevan asiakirjahistorian perusteella. Tietosuojavalvonnasta vastaavien riippumattomien viranomaisten on säilytettävä tämän valvontatoiminnan tuloksia tarkastusta varten 18 kuukauden ajan, jonka jälkeen ne on hävitettävä välittömästi. Toisen sopimuspuolen riippumaton tietosuojaviranomainen voi pyytää jokaista tietosuojavalvonnasta vastaavaa viranomaista harjoittamaan toimivaltuuksiaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Sopimuspuolten riippumattomat tietosuojaviranomaiset huolehtivat valvontatehtäviensä toteuttamisen kannalta välttämättömästä keskinäisestä yhteistyöstä erityisesti tarkoituksenmukaisia tietoja vaihtamalla.

Kuten edellä on todettu, artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna kansallisena yhteyspisteenä toimisi kansainvälisestä rikospoliisiyhteistyöstä vastaava keskusrikospoliisi. Artiklan 3 ja 5 kohdassa tarkoitettu kansallinen tietosuojavalvonnasta vastaava viranomaisen olisi tietosuojavaltuutettu. Rekisteröidyn tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi saattaman asian käsittelystä säädetään henkilötietolain 40 §:n 2 momentissa.

40 artikla. *Kohdehenkilön oikeudet tiedonsaantiin ja vahingonkorvaukseen.* Artikla sisältää määräykset kohdehenkilön oikeudesta saada tietoa hänen henkilötietojensa käsittelystä, oikeudesta oikaista virheelliset tiedot ja poistaa luvatta käsitellyt tiedot sekä oikeussuojakeinoista. Lisäksi artiklassa määrätään kohdehenkilön oikeudesta vahingonkorvaukseen.

Artiklan 1 kohdan mukaan kansallisen lainsäädännön mukaisen toimivaltaisen viranomaisen on annettava henkilöllisyytensä todistavalle kohdehenkilölle anomuksesta kansallisen lainsäädännön mukaan ilman kohtuuttomia kuluja yleisesti ymmärrettävässä muodossa ja ilman odottamatonta viivytystä tietoa hänen henkilötietojensa käsittelystä, alkuperästä, vastaanottajasta tai vastaanottajakategoriasta, suunnitellusta käsittelytarkoituksesta ja käsittelyn oikeusperustasta. Lisäksi kohdehenkilöllä on oikeus virheellisten tietojen oikaisemiseen ja luvatta käsiteltyjen tietojen poistamiseen. Sopimuspuolet varmistavat lisäksi, että kohdehenkilö voi tietosuojaoikeuksiensa tullessa loukatuksi turvautua tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin

kääntymällä joko riippumattoman tuomioistuimen tai riippumattoman valvontaviranomaisen puoleen ja että hänelle annetaan mahdollisuus vaatia vahingonkorvausta tai muuta korvausta. Menettelyn yksityiskohdat näiden oikeuksien täytäntöön panemiseksi ja tiedonsaannin rajoittamisen syyt ovat sen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisia, jossa hän vaatii oikeuksiensa toteuttamista.

Artiklan 2 kohdan mukaan mikäli jonkun sopimuspuolen viranomaisena on lähettänyt henkilötietoja tämän sopimuksen perusteella, ei toisen sopimuspuolen vastaanottava viranomaisena voi vedota kansallisen lainsäädännön mukaisesta vastuusta vapautuakseen vahingonkärsineeseen nähden siihen, että välitetyt tiedot ovat olleet virheellisiä. Mikäli vastaanottava viranomaisena suorittaa vahingonkorvausta virheellisesti välitettyjen tietojen käytöstä aiheutuneesta vahingosta, lähettävän viranomaisen tulee korvata vastaanottavalle viranomaiselle sen suorittama vahingonkorvaus täysimääräisenä.

Rekisteröidyn oikeuksia (informointi tietojen käsittelystä ja tarkastusoikeus) koskevia kansallisia säännöksiä on henkilötietolain 6 luvussa, poliisirekisterilain 7 luvussa ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 40—42 §:ssä. Tietosuojaviranomaisista on säännökset henkilötietolain 9 luvussa ja vahingonkorvausvelvollisuudesta 47 §:ssä.

41 artikla. *Sopimuspuolten pyynnöstä tapahtuva tiedonsaanti.* Artiklan mukaan vastaanottava sopimuspuoli antaa lähettävälle sopimuspuolelle tietoja välitettyjen tietojen käsittelystä ja sitä kautta saaduista tuloksista.

VIII luku. Täytäntäänpano- ja loppumääräykset.

42 artikla. *Julistukset.* Artikla sisältää määräykset julistuksessa määriteltävistä tiedoista.

Artiklan 1 kohdan mukaan ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamishetkellä jokainen sopimuspuoli nimeää tallettajalle annettavassa julistuksessa ne toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa tämän sopimuksen soveltamisesta. Julistuksessa on määriteltävä myös 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet DNA-

analyysia varten; 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet sormenjälkitietoja varten; 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet ajoneuvorekisteritietoja varten; 15 artiklan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet suurtaapahtumiin liittyvää tietojenvaihtoa varten; 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet terroristirikosten estämiseen liittyviä tietoja varten; 19 artiklan mukaisesti kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet lennon turvallisuushenkilöitä varten; 22 artiklan mukaisesti kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet asiakirja-asiantuntijoita varten; 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet palauttamisten suunnittelua ja toteuttamista varten sekä 24—27 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja virkamiehet.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuoli voi muuttaa 1 kohdan nojalla antamaansa julistusta milloin vain ja joko kokonaan tai osittain. Muutos tulee voimaan sinä päivänä, kun se saapuu tallettajalle.

Artiklan määräykset eivät kuulu lainsäädännön alaan. Suomen on tarkoitus ilmoittaa artiklassa edellytetyt tiedot liittymisasiakirjassa. Toimivaltaisia viranomaisia ja virkamiehiä sekä kansallisia yhteys- ja koordinaatiopisteitä Suomessa on käsitelty asianomaisten artiklojen yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

43 artikla. *Ministerikomitea.* Artikla sisältää määräykset ministerikomitean perustamisesta ja sen päätöksentekotavasta ja tehtävistä sekä ministerikomiteaa avustavasta työryhmästä.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolten tulee perustaa sopimuspuolten ministereistä koostuva ministerikomitea, jonka tehtävänä on tehdä tämän sopimuksen toteuttamista ja soveltamista koskevat päätökset. Päätökset tehdään yksimielisesti. Sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaan ministerikomitea tekee päätöksen siitä, täyttääkö sopimuspuolten lainsäädäntö edellytykset sopimuksen mukaisten henkilötietojen lähettämisen aloittamiselle eli ministerikomitea arvioi onko sopimuspuolen tietosuojalainsäädäntö riittävän korkealla tasolla.

Artiklan 2 kohdan mukaan ministerikomiteaa avustaa sopimuspuolten edustajista koostuva yhteinen työryhmä, joka tarkastaa

tämän sopimuksen toteuttamista ja tulkintaa ja määrittelee onko tarvetta täydentää ja edelleen kehittää sitä. Työryhmä kutsutaan koolle sopimuspuolen pyynnöstä.

Prümin sopimuksen mukainen yhteistyö on hallitusten välistä yhteistyötä. Sopimuksen määräyksillä siirretään päätösvaltaa sopimuksen toteuttamista, tulkintaa, täydentämistä ja edelleen kehittämistä varten 43 artiklan nojalla perustettaville ministerikomitealle ja sitä avustavalle työryhmälle. Ministerikomitealla ja sitä avustavalla työryhmällä ei kuitenkaan ole valtuuksia muuttaa sopimuksen sisältöä, vaan sen päätökset ovat sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä toimia. Artiklan määräyksillä luodaan pysyvät institutionaaliset rakenteet Prümin sopimuksen toteuttamista ja soveltamista varten.

Ottaen huomioon, että sopimuksen määräysten hallinnollista täytäntöönpanoa varten on tarkoitus tehdä 44 artiklan mukaisesti erikseen täytäntöönpanosopimuksia, voidaan arvioida, että 43 artiklassa tarkoitetun ministerikomitean päätökset ovat luonteeltaan hallinnollisia.

44 artikla. *Täytäntöönpanosopimukset.* Artiklan mukaan sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat tämän sopimuksen perusteella ja sen soveltamisalan puitteissa tehdä sopimuksia, joiden päämääränä on tämän sopimuksen hallinnollinen täytäntöönpano.

Sopimuksen mukaan täytäntöönpanosopimuksia tehdään 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti DNA-tunnisteiden automaattisen haun ja vertailun teknisistä yksityiskohdista, 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti ajoneuvorekisteritietojen automaattisen haun teknisistä yksityiskohdista, 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhteisten operaatioiden käytännön näkökohdista sekä 38 artiklan 2 kohdan mukaisesti automaattisten hakumenettelyjen tietosuojan ja tietoturvallisuuteen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

Täytäntöönpanosopimuksen määräyksillä ei voida muuttaa sopimuksen periaatteita, vaan niissä on tarkoitus käsitellä sopimuksen määräyksiin liittyviä teknisistä yksityiskohtia. Täytäntöönpanosopimukset olisi tarkoitus saattaa voimaan sopimusten sisällöstä riippuen valtioneuvoston tai sisäasiainministeriön asetuksella. Täytäntöönpanosopimuksilla ei

muuteta sopimuksen määräyksiä, vaan ne sisältävät sopimuksen määräyksiä täydentäviä teknisiä yksityiskohtia sekä tarkempia määräyksiä sopimuksen mukaisen viranomaisten välisen yhteistyön käytännön järjestämisestä.

Poliisilain yhteistoimintasopimuksia koskevan 53 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kanssa tehtävistä sopimuksista.

45 artikla. *Alueellinen soveltamisala.* Artiklan mukaan tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa sopimuspuolten alueella. Alankomaiden kuningaskunnan osalta tämä sopimus koskee ainoastaan kuningaskunnan Euroopassa sija itsevää osaa. Ranskan tasavallan osalta tämä sopimus koskee ainoastaan tasavallan Euroopassa sijaitsevää osaa.

46 artikla. *Kulut.* Artiklan mukaan jokainen sopimuspuoli vastaa tämän sopimuksen täytäntöönpanosta viranomaisilleen aiheutuvista kustannuksista. Erityistapauksissa sopimuspuolet voivat sopia poikkeavasta järjestelystä.

47 artikla. *Suhde muihin kahdenvälisiin ja monenvälisiin sopimuksiin.* Artikla sisältää määräykset sopimuksen suhteesta Euroopan unionin lainsäädäntöön sekä muihin kahden tai monenvälisiin sopimuksiin.

Artiklan 1 kohdan mukaan sekä nyt voimassa olevalla että tulevaisuudessa hyväksyttävällä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla Euroopan unionin lainsäädännöllä on etusija tämän sopimuksen määräyksiin nähden. Sopimuspuolet voivat muuttaa tai korvata tämän sopimuksen määräyksiä ottaakseen huomioon Euroopan unionin lainsäädännön muutokset.

Artiklan 2 kohdan mukaan tämä sopimus ei vaikuta voimassa olevien kahden tai monenvälisen sopimusten mukaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin ja sopimuspuolilla on oikeus soveltaa näitä keskinäisissä suhteissaan. Jos näiden sopimusten oikeudet ja velvollisuudet ovat ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä.

48 artikla. *Ratifiointi, hyväksyminen.* Artiklan mukaan tämä sopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Tallettamisen yhteydessä voidaan antaa alueellista

soveltamisalaa koskeva julistus.

49 artikla. Tallettaja. Artiklan mukaan sopimuksen tallettaja on Saksan liittotasavallan hallitus (1 kohta). Tallettajan tulee ilmoittaa välittömästi muille sopimuspuolille ratifioineista, hyväksymisistä, liittymisistä, oikeuksien pidätyksistä ja irtisanomisista sekä muista tämän sopimuksen nojalla annetuista julistuksista (2 kohta). Lisäksi tallettaja huolehtii sopimuksen rekisteröinnistä Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaan (3 kohta).

50 artikla. Voimaantulo. Artiklan 1 kohdan mukaan tämä sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua toisen ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjan tallettamisesta sopimuksen tällöin ratifioineiden sopimuspuolten välillä ja muiden sopimuspuolten osalta sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua niiden ratifiointi- tai hyväksymiskirjojen tallettamisesta. Artiklan 2 kohdan mukaan tallettaja ilmoittaa kaikille sopimuspuolille voimaantulopäivämäärän.

51 artikla. Liittyminen. Artikla sisältää määräykset sopimukseen liittymisestä, liittymisasiakirjojen tallettamisesta ja sopimuksen voimaantulosta liittymisen yhteydessä.

Artiklan 1 kohdan mukaan tämä sopimus on avoin kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden liittymistä varten. Liittymisen jälkeen liittyviä valtioita sitovat myös siihen mennessä 44 artiklan perusteella tehdyt täytäntöönpanosopimukset ja muut tähän sopimukseen liittyvät sopimukset.

Artiklan 2 kohdan mukaan liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Liittymisen yhteydessä voidaan liittymiskirjan tallettamisen johdosta antaa julistus alueellisesta soveltamisalasta.

Artiklan 3 kohdan mukaan tämä sopimus tulee voimaan kunkin liittyvän valtion osalta 90 päivän kuluttua sen liittymiskirjan tallettamisesta, kuitenkin aikaisintaan sopimuksen 50 artiklan mukaisena päivänä.

52 artikla. Irtisanominen. Artikla sisältää määräykset sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan jokainen sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen

diplomaattiteitse tallettajalle osoitetun ilmoituksen avulla. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen saapumisesta tallettajalle.

Prümin sopimuksen liite 1

Liitteessä 1 määritellään 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti välttämättömät tiedot kirjalista ilmoitusta varten.

Liitteen mukaan välttämättömiä tietoja ovat operaation aikataulu, lentotiedot, lennon turvahenkilöryhmän jäsenten lukumäärä, kaikkien ryhmään kuuluvien henkilöiden täydelliset nimet sekä ryhmän johtajan nimi, passin numerot, virka-aseiden merkki, tyyppi ja sarjanumerot, ammusten määrä ja laji, muut ryhmän hallussa olevat tehtävän suorittamiseen tarvittavat varusteet.

Prümin sopimuksen liite 2

Liitteessä 2 jokainen sopimuspuoli on luetellut ne virka-aseet, ammuksiset ja luvalliset tarvittavat varusteet joita saa käyttää artiklan 28 kohdan 2 kahden ensimmäisen lauseen mukaisesti.

2. Lakiehdotusten perustelut

2.1. Voimaansaattamislaki

1 §. Kysymyksessä olisi tavanomainen kansainvälisten sopimusten voimaansaattamisessa käytettävä blankettisäännös, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Säännös luonnonturvahenkilöille (17 ja 18 artikla) sekä maastapoistamisen toteuttaville (23 artikla 2 kohta), yhteiseen operaatioon osallistuville (24 artikla) ja välittömässä vaaratilanteessa toimiville (25 artikla) toisen valtion virkamiehille perustoimivaltuuden toimia sopimuksen määrittämässä puitteissa Suomen alueella. Näiden henkilöiden tarkemmista toimivaltuuksista säädettäisiin sopimuksen voimaansaattamislain myöhemmissä pykälissä.

Tietojen käsittelyn osalta tulisivat lakina noudatettaviksi sopimuksen salassapitoa (17

artikla 5 kohta), tietojen luovuttajan asettamia käyttörajoituksia (16 artikla 4 kohta), tietojen käyttötarkoitussidonnaisuutta (35 artikla), tietojen käyttöoikeuksia (36 artikla), tietojen laatua (37 artikla 1 ja 2 kohta), tietoturvallisuutta (38 artikla), lokitietoja ja valvontatietoja (39 artikla), tietojen kohteen oikeuksia (40 artikla) sekä pyydettyjen tietojen käytöstä informoimista (artikla 41) koskevat määräykset. Sopimusmääräykset noudattelevat Suomen lainsäädännössä jo omaksuttuja periaatteita. Esimerkiksi tietojen luovuttajan asettamista salassapitovelvoitteista ja käyttörajoituksista on säädetty kansainvälisen oikeusavun osalta kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 27 §:n 2 momentissa. Henkilötietolaissa on yleiset säännökset käyttötarkoitussidonnaisuudesta (7 §), tietojen laadusta (9 §), tietojen suojaamisesta (32 §) ja rekisteröidyn oikeuksista (6 luku). Lisäksi on hallinnonalakohtaisia erityissäännöksiä. Esimerkiksi poliisin osalta ne ovat henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa ja rajavartiolaitoksen osalta henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa. Informatiivisista syistä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin otettaisiin viittaussäännökset sopimuksen nojalla saatujen tietojen poistamisesta sekä sopimukseen perustuvaa tietojen käsittelyä koskevien lokitietojen ja valvontatietojen säilyttämisestä ja poistamisesta sekä toteava säännös tietosuojavaltuutetun roolista. Lakina noudatettaviksi tulisivat myös sopimuksen kansainvälisen oikeusavun antamiseen velvoittavat määräykset (7 artikla).

2 §. Sopimuksen 17 artiklan mukaan kukin sopimusvaltio voi päättää kansallisen ilmailuturvallisuuspolitiikkansa mukaisesti siitä, asetetaanko sopimusvaltiossa rekisteröityihin ilma-aluksiin lennon turvahenkilöitä. Lennon turvahenkilöiden tulee olla poliisimiehiä tai muita sopivasti koulutettuja virkamiehiä. Lennon turvahenkilöiden asettamisesta tulee ilmoittaa sille toiselle sopimusvaltiolle, jonka lentoasemalle lento saapuu tai lentoasemalta lento lähtee. Sopimuksen 18 artiklan mukaan sopimusvaltion tulee myöntää pyynnöstä lennon turvahenkilöille lupa kantaa ampumaseita ja muita voimankäyttövälineitä lennoilla sopimusvaltion lentoasemille tai lento-

asemilta. Luvan tulee kattaa ampuma-aseiden kantaminen ilma-aluksessa ja lentoaseman rajoitetun pääsyn turva-alueilla. Lennon turvahenkilö saa poistua ilma-aluksesta ja mennä lentoaseman rajoitetun pääsyn turva-alueelle ampuma-asetta kantaen ainoastaan toimivaltaisen kansallisen viranomaisen edustajan saattamana. Ampumaseet tulee sijoittaa välittömästi ilma-aluksesta poistumisen jälkeen saatettuna toimivaltaisen kansallisen viranomaisen osoittamaan vartiointuun säilytyspaikkaan.

Päätöksen oikeudesta kantaa ampumaseetta tai muuta voimankäyttövälinettä ilma-aluksessa ja lentoasemalla tekisi Suomen osalta poliisi. Lain 7 §:n nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siitä, mikä poliisiyksikkö tekisi päätöksen ja mitä tahoja tuon poliisiyksikön olisi tiedotettava päätöksestään. Tiedotettavia tahoja voisivat olla muut poliisiyksiköt, rajavartiolaitos ja Ilmailuhallinto, joka vastaa ilmailulain 98 §:n 2 momentin mukaan siviili-ilmailun turvaamisesta. Lennon turvahenkilöiden toimivaltuudet kytkeytyisivät ilma-aluksen päällikön käskyvaltaan. Ilma-aluksen päällikön käskyvallasta ja ilmailuun liittyvästä vahingonvastuusta määrätään kansainvälisissä siviili-ilmailua koskevissa sopimuksissa ja säädetään kansallisissa siviili-ilmailua koskevissa säädöksissä. Suomessa ilma-aluksen päällikön käskyvallasta ja järjestyksestä ja pakkokeinoista ilma-aluksessa säädetään ilmailulain 61 ja 65 §:ssä sekä vahingonvastuusta saman lain 15 luvussa.

3 §. Sopimuksen 24 artiklan mukaan sopimusvaltioiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat ottaa käyttöön yhteiset partiot tai muut yhteiset operaatiot yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä rikosten estämiseksi. Yhteisissä operaatioissa nimetyt virkamiehet osallistuvat operaatioihin toisen sopimusvaltion alueella. Isäntävaltio voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja lähettävän valtion suostumuksella antaa toisen sopimusvaltion yhteisiin operaatioihin osallistuville virkamiehille toimivaltuuksia tai isäntävaltion lainsäädännön salliessa antaa toisen sopimusvaltion virkamiesten käyttää lähettävän valtion lainsäädännön mukaisia toimivaltuuksia.

Toimivaltuuksia saadaan käyttää ainoas-

taan isäntävaltion virkamiesten ohjauksessa ja pääsääntöisesti läsnä ollessa. Toisen sopimusvaltion virkamiehet ovat isäntävaltion kansallisen lainsäädännön alaisia. Isäntävaltio on vastuussa heidän toimistaan.

Sopimuksen 28 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan yhteiseen operaatioon osallistuvat toisen valtion virkamiehet saavat käyttää omia kansallisia virkapukujaan. He saavat kantaa lähettävän valtion lainsäädännön sallimia ampuma-aseita ja muita voimankäyttövälineitä. Isäntävaltio voi kuitenkin kieltää ampuma-aseiden ja muiden voimankäyttövälineiden kantamisen. Sopimuksen liitteessä 2 on lueteltu valtioittain käytettävissä olevat ampuma-aseet ja muut voimankäyttövälineet. Sopimuksen liitteessä 2 lueteltuja ampuma-aseita ja muita voimankäyttövälineitä saa käyttää vain hätävarjelutilanteessa. Operaatiota johtava isäntävaltion virkamies voi yksittäistapauksessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti antaa luvan käyttää ampuma-aseita ja muita voimankäyttövälineitä muusakin tarkoituksessa. Ampuma-aseiden ja voimankäyttövälineiden käyttö tapahtuu isäntävaltion lainsäädännön mukaan.

Poliisilain 27 §:n 3 momentti ja 46 § antavat poliisimiestä pyynnöstä virkatehtävän suorittamisessa avustavalle henkilölle ne poliisimiehelle kuuluvat valtuudet, jotka poliisimies hänelle toimivaltansa rajoissa osoittaa. Valtuuksia on käytettävä poliisimiehen ohjeiden mukaisesti. Säännökset on tarkoitettu tilapäistarpeita varten, ei suunnitelmalliseen viranomaisten yhteistoimintaan. Rikoslain 4 luvun 4 §:n hätävarjelusäännökseen voi vedota myös ulkomainen virkamies.

Toisen valtion yhteiseen operaatioon osallistuvalla virkamiehellä olisi samanlaiset valtuudet kuin poliisimiestä avustavalla henkilöllä. Päälylystään kuuluva poliisimies voisi antaa virkamiehelle oikeuden kantaa ampuma-asetta tai muuta voimankäyttövälinettä. Voimankäyttövälineen käyttämiseen muussa kuin hätävarjelutilanteessa voitaisiin antaa oikeus vain yksittäistapauksessa ja tällöinkin valtuutusta rajoittaisi vaatimus valtuuttajan toimivaltaan kuulumisesta eli noudatettaviksi tulisivat samat rajoitteet, mitä sovelletaan voimankäyttöön valtuuttavan suomalaisen poliisimiehen voimankäyttöön. Sama päätöksentekojärjestys on omaksuttu kansainvälisen

oikeusavun osalta keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa sekä tulliyhteistyön osalta tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n 3 momentissa.

4 §. Sopimuksen 25 artiklan mukaan sopimusvaltion virkamiehet voivat kiireellisissä tilanteissa ylittää sopimusvaltioiden välisen rajan ilman toisen sopimuspuolen etukäteistä suostumusta, jotta he voivat toisen sopimuspuolen rajan läheisyydessä olevalla alueella ryhtyä isäntävaltion lainsäädännön mukaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin torjuakseen henkilöiden ruumiilliselle koskemattomuudelle välittömän vaaran. Tilannetta on pidettävä kiireellisenä, jos vaara saattaisi toteutua odottaessa isäntävaltion virkamiesten toimenpiteitä tai johtovastuun ottamista. Rajan ylittävien virkamiesten tulee viipymättä tehdä ilmoitus asiasta isäntävaltiolle. Isäntävaltion tulee vahvistaa ilmoituksen vastaanottaminen ja ryhtyä viivytyksettä tarpeellisiin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi ja johtovastuun ottamiseksi. Rajan ylittäneet virkamiehet voivat toimia isäntävaltiossa vain niin kauan, kunnes isäntävaltio on ryhtynyt tarpeellisiin torjuntatoimenpiteisiin. Rajan ylittävien virkamiesten on noudatettava isäntävaltion ohjeita. Isäntävaltio on vastuussa rajan ylittävien virkamiesten toimista.

Välittömässä vaaratilanteessa toimivalla toisen valtion virkamiehellä olisi samanlaiset valtuudet kuin samanlaisessa tilanteessa toimivalla suomalaisella poliisimiehellä poliisilain 2 luvun mukaan. Keskeisimpiä tällaisia valtuuksia ovat vaarallisen teon ja tapahtuman estäminen (16 §), rikoksilta ja häiriöiltä suojaaminen (20 §) sekä voimankäyttö (27 §).

5 §. Sopimuksen 28 artiklan 4 kohdan mukaan jos sopimusvaltion virkamiehet käyttävät ajoneuvoja sopimuksen alaisessa toiminnassa toisen sopimusvaltion alueella, he ovat samojen tieliikennesääntöjen alaisia kuin isäntävaltion virkamiehet, mukaan lukien etuajo-oikeus ja erivapaudet. Suomen alueel-

la toimivilla toisen valtion virkamiehillä olisi ajoneuvoa kuljettaessaan samanlaiset oikeudet kuin suomalaisella poliisiajoneuvon kuljettajalla. Tieliikennelain 6 §:n 1 momentissa säädetään esteettömän kulun antamisesta säädettyjä ääni- ja valomerkkejä antavalle hälytysajoneuvolle. Lain 25 §:n 3 momentissa säädetään hälytysajoneuvon sekä poliisin, rajavartiolaitoksen tai tullin virkatehtävään käytettävän ajoneuvon kuljettajan oikeudesta ylittää suurin sallittu nopeus. Lain 48 §:n 1, 2 ja 4 momentissa säädetään hälytysajoneuvoa sekä poliisin, rajavartiolaitoksen tai tullin virkatehtävässä olevaa ajoneuvoa koskevista poikkeuksista liikennesäännöistä, kielletyllä tiellä, tien osalla tai alueella ajamisesta sekä kielletystä pysäyttämisestä tai pysäköimisestä. Hälytysajoneuvoja ovat lain 2 a §:n 4 kohdan mukaan pelastus-, poliisi-, sotilaspoliisi- ja sairausauto sekä vastaava muu ajoneuvo ja rajavartiolaitoksen tai tullilaitoksen virkakäytössä oleva ajoneuvo.

6 §. Tarkempia säännöksiä voi olla tarpeen antaa varsinkin useita hallinnonaloja koskevan toiminnan osalta lain 2 ja 3 §:ssä tarkoitettua päätöksentekijästä, sopimuksen 18 artiklan 2 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toimivaltaisesta viranomaisesta, sopimuksen 24 artiklassa tarkoitettua toimintaa ohjaavasta viranomaisesta, sopimuksen 25 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottavasta viranomaisesta, sopimuksen 4 artiklassa, 6 artiklan 1 kohdassa, 9 artiklan 2 kohdassa, 11 artiklan 1 kohdassa, 12 artiklassa, 15 artiklassa, 16 artiklan 3 kohdassa, 17 artiklan 4 kohdassa, 19 artiklassa, 22 artiklassa, 23 artiklan 3 kohdassa ja 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhteyspisteestä ja sopimuksen 42 artiklassa tarkoitettua sopimusta soveltavista viranomaisista sekä muiden tahojen informoinnista. Tarvitavat asetukset antaisi valtioneuvosto.

7 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.2. Laki ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

17 §. Ampuma-aselain 17 §:ssä on lain soveltamisalan ulkopuolelle rajattu Schengenin

yleissopimuksen (1 momentin 11 kohta), tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn yleissopimuksen (1 momentin 12 kohta) ja keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen (2 momentti) nojalla toimivat toisen valtion virkamiehet. Nyt ehdotetaan tehtävän vastaava poikkeus Prümin sopimuksen nojalla toimivien lennon turvahenkilöiden ja muiden toisen valtion virkamiesten osalta. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.3. Laki poliisilain 53 §:n muuttamisesta

53 §. Sopimuksen 44 artiklan mukaan sopimusvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä sopimuksia sopimuksen hallinnollisesta toimeenpanosta. Tällaisia toimeenpanosopimuksia on tarpeen tehdä ainakin DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvotietojen vaihdon teknisistä järjestelyistä (6 artiklan 2 kohta, 11 artiklan 2 kohta ja 12 artiklan 2 kohta), yhteisten operaatioiden ja ampumaseiden ja muiden voimankäyttövälineiden käytön käytännön järjestelyistä (24 artiklan 4 kohta ja 28 artiklan 5 kohta) sekä automaattisen tietojenhakumenettelyn teknisistä yksityiskohdista (38 artiklan 2 kohta).

Toimeenpanosopimukset voidaan yleensä katsoa poliisilain 53 §:n 2 momentissa tarkoitetuiksi poliisin toimialaan kuuluviksi, tavanomaisina pidettäviksi yhteistoimintasopimuksiksi. Nykyisen säännöksen mukaan sisäasiainministeriö voi tehdä tällaisia sopimuksia vain naapurivaltioiden ja Itämeren rantavaltioiden poliisitoiminnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Rajavartiolain 83 §:ssä säädetty sopimustoimivalta on jo nykyisellään poliisilaissa säädettyä laajempi. Sopimuksen 44 artiklassa tarkoitettujen ja mahdollisten muiden EU:n piirissä tulevaisuudessa tehtävien toimeenpanosopimusten ministeriötasolla tekemisen mahdollistamiseksi ehdotetaan, että säännöksen soveltamisalaa laajennettaisiin kaikki Euroopan talousalueeseen kuuluvat valtiot kattavaksi. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.4. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

29 §. Määritelmäpykälään ehdotetaan lisättäväksi Prümin sopimuksen määritelmä, jolloin tähän sopimukseen voitaisiin viitata myöhemmässä 41 a §:ssä tätä lyhyttä ilmaisua käyttäen.

41 a §. Pykälään ehdotetaan otettaviksi informatiiviset viittaukset keskeisiin Prümin sopimuksen mukanaan tuomiin uusiin sääntelyrakenteisiin. Ensimmäinen viittaus koskisi tietojen poistamista. Nykyisellään poliisin henkilörekisterien tietojen säilytysajat on määritelty rekisteri- ja tietoryhmäkohtaisesti henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22—26 sekä 41 ja 42 §:ssä. Prümin sopimukseen perustuvan tietojen käsittelyn osalta tulisivat tämän rinnalla sovellettaviksi sopimuksessa määritellyt erityiset poistoajat, jotka eivät riipu siitä, mihin rekistereihin tiedot on talletettu.

Sopimuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään suuriin tapahtumiin liittyvien tietojen poistamisesta (enimmäissäilytysaika yksi vuosi), 35 artiklan 2 ja 3 kohdassa automaatioituun DNA-profiilien hakuun ja vertailuun sekä sormenjälkitietojen hakuun liittyvien tietojen poistamisesta sekä 37 artiklan 3 kohdassa yleisestä tietojen säilyttämisestä (tiedot luovuttavan sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön määrittämä enimmäissäilytysaika).

Toinen viittaus koskisi lokitietojen ja valvontatietojen säilyttämistä ja poistamista. Sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisesta ei-automatisoidusta tietojen luovutuksesta ja saannista on talletettava lokitieto. Artiklan 2 kohdan mukaan jokaisesta automatisoidusta DNA-profiilien hausta ja vertailusta sekä sormenjälkitietojen hausta on sekä tietojen luovuttajan että saajan talletettava valvontatieto.

Valvontatietojen tallettajan on annettava talletetut tiedot asianomaisen sopimusvaltion tietosuojaelinten käyttöön näiden sitä pyytessä. Valvontatietoja saadaan käyttää ainoastaan tietoturvallisuuden valvonnan ja tietosuojan varmistamisen tarkoituksessa. Valvontatiedot on säilytettävä kaksi vuotta ja vä-

littömästi sen jälkeen hävitettävä. Tietojen luovuttamisen ja saannin oikeudellisesta valvonnasta vastaavat kunkin sopimusvaltion tietosuojaviranomaiset. Jokainen voi pyytää näitä elimiä tarkistamaan häntä itseään koskevien tietojen käsittelyn kansallisen lainsäädännön mukaisuuden.

Tietosuojaelinten ja valvontatietojen tallettajien on lisäksi tehtävä tietojen luovuttamisen lainmukaisuutta koskevia satunnaistarkastuksia. Tarkastusten tulokset on säilytettävä 18 kuukautta riippumattomien tietosuojaviranomaisten tarkastusta varten. Tämän jälkeen ne on välittömästi hävitettävä.

Sopimuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisen lain perusteella toimivaltaisen elimen pyynnöstä tietojen kohteelle on annettava kansallisen lainsäädännön mukaisesti tieto häntä koskevista tiedoista ja niiden käsittelystä. Tietojen kohteella on oikeus saada virheellinen tieto korjatuksi ja laittomasti käsitelty tieto hävitetyksi. Tietojen kohteella on oikeus saattaa tietosuojaan liittyvien oikeuksiensa rikkominen ja siihen liittyvät korvauskysymykset riippumattoman tuomioistuimen tai valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Tarkemmat säännöt näiden oikeuksien toteuttamismenettelystä ja pääsyoikeuden rajoitusten perusteista annetaan kansallisilla säännöksillä siinä valtiossa, missä tietojen kohde käyttää oikeuksiaan. Suomessa yleiset rekisteröidyn oikeuksia (informointi tietojen käsittelystä ja tarkastusoikeus) koskevat säännökset ovat henkilötietolain 6 luvussa. Esimerkiksi poliisin osalta asiasta on lisäksi säännöksiä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 7 luvussa ja rajavartiola itoksen osalta henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 40—42 §:ssä. Tietosuojaviranomaisista on säännökset henkilötietolain 9 luvussa ja vahingonkorvausvelvollisuudesta 47 §:ssä.

Sopimuksen 39 artiklan 5 kohtaan ja 40 artiklan 1 kohtaan liittyen ehdotetaan todettavaksi, että Suomessa henkilötietojen Prümin sopimukseen perustuvan käsittelyn lainmukaisuuden varmistaminen tapahtuisi tietosuojavaltuutetun välityksellä. Tämän rinnalla rekisteröidyillä voisi olla kansallisen lainsäädännön mukaisia suoria rekisterikohtaisia oikeuksia. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella

samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.5. Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

17 §. Sopimuksen 12 artiklan mukaan sopimusvaltioiden tulee sallia muiden sopimusvaltioiden kansallisten yhteyspisteiden rikosten estämistä ja selvittämistä sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevassa tarkoituksessa pääsy ajoneuvojen rekisteröintitietoihin oikeuksin tehdä automatisoituja hakuja yksittäistapauksissa omistajiin tai haltijoihin liittyviin tietoihin ja ajoneuvoihin liittyviin tietoihin. Hakuja voidaan tehdä vain täydellisellä runkonumerolla tai rekisterinumerolla. Hakuoikeuksia voidaan käyttää vain hakevan sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 15 §:n 1 momentin 9 kohta mahdollistaa rekisteriin talletettujen julkisten tietojen luovuttamisen teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ETA-valtion viranomaisille Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten. Lain 14 §:n 1 momentin nojalla julkisia tietoja ovat muun muassa ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella rekisteristä haettavat tiedot ajoneuvoista sekä ajoneuvon omistajan tai haltijan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedot. Lain 17 §:n 1 momentin nojalla salassa pidettäviä ovat arkaluonteiset tiedot, muun muassa tiedot ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä rikoksista, sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte.

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi tavalla, joka mahdollistaisi myös rekisteriin talletettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamisen teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti ETA-valtion lainvalvontaviranomaisille. Ratkaisu mahdollistaisi myös mahdolliset muut EU:n piirissä tulevaisuudessa tehtävät Prümin sopimusta vastaavat järjestelyt lakia muuttamatta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi samanlainen lokitietojen ja valvontatietojen säilyttämistä ja poistamista koskeva informatiivinen

viittaus kuin on ehdotettu otettavaksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 41 a §:n 2 momenttiin. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.6. Laki rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta

16 luku. 20 §. Sopimuksen 31 artiklan mukaan toisen valtion alueella toimivia virkamiehiä tulee kohdella samalla tavalla kuin isäntävaltion virkamiehiä heihin kohdistuvien rikosten osalta, jollei muussa sopimuksessa toisin määrätä.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi maininnat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen ja rikosten ennalta estämisen ja esitutkintatehtävistä. Näin tulee toteutetuksi myös lennon turvahenkilöiden sekä maasta poistamisen toteuttavien, yhteiseen operaatioon osallistuvien ja välittömässä vaaratilanteessa toimivien toisen valtion virkamiesten rikosoikeudellinen suoja.

40 luku 12 §. Sopimuksen 31 artiklan mukaan toisen valtion alueella toimivia virkamiehiä tulee kohdella samalla tavalla kuin isäntävaltion virkamiehiä heidän tekemiensä rikosten osalta, jollei muussa sopimuksessa toisin määrätä.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi vastaavat maininnat kuin lain 16 luvun 20 §:ään. Näin tulee toteutetuksi myös lennon turvahenkilöiden sekä maasta poistamisen toteuttavien, yhteiseen operaatioon osallistuvien ja välittömässä vaaratilanteessa toimivien toisen valtion virkamiesten rikosoikeudellinen virkavastuu.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

2.7. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

151 a §. Sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusvaltio voi tarvittaessa poistaa maastapoistettavat henkilöt toisen sopimusvaltion alueen kautta. Päätöksen maastapoistamistoimenpiteestä tekee se sopimusvaltio, jonka alueen kautta maastapoistaminen

toteutetaan. Maastapoistamispäätöksessä on määritettävä toimeenpanon ehdot ja tarvittaessa määrättävä myös kansallisen lain sallimien pakkokeinojen käytöstä. Suomessa maasta poistamisen panee täytäntöön poliisi tai rajatarkastusviranomainen. Toisen valtion virkamiesten itsenäisesti toteuttama maastapoistaminen Suomen alueen kautta olisi harvinainen poikkeus; suomalaiset poliisi- tai rajavartiomiehet kykenisivät käytännössä aina toteuttamaan tällaisen maasta poistamisen pykälässä tarkoitetulla tavalla viipymättä. Suomalaisen virkamiesten toteuttaessa maasta poistamisen vieraan valtion virkamiehet voisivat osallistua siihen. Luvan toteuttaa sopimuksessa tarkoitettu maastapoistaminen Suomen alueen kautta antaisi poliisi- tai rajatarkastusviranomainen. Maastapoistamiseen osallistuvilla toisen valtion virkamiehillä olisi samanlaiset valtuudet kuin poliisimiestä avustavalla henkilöllä (poliisilaki 27 § 3 momentti ja 46 §) tai rajavartiomiestä avustavalla henkilöllä (rajavartiolaki 35 § 2 momentti). Itsenäisesti toimivilla toisen valtion virkamiehillä olisi vartijan valtuuksia muistuttavat oikeudet. Poliisi- tai rajatarkastusviranomainen voisi antaa voimankäyttövaltuuden maastapoistamisen Suomen alueen kautta itsenäisesti toteuttaville toisen valtion toimivaltaisille virkamiehille. Voimankäyttövaltuudet olisi muotoiltu poliisilain 27 §:n ja rajavartiolain 35 §:n sekä vankeuslain 18 luvun 6 §:n, tutkintavankeuslain 13 luvun 6 §:n ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohdusta annetun lain 15 luvun 2 §:n pohjalta rajoittaen ne kuitenkin maastapoistamisen yhteydessä todennäköisimmin esiintyviin tilanteisiin. Maastapoistamisen toteuttavilla toisen valtion virkamiehillä ei olisi oikeutta kantaa Suomen alueella ampuma-aseita. Säännöksillä paitsi saatettaisiin kansallisesti voimaan Prümin sopimuksen asianomaiset määräykset myös täydennettäisiin avunantoa kauttakulkuilanteissa lentoteitse tapahtuvien palauttamistoimenpiteiden yhteydessä koskevan direktiivin (2003/110/EY) implementointia. Lain 7 §:n nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siitä, mikä poliisi- tai rajavartioyksikkö antaisi luvan toteuttaa maastapoistaminen Suomen alueen kautta ja mitä tahoja tuon poliisi- tai rajavartioyksikön olisi tiedotettava päätöksestään.

Tiedotettavia tahoja voisivat olla muut poliisi- ja rajavartioyksiköt sekä muut viranomaiset.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3. Voimaantulo

Prümin sopimus tulee voimaan 50 artiklan mukaisesti 90 päivän kuluttua toisen ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjan tallettamisesta sopimuksen tällöin ratifioineiden sopimuspuolten välillä. Muiden sopimuspuolten osalta sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua niiden ratifiointi- tai hyväksymiskirjojen tallettamisesta. Tähän mennessä sopimuksen ovat ratifioineet Espanja, Itävalta ja Saksa. Sopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 1 päivänä marraskuuta 2006 Espanjan ja Itävallan välillä. Saksan osalta sopimus tulee voimaan 23 päivänä marraskuuta 2006.

Suomi sitoutuisi Prümin sopimukseen liittymällä siihen 51 artiklan mukaisesti. Sopimus tulisi Suomen osalta voimaan 90 päivän kuluttua liittymisasiakirjan tallettamisesta tallettajana toimivan Saksan liittotasavallan hallituksen huostaan. 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti Suomea sitovat myös liittymishetken mennessä 44 artiklan nojalla tehdyt täytäntöönpanosopimukset ja muut tähän sopimukseen liittyvät sopimukset. Tällä hetkellä Suomen lisäksi liittymistä Prümin sopimukseen harkitsevat Portugal, Italia ja Slovenia.

Prümin sopimuksen voimaansaattamista koskevan lakiehdotuksen voimaansaattamista koskevan lakiehdotuksen voimaantulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Lain on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin Prümin sopimus tulee voimaan Suomen osalta. Esitykseen sisältyvien muiden lakien muuttamista koskevat ehdotukset tulisivat myös voimaan samana ajankohtana.

Kansallisen viranomaisen määräämistä sekä rekisteritietojen antamista koskevien määräysten osalta (6, 11 ja 12 artiklat) on otettava huomioon, että Ahvenanmaalla on toimivalta yleistä järjestystä ja turvallisuutta koskeissa asioissa. Maakunnalla on oma poliisihallinto. Maakunnan suostumus sopimuk-

sen voimaantulemiselle Ahvenanmaalla on siten tarpeen.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Prümin sopimus on oikeudelliselta luonteeltaan valtiosopimus, jonka velvoittavuuden edellytyksenä on, että se hyväksytään Suomessa valtiosäännön edellyttämällä tavalla. Perustuslain 94 § 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen veloitteen määräykset siihen katsomatta, onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PEVL 12/2000 vp).

Prümin sopimuksen määräyksistä kuuluvat lainsäädännön alaan tietojenvaihtoa (2—5, 7—10, 12—4, 16, 26, 27 ja 41 artiklat), toisen valtion alueella toimimista (17, 18, 23—25 ja 28 artiklat), virkamiesten asemaa (29—32 artiklat) sekä tietosuojaa ja tietoturvaa (34—40 artiklat) koskevat määräykset. Kun sopimus ei edellyttäisi uusien kansallisten rekisterien perustamista, henkilötietojen käsittelyä koskevat sääntelytarpeet liittyisivät lähinnä rekisteritietojen luovuttamiseen. Poliisirekistereiden tietojen luovuttamisen osalta ei tarvittaisi säädösmuutoksia. Ajoneuvoliikennerekisteritietojen luovuttamisen osalta ehdotetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain täydentämistä.

Prümin sopimuksen tarkoituksena on tehostaa ja helpottaa sopimusvaltioiden välistä yhteistyötä terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi. Rikollisuus ylittää nykyisin yhä enenevästi valtioiden rajat ja sopimuksen yhteistyö lue kattaa tyypillisesti valtioiden rajat ylittävää kansainvälistä rikollisuutta. Vastavasti rikollisuuden torjumisen ja rikosoikeu-

savun järjestämisen täytyy voida tapahtua yli valtioiden rajojen. Yleissopimuksessa on hallituksen mielestä selkeästi kysymys perustuslain 1 §:n 3 momentin tarkoittamassa mielessä kansainvälisestä yhteistyöstä, joka lisäksi tässä tapauksessa on paitsi tavanomaista myös kannatettavaa (vrt. PeVL 9/2003).

Yleissopimuksen sisältöä on arvioitava perustuslain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun Suomen täysivaltaisuuden kannalta. Perustuslain täysivaltaisuussäännöstä tulkittaessa on perustuslain esitöiden mukaan otettava huomioon Suomen jäsenyys useissa kansainvälisissä järjestöissä (HE 1/1998 vp, s. 71/II) ja sitä on tarkasteltava Suomen kansainvälisten velvoitteiden valossa sekä erityisesti ottaen huomioon Suomen jäsenyys Euroopan unionissa (HE 1/1998 vp, s. 72/II).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt perustuslain mukaisina EU:n jäsenvaltioiden pitkälle meneviäkin toimivaltuuksia, kun niiden käytötilanteet sijoittuvat Suomen alueen ulkopuolelle (PeVL 44/2002 vp, s. 3/I). Prümin sopimuksen 23—26 artiklan nojalla toisen sopimusvaltion viranomaiset saisivat vallan toimia myös Suomen alueella ja osin samalla tavalla kuin kansalliset viranomaiset sopimuksen tarkoittamissa asioissa sekä käyttää tällöin Suomen oikeudenkäyttöpiiriin ja siellä oleskeleviin kohdistuvaa julkista valtaa. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että tälläkin toimivaltaa voidaan tietyillä edellytyksillä antaa ulkomaan viranomaiselle tavallisen lain säätämisyhteistyössä (PeVL 11/2001 vp, PeVL 21/2003 vp, ja PeVL 9/2003 vp). Tällöin merkitystä on sillä, että toimenpiteitä voidaan pitää tavanomaisena kansainvälisenä yhteistyömuotona. Valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen sisältämät konkreettisen viranomaisyhteistyön muodot ovat luonteeltaan vastaavia kuin edellä mainituissa perustuslakivaliokunnan lausunnoissa käsitellyt kansainvälisen lainvalvontaviranomaisten välisen yhteistyön muodot.

Hallitus katsoo, että sopimuksen mukainen DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekistereistä tapahtuva sopimuspuolten välinen tietojenvaihto on lähtökohtaisesti mahdollista jo nykyisin voimassa olevan näitä rekistereitä sekä kansainvälistä oikeusapua koskevan lainsäädännön nojalla. Sopimus toisi viitetietokantojen käyttöönoton myötä sopimusvaltioiden

välisiä yhteistyötä merkittävästi helpottavan teknisen apuvälineen tietojen vastaavuuden tekniseen toteamiseen. Lainsäädännön kanalta sopimus ei kuitenkaan merkitsisi vastaavaa muutosta, koska periaatteiden mukaisesti kaikki viitetietojen perusteella todetun vastaavuuden jälkeen tapahtuva konkreettinen henkilötietojen vaihto tapahtuisi tiedot luovuttajan valtion lainsäädännön eli Suomen osalta voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen 43 artiklan mukaisen ministerikomitean toimivalta ei merkitse muutosta perustuslain 8 luvun mukaiseen toimivaltaan hyväksyä Suomen puolesta kansainvälisiä velvoitteita. Ministerikomitealla ei ole oikeutta omalla päätöksellään muuttaa sopimusta, vaan ainoastaan tehdä sopimuksen soveltamista ja toteuttamista koskevia päätöksiä. Tällainen sallittu delegointi rajoittuu perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla valtuuttavan sopimuksen puitteisiin sisältämättä valtuutta sopia varsinaisen sopimuksen luonteeseen tai tavoitteisiin vaikuttavista muutoksista sopimussuhteeseen tai kysymyksistä (PeVL 13/1998 vp).

4.2. Käsittelyjärjestys

Prümin sopimus sisältää määräyksiä, joiden mukaiset säännökset on voimassa ole-

vassa lainsäädännössä säädetty tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Sopimuksen voimaansaattamisen edellyttämät lainsäädännön muutokset ehdotetaan säädettäviksi tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus katsoo kuitenkin, että käsittelyjärjestyksestä on tarpeen pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto.

Sopimuksen hyväksymisestä päätetään perustuslain 94 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti äänen enemmistöllä ja esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Prümmissä 27 päivänä toukokuuta 2005 Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen.

Koska Prümin sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä sopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sopimuksen voimaansaattaminen

Prümmissä 27 päivänä toukokuuta 2005 Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Lennon turvahenkilö

Sopimuksen 17 ja 18 artiklan nojalla Suomen alueella toimivalle lennon turvahenkilölle voidaan antaa oikeus kantaa ilmaaluksessa ja lentoasemalla ampuma-aseita ja muita voimankäyttövälineitä. Päätöksen oikeudesta kantaa ampuma-asetta tai muuta voimankäyttövälinettä tekee poliisi.

3 §

Toisen valtion virkamiehen osallistuminen yhteiseen operaatioon Suomessa

Sopimuksen 24 artiklan nojalla yhteiseen operaatioon osallistuvalla toimivaltaisella virkamiehellä on Suomen alueella oikeus suomalaisen poliisimiehen ohjeiden mukaisesti käyttää sellaisia poliisimiehelle kuuluvia valtuuksia, jotka poliisimies toimivaltansa rajoissa osoittaa. Toisen valtion virkamiehellä on oikeus suomalaisen poliisimiehen ohjauksessa sellaisten voimakeinojen käyttämiseen, joihin poliisimies toimivaltansa nojalla hänet valtuuttaa.

Toisen valtion yhteiseen operaatioon osallistuvalla virkamiehelle voidaan antaa oikeus kantaa Suomen alueella sopimuksen liitteessä 2 lueteltuja ampuma-aseita ja muita voimankäyttövälineitä. Päätöksen oikeudesta kantaa ampuma-asetta tai muuta voimankäyttövälinettä tekee päällystään kuuluva poliisimies. Voimankäyttövälinettä on oikeus käyttää vain rikoslain (39/1889) 4 luvun 4 §:n mukaisessa hätävarjelutilanteessa ja tilanteessa, jossa poliisimies toimivaltansa nojalla yksittäistapauksessa valtuuttaa toisen valtion toimivaltaisen virkamiehen voimankäyttövälineen käyttämiseen.

4 §

Välittömässä vaaratilanteessa toimiva toisen valtion virkamies

Sopimuksen 25 artiklan nojalla välittömässä vaaratilanteessa Suomen alueella rajan läheisyydessä toimivalla toisen valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus käyttää sellaisia poliisilain 2 luvussa säädettyjä valtuuksia, joiden kiireellinen käyttäminen on välttämätöntä henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että suomalainen toimivaltainen virkamies ei voi välittömästi käyttää valtuuksia.

5 §

Toisen valtion virkamies ajoneuvon kuljettajana

Toisen valtion sopimuksen 23 artiklan 2 kohdan taikka 24 tai 25 artiklan nojalla Suo-

men alueella toimivalla toimivaltaisella virkamiehellä on ajoneuvoa kuljettaessaan tie liikennelain (267/1981) 6 §:n 1 momentissa, 25 §:n 3 momentissa ja 48 §:ssä suomalaiselle poliisijoneuvon kuljettajalle säädetyt oikeudet.

6 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista ja virkamiehistä sekä kansallisista yhteys- ja koordinaatiopisteistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 17 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 601/2001, 151/2004 ja 428/2004, uusi 3 momentti seuraavasti:

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei myöskään koske Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen tor-

jumiseksi tehdyn sopimuksen 17 ja 18 artiklan nojalla Suomen alueella toimiville lennon turvahenkilöille tai 24, 25 ja 28 artiklan nojalla Suomen alueella toimiville toisen valtion toimivaltaisille virkamiehille kuuluvien ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirtoa Suomeen tai Suomesta ja hallussapitoa.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki**poliisilain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 53 §:n 2 momentti seuraavasti:

53 § <i>Kansainvälinen yhteistoiminta</i>	täviä yhteistoimintasopimuksia naapurivaltioiden, Itämeren rantavaltioiden ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kanssa.
--	---

Sisäasiainministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tehdä poliisin toimialaan kuuluvia, tavanomaisina pidet-

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 29 §:n 8 kohta ja
lisätään 29 §:ään uusi 9 kohta ja lakiin uusi 41 a § seuraavasti:

29 § <i>Määritelmät</i>	välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehtyä sopimusta (SopS /).
--------------------------------	---

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) Schengenin tietojärjestelmällä tietojärjestelmää, joka koostuu kunkin Schengen-
 valtion alueella olevasta kansallisesta osasta sekä teknisen tuen yksiköstä; teknisen tuen yksikkö ylläpitää tiedostoa, jolla varmistetaan kansallisten osien tiedostojen sisällöllinen yhtenevyys;

9) Prümin sopimuksella Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan

41 a §

Prümin sopimuksen perustuva tietojen käsittely

Prümin sopimuksen nojalla saadut tiedot poistetaan noudattaen muualla tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä sopimuksen 14 artiklan 2 kohdassa, 35 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä 37 artiklan 3 kohdassa määrätään.

Prümin sopimuksen perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään ja poistetaan noudattaen, mitä

sopimuksen 39 artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään.

Jokaisella on oikeus muualla tässä laissa säädetyn lisäksi pyytää tietosuojavaltuutettua varmistamaan, että häntä koskevien henkilötietojen Prümin sopimukseen perustuva käsittely tapahtuu lainmukaisesti.

tely tapahtuu lainmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

5.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 12 kohta sellaisena kuin se on laissa 588/2005 ja lisätään 17 §:ään sellaisena kuin se on osaksi laissa 403/2005 ja mainitussa laissa 588/2005 uusi 2 momentin 13 kohta ja 4 momentti seuraavasti:

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

12) rajavartiolaitokselle rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa, etsintää, pelastustehtävää ja ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitetun liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte henkilön tunnistamista varten;

13) ETA-valtion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden

ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, Euroopan yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten.

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muutto liikkeen torjumiseksi tehtyyn sopimukseen (SopS /) perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään ja poistetaan noudattaen, mitä sopimuksen 39 artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

6.

Laki**rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 16 luvun 20 §n 1 ja 2 momentti sekä 40 luvun 12 §:n 3 momentti seuraavasti:

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

20 §

Soveltamisalasäännökset

Sovellettaessa tämän luvun 1—3 §:ää rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä tai rikosten ennalta estämistä tai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö sekä palvelusta toimittava sotilas.

Sovellettaessa tämän luvun 9 §:ää virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, valvonta-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä tai

rikosten ennalta estämistä ja selvittämistehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö.

40 luku

Virkarikoksista

12 §

Soveltamisalasäännökset

Tämän luvun 1—3 ja 14 §:ää sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, myös ulkomaalaiseen virkamieheen. Ulkomaalaiseen virkamieheen, joka toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä tai rikosten ennalta estämistä ja esitutkintatehtävissä, sovelletaan myös, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, tämän luvun 5 ja 7—10 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

7.

Laki**ulkomaalaislain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä huhtikuuta 2004 annettuun ulkomaalaislakiin (301/2004) uusi 151 a § seuraavasti:

151 a §

Maasta poistamisen toteuttaminen Suomen alueen kautta

Jos poliisi tai rajatarkastusviranomainen ei voi viipymättä toteuttaa maasta poistamista Suomen alueen kautta, se voi antaa toisen valtion toimivaltaisille virkamiehille luvan tällaisen maasta poistamisen toteuttamiseen.

Jos toisen valtion toimivaltaiset virkamiehet osallistuvat poliisiin tai rajatarkastusviranomaisen toteuttamaan maasta poistamiseen Suomen alueen kautta, heillä on Suomen alueella oikeus suomalaisen poliisi- tai rajavartiomiehen ohjeiden mukaisesti käyttää sellaisia poliisi- tai rajavartiomiehelle kuuluvia valtuuksia, jotka poliisi- tai rajavartiomies toimivaltansa rajoissa osoittaa. Toisen valtion virkamiehillä on oikeus suomalaisen poliisi- tai rajavartiomiehen ohjauksessa sellaisten voimakeinojen käyttämiseen, joihin poliisi- tai rajavartiomies toimivaltansa

nojalla heidät valtuuttaa.

Jos toisen valtion toimivaltaiset virkamiehet toteuttavat 1 momentissa tarkoitetun maasta poistamisen Suomen alueen kautta, poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi antaa heille oikeuden käyttää Suomen alueella voimakeinoja maasta poistettavan pakenemisen estämiseksi, vastarinnan murtamiseksi sekä välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi. Voimakeinojen on oltava tarpeellisia ja olosuhteisiin nähden puolustettavia. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Edellytyksenä on lisäksi, että suomalainen toimivaltainen virkamies ei voi välittömästi käyttää valtuuksia.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

3.

Laki**poliisilain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 995 annetun poliisilain (493/1995) 53 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

53 §

Kansainvälinen yhteistoiminta

Sisäasiainministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tehdä poliisin toimialaan kuuluvia, tavanomaisina pidettäviä yhteistoimintasopimuksia naapurivaltioiden ja Itämeren rantavaltioiden poliisitöiminnasta vastaavien viranomaisten kanssa.

Ehdotus

53 §

Kansainvälinen yhteistoiminta

Sisäasiainministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tehdä poliisin toimialaan kuuluvia, tavanomaisina pidettäviä yhteistoimintasopimuksia naapurivaltioiden, Itämeren rantavaltioiden ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kanssa.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohdana.

4.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 29 §:n 8 kohta ja
lisätään 29 §:ään uusi 9 kohta ja lakiin uusi 41 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

29 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) Schengenin tietojärjestelmällä tietojärjestelmää, joka koostuu kunkin Schengenvaltion alueella olevasta kansallisesta osasta sekä teknisen tuen yksiköstä; teknisen tuen yksikkö ylläpitää tiedostoa, jolla varmistetaan kansallisten osien tiedostojen sisällöllinen yhtenevyys.

Ehdotus

29 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) Schengenin tietojärjestelmällä tietojärjestelmää, joka koostuu kunkin Schengenvaltion alueella olevasta kansallisesta osasta sekä teknisen tuen yksiköstä; teknisen tuen yksikkö ylläpitää tiedostoa, jolla varmistetaan kansallisten osien tiedostojen sisällöllinen yhtenevyys;

9) *Prümin* sopimuksella Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön ~~e~~hostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muutto liikkeen torjumiseksi tehtyä sopimusta (SopS /).

41 a §

Prümin sopimukseen perustuva tietojen käsittely

Prümin sopimuksen nojalla saadut tiedot poistetaan noudattaen muualla tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä sopimuksen 14 artiklan 2 kohdassa, 35 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä 37 artiklan 3 kohdassa määrätään.

Prümin sopimukseen perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään ja poistetaan noudattaen, mitä sopimuksen 39 artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään.

Jokaisella on oikeus muualla tässä laissa säädetyn lisäksi pyytää tietosuojavaltuutettua varmistamaan, että häntä koskevien henkilötietojen Prümin sopimukseen perustuva käsittely tapahtuu lainmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohdantana.

5.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 12 kohta sellaisena kuin se on laissa 588/2005 ja
lisätään 17 §:ään sellaisena kuin se on osaksi laissa 403/2005 ja mainitussa laissa 588/2005 uusi 2 momentin 13 kohta ja 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

 Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

 12) rajavartiolaitokselle rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa, etsintää, pelastustehtävää ja ulkomalaislaissa (301/2004) tarkoitetun liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte henkilön tunnistamista varten.

Ehdotus

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

 Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

 12) rajavartiolaitokselle rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa, etsintää, pelastustehtävää ja ulkomalaislaissa (301/2004) tarkoitetun liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte henkilön tunnistamista varten;

13) ETA-valtion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, Euroopan yhteisön lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten.

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan tasavallan välillä rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laitoman muuttoliikkeen torjumiseksi tehtyyn sopimukseen (SopS /) perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään ja poistetaan noudattaen, mitä sopimuksen 39 artiklan 4 ja 5 kohdassa määrätään.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohdana.

6.

Laki**rikoslain 16 luvun 20 §:n ja 40 luvun 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 16 luvun 20 §:n 1 ja 2 momentti sekä 40 luvun 12 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 luku

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

Rikoksista viranomaisia vastaan

20 §

20 §

Soveltamisalasäännökset

Soveltamisalasäännökset

Sovellettaessa tämän luvun 1—3 §:ää rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo- tai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö sekä palvelusta toimittava sotilas.

Sovellettaessa tämän luvun 9 §:ää virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo- tai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö.

Sovellettaessa tämän luvun 1—3 §:ää rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen tai rikosten ennalta estämisen tai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö sekä palvelusta toimittava sotilas.

Sovellettaessa tämän luvun 9 §:ää virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen tai rikosten

ennalta estämis- tai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö.

40 luku

Virkarikoksista

12 §

Soveltamisalasäännökset

Tämän luvun 1—3 ja 14 §:ää sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, myös ulkomaiseen virkamieheen. Ulkomaiseen virkamieheen, joka toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo- tai esitutkintatehtävissä, sovelletaan myös, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, tämän luvun 5 ja 7—10 §:ää.

40 luku

Virkarikoksista

12 §

Soveltamisalasäännökset

Tämän luvun 1—3 ja 14 §:ää sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, myös ulkomaalaiseen virkamieheen. Ulkomaalaiseen virkamieheen, joka toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, *valvonta*-, tarkkailu-, takaa-ajo-, *yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämis- tai rikosten ennalta estämis- ja selvittämis*tehtävissä, sovelletaan myös, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, tämän luvun 5 ja 7—10 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohdantana.

Sopimusteksti

SOPIMUS BELGIAN KUNINGASKUNNAN, SAKSAN LIITTOTASAVALLAN, ESPANJAN KUNINGASKUNNAN, RANSKAN TASAVALLAN, LUXEMBURGIN SUURHERTTUKUNNAN, ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNNAN JA ITÄVALLAN TASAVALLAN VÄLILLÄ RAJAT YLITTÄVÄN YHTEISTYÖN TEHO-TAMISESTA ERITYISESTI TERRO-RISMIN, RAJANYLITTÄVÄN RI-KOLLISUUDEN JA LAITTOMAN MUUTTOLIIKKEEN TORJUMISEKSI

Tämän sopimuksen korkeat sopimuspuolet, Euroopan unionin jäsenvaltiot -

ottaa huomioon että henkilöiden vapaan liikkuvuuden alueella on tärkeää, että Euroopan unionin jäsenvaltiot vahvistavat yhteistyötään terrorismin, rajanylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen tehokkaammaksi torjumiseksi,

tavoitteenaan eurooppalaisen yhteistyön edelleen kehittämiseksi ottaa edelläkävijän rooli, tämän kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin ja Euroopan yhteisön perustamissopimusten määräyksiä, mahdollisimman korkean yhteistyön saavuttamiseksi ennen kaikkea parantamalla tietojenvaihtoa erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden sekä laittoman muuttoliikkeen torjumisessa, ja tarjota kaikille Euroopan unionin muille jäsenvaltioille osallistuminen tähän yhteistyöhön,

pyrkimyksensä sisällyttää esillä olevan sopimuksen määräykset Euroopan unionin oikeuskehukseen tietojenvaihdon parantamiseksi unioninlaajuisesti erityisesti terrorisminvastaisen taistelun, rajatylittävän rikollisuuden sekä laittoman muuttoliikkeen

VERTRAG ZWISCHEN DEM KÖNIGREICH BELGIEN, DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND, DEM KÖNIGREICH SPANIEN, DER FRANZÖSISCHEN REPUBLIK, DEM GROSSHERZOGTUM LUXEMBURG, DEM KÖNIGREICH DER NIEDERLANDE UND DER REPUBLIK ÖSTERREICH ÜBER DIE VERTIEFUNG DER GRENZÜBERSCHREITENDEN ZUSAMMENARBEIT, INSBESONDERE ZUR BEKÄMPFUNG DES TERRORISMUS, DER GRENZÜBERSCHREITENDEN KRIMINALITÄT UND DER ILLEGALEN MIGRATION

Die hohen Vertragsparteien dieses Vertrags, Mitgliedstaaten der Europäischen Union -

in der Erwägung, dass es in einem Raum des freien Personenverkehrs wichtig ist, dass die Mitgliedstaaten der Europäischen Union ihre Zusammenarbeit verstärken, um Terrorismus, grenzüberschreitende Kriminalität und illegale Migration wirksamer zu bekämpfen,

in dem Bestreben, zur Fortentwicklung der Europäischen Zusammenarbeit unbeschadet des Vertrags über die Europäische Union und des Vertrags zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft eine Vorreiterrolle bei der Erreichung eines möglichst hohen Standards in der Zusammenarbeit, vor allem durch einen verbesserten Austausch von Informationen, insbesondere in den Bereichen der Bekämpfung des Terrorismus, der grenzüberschreitenden Kriminalität sowie der illegalen Migration, einzunehmen und allen anderen Mitgliedstaaten der Europäischen Union die Teilnahme an dieser Zusammenarbeit zu eröffnen,

in dem Bestreben, die Regelungen des vorliegenden Vertrags in den Rechtsrahmen der Europäischen Union zu überführen, um eine unionsweite Verbesserung des Austauschs von Informationen, insbesondere in den Bereichen der Bekämpfung des Terro-

alueella, ja tarpeellisten oikeudellisten ja teknisten edellytysten luomiseksi tätä varten,

ottaen huomioon perusoikeudet siten kuin ne käyvät ilmi Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, Euroopan neuvoston yleissopimuksesta ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi sekä sopimuspuolten yhteisistä perustuslakitraditioista, erityisen tietoisena siitä, että henkilötietojen luovuttaminen toiselle sopimuspuolelle edellyttää riittävää tietosuojatasoa vastaanottavan sopimuspuolen taholta,

harkiten, tämän rajoittamatta kulloinkin voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä, että on säilytettävä tämän sopimuksen mukaiset toimenpiteet asianmukaisen oikeudellisen valvonnan alaisena

valmiudessa täydentää tätä sopimusta muiden sopimusten avulla tietojen automaattisen haun mahdollistamiseksi muista soveltuvista tietokannoista siinä määrin kuin se on tarpeellista ja asianmukaista rajat ylittävän yhteistyön tehostamiseksi –

ovat sopineet seuraavaa:

I luku
Yleinen osa
1 artikla
Periaatteet

(1) Tämän sopimuksen avulla sopimuspuolet pyrkivät tehostamaan keskinäistä rajatylittävää yhteistyötä, erityisesti tietojenvaihtoa.

(2) Tämä yhteistyö ei vaikuta Euroopan unionin lainsäädäntöön ja on tämän sopimuksen määräysten mukaisesti avoinna jokaiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle.

(3) Tämän sopimuksen puitteissa tehtävän

rismus, der grenzüberschreitenden Kriminalität sowie der illegalen Migration, zu erreichen und hierfür die notwendigen rechtlichen und technischen Voraussetzungen zu schaffen,

unter Beachtung der Grundrechte, wie sie sich aus der Charta der Grundrechte der Europäischen Union, der Europäischen Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten sowie den gemeinsamen Verfassungstraditionen der beteiligten Staaten ergeben, insbesondere in dem Bewusstsein, dass die Übermittlung personenbezogener Daten an eine andere Vertragspartei die Gewährleistung eines angemessenen Datenschutzniveaus durch die empfangende Vertragspartei voraussetzt,

in der Erwägung, dass unbeschadet des derzeit geltenden innerstaatlichen Rechts geeignete gerichtliche Überprüfungen der in diesem Vertrag vorgesehenen Maßnahmen beibehalten und vorgesehen werden müssen,

in der Bereitschaft, diesen Vertrag durch weitere Übereinkünfte zu ergänzen, um den automatisierten Abruf von Daten aus weiteren geeigneten Datenbanken zu ermöglichen, soweit dies zur Vertiefung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit notwendig und verhältnismäßig ist –

sind wie folgt übereingekommen:

Kapitel 1
Allgemeiner Teil
Artikel 1
Grundsätze

(1) Die Vertragsparteien bezwecken mit diesem Vertrag die grenzüberschreitende Zusammenarbeit, insbesondere den Informationsaustausch, untereinander zu vertiefen.

(2) Diese Zusammenarbeit berührt nicht das Recht der Europäischen Union und steht nach Maßgabe dieses Vertrags jedem Mitgliedstaat der Europäischen Union zum Beitritt offen.

(3) Die Zusammenarbeit im Rahmen die-

yhteistyön pyrkimyksenä on kehittää aloitteita eurooppalaisen yhteistyön edistämiseksi tämän sopimuksen kattamilla alueilla.

(4) Viimeistään kolmen vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta sopimuksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella tehtävän arvion pohjalta tehdään aloite tämän sopimuksen määräysten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionin oikeusjärjestystä yhteisymmärryksessä Euroopan komission kanssa tai Euroopan komission ehdotuksesta ottaen huomioon sopimus Euroopan unionista ja Euroopan yhteisön perustamissopimus.

(5) Sopimuspuolet antavat säännöllisesti yhdessä Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan komissiolle tietoa yhteistyön etenemisestä.

II luku

DNA-tunnisteet, sormenjälkitiedot ja muut tiedot

2 artikla

Kansallisten DNA-analyysitiedostojen perustaminen

(1) Sopimuspuolet sitoutuvat perustamaan ja ylläpitämään kansallisia DNA-analyysitiedostoja rikosten tutkimistarkoituksessa. Tämän sopimuksen tarkoittamien tiedostojen käsittely tapahtuu tämän sopimuksen määräysten mukaisesti ottaen huomioon kansallinen lainsäädäntö.

(2) Tämän sopimuksen toteuttamiseksi sopimuspuolet takaavat, että pääsy kansallisten DNA-analyysitiedostojen viitetietoihin on olemassa 1 kohdan 1 lauseen mukaisesti. Viitetiedot sisältävät ainoastaan DNA:n koodaamattomasta osasta saadut DNA-tunnisteet* ja tunnuksen. Viitetiedot eivät saa sisältää kohdehenkilön välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Viitetiedot, joita ei voida yhdistää kehenkään

ses Vertrags zielt auf die Entwicklung von Initiativen zur Förderung der europäischen Zusammenarbeit in den in diesem Vertrag bezeichneten Bereichen ab.

(4) Spätestens drei Jahre nach Inkrafttreten dieses Vertrags wird auf der Grundlage einer Bewertung der Erfahrungen bei der Durchführung des Vertrags in Abstimmung mit der Europäischen Kommission beziehungsweise auf Vorschlag der Europäischen Kommission unter Berücksichtigung des Vertrags über die Europäische Union und des Vertrags zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft eine Initiative für die Überführung der Regelungen dieses Vertrags in den Rechtsrahmen der Europäischen Union unterbreitet.

(5) Die Vertragsparteien berichten regelmäßig gemeinsam dem Rat der Europäischen Union und der Europäischen Kommission über den Fortgang der Zusammenarbeit.

Kapitel 2

DNA-Profile, daktyloskopische Daten und sonstige Daten

Artikel 2

Einrichtung von nationalen DNA-Analyse-Dateien

(1) Die Vertragsparteien verpflichten sich, zum Zweck der Verfolgung von Straftaten nationale DNA-Analyse-Dateien zu errichten und zu führen. Die Verarbeitung der in diesen Dateien gespeicherten Daten aufgrund dieses Vertrags erfolgt vorbehaltlich der sonstigen Bestimmungen des Vertrags nach Maßgabe des für den Verarbeitungsvorgang geltenden innerstaatlichen Rechts.

(2) Für die Zwecke der Durchführung dieses Vertrags gewährleisten die Vertragsparteien, dass Fundstellendatensätze zum Bestand der nationalen DNA-Analyse-Dateien nach Absatz 1 Satz 1 vorhanden sind. Fundstellendatensätze enthalten ausschließlich aus dem nicht codierenden Teil der DNA ermittelte DNA-Profile* und eine Kennung. Fundstellendatensätze dürfen keine den Betroffenen unmittelbar identifi-

henkilöön ("pimeät" näytteet), on oltava tunnistettavissa sellaisiksi.

(3) Ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjaa talletettaessa jokainen sopimuspuoli ilmoittaa ne kansalliset DNA-analyysitiedostot, joihin voidaan soveltaa 2—6 artikloja sekä edellytykset automaattiselle haulle 3 artiklan 1 kohdan mukaan.

* Saksan liittotasavallassa DNA-tunnisteet katsotaan tämän sopimuksen tarkoituksessa DNA-tunnistumalleiksi.

3 artikla

DNA-tunnisteiden automaattinen haku

(1) Sopimuspuolet sallivat 6 artiklan mukaisille muiden sopimuspuolten kansallisille yhteyspisteille rikosten tutkimista varten pääsyn omien DNA-analyysitiedostojen viitetietoihin ja antavat oikeuden tehdä niistä automaattisia hakuja DNA-tunnisteita vertailemalla. Haku voidaan tehdä vain yksittäistapauksissa ja se tapahtuu haun suorittavan sopimuspuolen kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

(2) Jos automaattisen haun yhteydessä todetaan välitetyn DNA-tunnisteen vastavuus vastaanottavan sopimuspuolen tiedostossa tallennettuna olevan DNA-tunnisteen kanssa, saa haun suorittanut kansallinen yhteyspiste automaattisesti tiedon rekisteriosumasta ja viitetiedon. Mikäli vastavuutta ei todeta, tulee siitä automaattinen ilmoitus.

4 artikla

DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu

(1) Sopimuspuolet vertailevat rikosten tutkimiseksi yhteisen päätöksen mukaisesti kansallisten yhteyspisteidensä kautta omien "pimeiden" näytteittänsä DNA-tunnisteita kaikkien muiden kansallisten DNA-analyysitiedostojen viitetiedostoissa olevien

zierenden Daten enthalten. Fundstellendatensätze, die keiner Person zugeordnet werden können (offene Spuren), müssen als solche erkennbar sein.

(3) Bei Hinterlegung der Ratifikations-, Annahme-, Genehmigungs- oder Beitrittsurkunde benennt jede Vertragspartei die nationalen DNA-Analyse-Dateien, auf die die Artikel 2 bis 6 Anwendung finden, sowie die Bedingungen für den automatisierten Abruf nach Artikel 3 Absatz 1.

* Für die Bundesrepublik Deutschland sind DNA-Profile im Sinne dieses Vertrags DNA-Identifizierungsmuster.

Artikel 3

Automatisierter Abruf von DNA-Profilen

(1) Die Vertragsparteien gestatten den nationalen Kontaktstellen nach Artikel 6 der anderen Vertragsparteien zum Zweck der Verfolgung von Straftaten den Zugriff auf die Fundstellendatensätze ihrer DNA-Analyse-Dateien mit dem Recht, diese automatisiert mittels eines Vergleichs der DNA-Profile abzurufen. Die Anfrage darf nur im Einzelfall und nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der abrufenden Vertragspartei erfolgen.

(2) Wird im Zuge eines automatisierten Abrufs eine Übereinstimmung eines übermittelten DNA-Profils mit einem in der Datei der empfangenden Vertragspartei gespeicherten DNA-Profil festgestellt, so erhält die anfragende nationale Kontaktstelle automatisiert die Information über das Vorliegen eines Treffers und die Kennung. Kann keine Übereinstimmung festgestellt werden, so wird dies automatisiert mitgeteilt.

Artikel 4

Automatisierter Abgleich von DNA-Profilen

(1) Die Vertragsparteien gleichen im gegenseitigen Einvernehmen über ihre nationalen Kontaktstellen die DNA-Profile ihrer offenen Spuren zur Verfolgung von Straftaten mit allen DNA-Profilen aus Fundstellendatensätzen der anderen nationalen

DNA-tunnisteiden kanssa. Tunnisteiden lähettäminen ja vertailu tapahtuvat automaattisesti. "Pimeiden" näytteiden DNA-tunnisteiden lähettäminen vertailua varten suoritetaan ainoastaan sella isissa tapauksissa, joissa pyytävän sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö sen sallii.

(2) Mikäli sopimuspuoli toteaa 1 kohdan mukaisen vertailun yhteydessä, että toimitetut DNA-tunnisteet vastaavat DNA-analyysitiedoissa olevia tietoja, se toimittaa toisen sopimuspuolen kansalliselle yhteyspisteelle viipymättä ne viitetiedot, joiden osalta vastaavuus on todettu.

5 artikla

Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettäminen

Jos DNA-tunnisteiden vastaavuus todetaan 3 ja 4 artiklan mukaisessa menettelyssä noudatetaan viitetietoihin liittyvien muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettämisessä kansallista lainsäädäntöä mukaan lukien kyselyn kohteena olevan sopimuspuolen oikeusapua koskevat säännökset.

6 artikla

Kansallinen yhteyspiste ja täytäntöönpanosopimus

(1) Edellä 3 ja 4 artiklassa tarkoitettujen tietojen välittämiseksi jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määräytyvät sitä koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan.

(2) Edellä 3 ja 4 artikloissa kuvatun menettelyn teknisistä yksityiskohdista sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä täytäntöönpanosopimuksessa.

DNA-Analyse-Dateien ab. Die Übermittlung und der Abgleich erfolgen automatisiert. Die Übermittlung zum Zwecke des Abgleichs der DNA-Profile der offenen Spuren erfolgt nur in solchen Fällen, in denen diese nach dem innerstaatlichen Recht der ersuchenden Vertragspartei vorgesehen ist.

(2) Stellt eine Vertragspartei beim Abgleich nach Absatz 1 fest, dass übermittelte DNA-Profile mit denjenigen in ihrer DNA-Analyse-Datei übereinstimmen, so übermittelt sie der nationalen Kontaktstelle der anderen Vertragspartei unverzüglich die Fundstellendatensätze, hinsichtlich derer eine Übereinstimmung festgestellt worden ist.

Artikel 5

Übermittlung weiterer personenbezogener Daten und sonstiger Informationen

Im Fall der Feststellung einer Übereinstimmung von DNA-Profilen im Verfahren nach den Artikeln 3 und 4 richtet sich die Übermittlung weiterer zu den Fundstellendatensätzen vorhandener personenbezogener Daten und sonstiger Informationen nach dem innerstaatlichen Recht einschließlich der Vorschriften über die Rechtshilfe der ersuchten Vertragspartei.

Artikel 6

Nationale Kontaktstelle und Durchführungsvereinbarung

(1) Zur Durchführung der Datenübermittlungen nach den Artikeln 3 und 4 benennt jede Vertragspartei eine nationale Kontaktstelle. Die Befugnisse der nationalen Kontaktstelle richten sich nach dem für sie geltenden innerstaatlichen Recht.

(2) Die Einzelheiten der technischen Ausgestaltung der in den Artikeln 3 und 4 beschriebenen Verfahren werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt.

7 artikla

Molekyyligeneettisen materiaalin kerääminen ja DNA-tunnisteiden lähettäminen

Mikäli meneillään olevassa rikostutkinnassa tai rikosoikeudenkäynnissä tietystä haun kohteena olevan sopimuspuolen valtion alueella oleskelevasta henkilöstä ei ole olemassa DNA-tunnistetta, antaa haun kohteena oleva sopimuspuoli oikeusapua hankkimalla ja tutkimalla tästä henkilöstä saatua molekyyligeneettistä materiaalia sekä lähettämällä saadun DNA-tunnisteen, mikäli

1. haun tekevä sopimuspuoli ilmoittaa, mihin tarkoitukseen tätä tarvitaan,

2. haun esittävä sopimuspuoli esittää lainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen antaman tutkintapyynnön tai määräyksen, josta käy ilmi, että molekyyligeneettisen materiaalin hankinnalle ja tutkimukselle olisi edellytykset, jos kyseessä oleva tietty henkilö oleskelisi pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella, ja

3. on olemassa edellytykset molekyyligeneettisen materiaalin keräämiselle ja tutkimukselle sekä edellytykset saadun DNA-tunnisteen lähettämiseksi haun kohteena olevan sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

8 artikla

Sormenjälkitiedot

Tämän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi sopimuspuolet sitoutuvat siihen, että rikosten torjumiseksi ja tutkimiseksi perustettujen kansallisten automaattisten sormenjälkien tunnistusjärjestelmien tietokannan viitetiedot ovat saatavilla. Viitetiedot sisältävät ainoastaan sormenjälkitiedot ja tunnuksen. Viitetiedoissa ei saa olla mitään kohteena olevan henkilön välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Viitetiedot, joita ei voida yhdistää tiettyyn henkilöön ("pimeät" tiedot), on oltava tunnistettavissa sellaisiksi.

Artikel 7

Gewinnung molekulargenetischen Materials und Übermittlung von DNA-Profilen

Liegt im Zuge eines laufenden Ermittlungs- oder Strafverfahrens kein DNA-Profil einer im Hoheitsgebiet einer ersuchten Vertragspartei aufhältigen bestimmten Person vor, so leistet die ersuchte Vertragspartei Rechtshilfe durch die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials von dieser Person sowie durch die Übermittlung des gewonnenen DNA-Profiles, wenn

1. die ersuchende Vertragspartei mitteilt, zu welchem Zweck dies erforderlich ist,

2. die ersuchende Vertragspartei eine nach ihrem Recht erforderliche Untersuchungsanordnung oder -erklärung der zuständigen Stelle vorlegt, aus der hervorgeht, dass die Voraussetzungen für die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials vorliegen, wenn sich die bestimmte Person im Hoheitsgebiet der ersuchenden Vertragspartei befände, und

3. die Voraussetzungen für die Gewinnung und Untersuchung molekulargenetischen Materials sowie die Voraussetzungen für die Übermittlung des gewonnenen DNA-Profiles nach dem Recht der ersuchten Vertragspartei vorliegen.

Artikel 8

Daktyloskopische Daten

Für die Zwecke der Durchführung dieses Vertrags gewährleisten die Vertragsparteien, dass Fundstellendatensätze zum Bestand der zum Zweck der Verhinderung und Verfolgung von Straftaten errichteten nationalen automatisierten daktyloskopischen Identifizierungssysteme vorhanden sind. Fundstellendatensätze enthalten ausschließlich daktyloskopische Daten und eine Kennung. Fundstellendatensätze dürfen keine den Betroffenen unmittelbar identifizierenden Daten enthalten. Fundstellendatensätze, die keiner Person zugeordnet werden können (offene Spuren), müssen als solche erkennbar sein.

9 artikla

Sormenjälkitietojen automaattinen haku

(1) Sopimuspuolet sallivat muiden sopimuspuolten 11 artiklan mukaisille kansallisille yhteyspisteille rikosten torjumista ja tutkimista varten pääsyn omien tätä tarkoitusta varten perustettujen automaattisten sormenjälkien tunnistamisjärjestelmien viitetietoihin ja antavat oikeuden tehdä niistä automaattisia hakuja sormenjälkitietoja vertailemalla. Hakuoikeutta voidaan käyttää vain yksittäistapauksissa ja se tapahtuu haun suorittavan sopimuspuolen kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

(2) Sormenjälkitietojen täyden vastaavuuden varmistaminen viitetietoa hakevan sopimuspuolen viitetietojen kanssa tapahtuu haun esittäneen kansallisen yhteyspisteen toimesta ehdottoman vastaavuuden todentamiseksi tarvittavien automaattisesti lähetettyjen viitetietojen perusteella.

10 artikla

Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettäminen

Jos sormenjälkitietojen vastaavuus toetaan 9 artiklan mukaisessa menettelyssä noudatetaan viitetietoihin liittyvien muiden henkilötietojen ja muiden tietojen lähettämisessä kansallista lainsäädäntöä mukaan lukien kyselyn kohteena olevan sopimuspuolen oikeusapua koskevat säännökset.

11 artikla

Kansallinen yhteyspiste ja täytäntöönpanosopimus

(1) Edellä 9 artiklassa tarkoitettujen tietojen välittämiseksi jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen.. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määräytyvät sitä koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan.

Artikel 9

Automatisierter Abruf von daktyloskopischen Daten

(1) Die Vertragsparteien gestatten der nationalen Kontaktstelle nach Artikel 11 der anderen Vertragsparteien zur Verhinderung und Verfolgung von Straftaten den Zugriff auf die Fundstellendatensätze ihrer zu diesen Zwecken eingerichteten automatisierten daktyloskopischen Identifizierungssysteme mit dem Recht, diese automatisiert mittels eines Vergleichs der daktyloskopischen Daten abzurufen. Die Anfrage darf nur im Einzelfall und nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der abrufenden Vertragspartei erfolgen.

(2) Die endgültige Zuordnung eines daktyloskopischen Datums zu einem Fundstellendatensatz der Datei führenden Vertragspartei erfolgt durch die abrufende nationale Kontaktstelle anhand der automatisiert übermittelten Fundstellendatensätze, die für die eindeutige Zuordnung erforderlich sind.

Artikel 10

Übermittlung weiterer personenbezogener Daten und sonstiger Informationen

Im Fall der Feststellung einer Übereinstimmung von daktyloskopischen Daten im Verfahren nach Artikel 9 richtet sich die Übermittlung weiterer zu den Fundstellendatensätzen vorhandener personenbezogener Daten und sonstiger Informationen nach dem innerstaatlichen Recht einschließlich der Vorschriften über die Rechtshilfe der ersuchten Vertragspartei.

Artikel 11

Nationale Kontaktstelle und Durchführungsvereinbarung

(1) Zur Durchführung der Datenübermittlungen nach Artikel 9 benennt jede Vertragspartei eine nationale Kontaktstelle. Die Befugnisse der nationalen Kontaktstelle richten sich nach dem für sie geltenden innerstaatlichen Recht.

(2) Edellä 9 artiklassa kuvatun menettelyn teknisistä yksityiskohdista sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä täytäntöönpanosopimuksessa.

12 artikla

Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku

(1) Rikosten torjumiseksi ja tutkimiseksi sekä tuomioistuinten ja syyttäjien toimivaltaan kuuluviin muihin rikoksiin liittyen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sopimuspuolet antavat muiden sopimuspuolten 2 kohdan mukaisille kansallisille yhteyspisteille pääsyn kansallisiin ajoneuvorekistereihin ja antavat niille oikeuden tehdä yksittäistapauksissa automaattisia hakuja seuraavista tiedoista:

1. omistajaa tai haltijaa koskevat tiedot ja
2. ajoneuvoa koskevat tiedot.

Haku voidaan suorittaa ainoastaan täydellistä ajoneuvon tunnistusnumeroa tai täydellistä rekisteritunnusta käyttäen. Haku voidaan tehdä vain haun suorittavan sopimuspuolen kansallista lainsäädäntöä noudattaen.

(2) Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen välittämiseksi jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen tulevia hakuja varten. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määräytyvät sitä koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan. Menettelyn teknisistä yksityiskohdista sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä täytäntöönpanosopimuksessa.

13 artikla

Muiden kuin henkilötietojen lähettäminen

Rikosten torjumiseksi ja yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi merkittävien rajatylittäviä vaikutuksia sisältävi-

(2) Die Einzelheiten der technischen Ausgestaltung des in Artikel 9 beschriebenen Verfahrens werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt.

Artikel 12

Automatisierter Abruf von Daten aus den Fahrzeugregistern

(1) Die Vertragsparteien gestatten den nationalen Kontaktstellen nach Absatz 2 der anderen Vertragsparteien zum Zweck der Verhinderung und Verfolgung von Straftaten sowie der Verfolgung von solchen Verstößen, die bei der abrufenden Vertragspartei in die Zuständigkeit der Gerichte oder Staatsanwaltschaften fallen, und der Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit den Zugriff auf folgende Daten aus den nationalen Fahrzeugregistern mit dem Recht, diese automatisiert im Einzelfall abzurufen:

1. Eigentümer- beziehungsweise Halterdaten und
2. Fahrzeugdaten.

Die Anfrage darf nur unter Verwendung einer vollständigen Fahrzeugidentifizierungsnummer oder eines vollständigen Kennzeichens erfolgen. Die Anfrage darf nur nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der abrufenden Vertragspartei erfolgen.

(2) Zur Durchführung der Datenübermittlungen nach Absatz 1 benennt jede Vertragspartei eine nationale Kontaktstelle für eingehende Ersuchen. Die Befugnisse der nationalen Kontaktstelle richten sich nach dem für sie geltenden innerstaatlichen Recht. Die Einzelheiten der technischen Ausgestaltung des Verfahrens werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt.

Artikel 13

Übermittlung nicht-personenbezogener Informationen

Zum Zweck der Verhinderung von Straftaten und zur Abwehr einer Gefahr für die öffentliche Sicherheit und Ordnung im Zu-

en suurten joukkotapahtumien yhteydessä, kuten merkittävien urheilutapahtumien tai Eurooppa neuvoston kokousten yhteydessä, , sopimuspuolet lähettävät toisilleen sekä pyynnöstä että omasta aloitteestaan lähettävän sopimuspuolen kansallista lainsäädäntöä noudattaen tarpeellisia tietoja, ei kuitenkaan henkilötietoja.

14 artikla

Henkilötietojen lähettäminen

(1) Rikosten torjumiseksi ja yleistä turvallisuutta ja järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi merkittävien rajatylittäviä vaikutuksia sisältävien suur tapahtumien yhteydessä, kuten merkittävien urheilutapahtumien tai Eurooppa neuvoston kokousten yhteydessä, sopimuspuolet lähettävät toisilleen sekä pyynnöstä että omasta aloitteestaan henkilötietoja, mikäli lainvoimaisten tuomioiden tai muiden tosiasioiden perusteella on syytä olettaa henkilön tekevän rikoksia kyseisessä tilaisuudessa tai että hän muodostaa uhan yleiselle turvallisuudelle ja järjestykselle, edellyttäen että näiden tietojen lähettäminen on sallittua tietojen lähettävän sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(2) Henkilötietoja saa käsitellä ainoastaan 1 kohdassa määriteltyjä tarkoituksia varten ja vain sen joukkotapahtuman yhteydessä, jota varten ne on toimitettu. Lähetetyt tiedot on hävitettävä välittömästi, kun 1 kohdan mukaiset päämäärät on saavutettu tai kun niitä ei enää voida saavuttaa. Lähetetyt tiedot on joka tapauksessa hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua.

15 artikla

Kansallinen yhteyspiste

Edellä 13 ja 14 artiklan mukaisten tietojen välittämiseksi jokainen sopimuspuoli nime-

sammenhang mit Großveranstaltungen mit grenzüberschreitendem Bezug, insbesondere im Bereich des Sports oder der Tagungen des Europäischen Rates, übermitteln die Vertragsparteien einander sowohl auf Ersuchen als auch aus eigener Initiative nach dem innerstaatlichen Recht der übermittelnden Vertragspartei nicht personenbezogene Informationen, die hierzu erforderlich sein können.

Artikel 14

Übermittlung personenbezogener Daten

(1) Zum Zweck der Verhinderung von Straftaten und zur Abwehr einer Gefahr für die öffentliche Sicherheit und Ordnung im Zusammenhang mit einer Großveranstaltung mit grenzüberschreitendem Bezug, insbesondere im Bereich des Sports oder der Tagungen des Europäischen Rates, übermitteln die Vertragsparteien einander, sowohl auf Ersuchen als auch aus eigener Initiative, Daten über Personen, wenn rechtskräftige Verurteilungen oder andere Tatsachen die Annahme rechtfertigen, dass diese Personen bei der Veranstaltung Straftaten begehen werden oder von ihnen eine Gefahr für die öffentliche Sicherheit und Ordnung ausgeht, soweit eine Übermittlung dieser Daten nach dem innerstaatlichen Recht der übermittelnden Vertragspartei zulässig ist.

(2) Die personenbezogenen Daten dürfen nur zu den in Absatz 1 festgelegten Zwecken und für das genau umschriebene Ereignis, für das sie mitgeteilt wurden, verarbeitet werden. Die übermittelten Daten sind unverzüglich zu löschen, soweit die Zwecke nach Absatz 1 erreicht worden sind oder nicht mehr erreicht werden können. Spätestens nach einem Jahr sind die übermittelten Daten jedenfalls zu löschen.

Artikel 15

Nationale Kontaktstelle

Zur Durchführung der Informationsübermittlungen nach den Artikeln 13 und 14 be-

ää kansallisen yhteyspisteen. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määräytyvät sitä koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan.

III Luku

Toimenpiteet terrorismirikosten torjumiseksi

16 artikla

Tietojen lähettäminen terrorismirikosten torjumiseksi

(1) Sopimuspuolet voivat lähettää 3 kohdan mukaisille muiden sopimuspuolten kansallisille yhteyspisteille terrorismirikosten torjumiseksi kansallista lainsäädäntöä noudattaen yksittäistapauksessa myös ilman pyyntöä 2 kohdassa mainittuja henkilötietoja ja muita tietoja tarvittaessa jos tiettyjen käytettävissä olevien tietojen perusteella on syytä olettaa, että asianomaiset henkilöt tulevat syyllistymään sellaisiin rikoksiin, joista säädetään Euroopan unionin neuvostossa 13 päivänä kesäkuuta 2002 hyväksytyyn terrorismin torjuntaa koskevan puitepäätöksen 2002/475/YOS 1—3 artiklassa.

(2) Lähetettäviä henkilötietoja ja muita tietoja ovat nimet, etunimet, syntymäaika ja -paikka sekä perusteet 1 kohdan mukaiselle olettamukselle.

(3) Jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteyspisteen tietojen vaihtamiseksi muiden sopimuspuolten kansallisten yhteyspisteiden kanssa. Kansallisen yhteyspisteen toimivaltuudet määräytyvät sitä koskevan voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan.

(4) Lähettävä viranomainen voi kansallisen lainsäädännön nojalla määrittellä ehdot, joiden mukaisesti vastaanottava viranomainen voi käyttää henkilötietoja ja muita tietoja. Nämä ehdot ovat vastaanottavaa viranomaista sitovia.

nennt jede Vertragspartei eine nationale Kontaktstelle. Die Befugnisse der nationalen Kontaktstelle richten sich nach dem für sie geltenden innerstaatlichen Recht.

Kapitel 3

Maßnahmen zur Verhinderung terroristischer Straftaten

Artikel 16

Übermittlung von Informationen zur Verhinderung terroristischer Straftaten

(1) Die Vertragsparteien können zum Zweck der Verhinderung terroristischer Straftaten den nationalen Kontaktstellen nach Absatz 3 der anderen Vertragsparteien nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts im Einzelfall auch ohne Ersuchen die in Absatz 2 genannten personenbezogenen Daten und Informationen übermitteln, soweit dies erforderlich ist, weil bestimmte Tatsachen die Annahme rechtfertigen, dass die Betroffenen Straftaten nach den Artikeln 1 bis 3 des Rahmenbeschlusses 2002/475/JI des Rates der Europäischen Union vom 13. Juni 2002 zur Terrorismusbekämpfung begehen werden.

(2) Die zu übermittelnden Daten und Informationen umfassen Namen, Vornamen, Geburtsdatum und Geburtsort sowie die Darstellung der Tatsachen, aus denen sich die Annahme nach Absatz 1 ergibt.

(3) Jede Vertragspartei benennt eine nationale Kontaktstelle für den Austausch der Daten mit den nationalen Kontaktstellen der anderen Vertragsparteien. Die Befugnisse der nationalen Kontaktstelle richten sich nach dem für sie geltenden innerstaatlichen Recht.

(4) Die übermittelnde Behörde kann nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts Bedingungen für die Verwendung dieser Daten und Informationen durch die empfangende Behörde festlegen. Die empfangende Behörde ist an diese Bedingungen gebunden.

17 artikla

Lennon turvahenkilöt

(1) Jokainen sopimuspuoli päättää itsenäisesti kansallisen lentoturvallisuuspolitiikkansa mukaisesti lennon turvahenkilöiden käyttämisestä maassaan rekisteröidyissä ilma-aluksissa. Näiden lennon turvahenkilöiden käytössä noudatetaan 7 päivänä joulukuuta 1944 tehtyä Chicagon kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta ja sen liitteitä, erityisesti liitettä 17, sekä muita yleissopimuksen käytäntöön soveltamiseksi tehtyjä asiakirjoja ja ottaen huomioon ilma-aluksen päällikön valtuudet 14 päivänä syyskuuta 1963 tehdyn rangaistavia ja tiettyjä muita ilma-aluksissa tehtyjä tekoja koskevan Tokion sopimuksen mukaisesti sekä muiden alan kansainvälisoikeudellisten sääntöjen mukaisesti jos ne ovat kulloistakin sopimuspuolta sitovia.

(2) Lennon turvahenkilöt tämän sopimuksen tarkoituksessa ovat poliisivirkamiehiä tai vastaavan koulutuksen saaneita valtion palveluksessa olevia henkilöitä, joiden tehtävänä on ylläpitää ilma-aluksien turvallisuutta.

(3) Sopimuspuolet tukevat toisiaan lennon turvahenkilöiden koulutuksessa ja jatkokoulutuksessa ja ovat tiiviissä yhteistyössä lennon turvahenkilöiden varusteita koskevissa kysymyksissä.

(4) Lähettävän sopimuspuolen toimivaltaisen 19 artiklassa tarkoitetun kansallisen yhteys- ja koordinaatiopisteen tulee ilmoittaa lennon turvahenkilön käytöstä etukäteen kirjallisesti. Ilmoitus on lähettävä toisen sopimuspuolen, jonka lentokentälle tai lentokentältä lento tehdään, toimivaltaiselle kansalliselle yhteys- ja koordinaatiopisteelle vähintään kolme päivää ennen kyseistä lentoa. Akuutissa vaaratilanteessa ilmoitus on annettava viivytyksettä pääsääntöisesti ennen ilma-aluksen laskeutumista.

(5) Mainittu ilmoitus, jota molemmat sopimuspuolet käsittelevät luottamuksellisesti, käsittää tämän sopimuksen liitteessä 1

Artikel 17

Flugsicherheitsbegleiter

(1) Jede Vertragspartei befindet eigenständig gemäß ihrer nationalen Politik der Luftfahrtsicherung über den Einsatz von Flugsicherheitsbegleitern in den Luftfahrzeugen, die bei dieser Vertragspartei registriert sind. Der Einsatz dieser Flugsicherheitsbegleiter erfolgt in Übereinstimmung mit dem Abkommen von Chicago vom 7. Dezember 1944 über die Internationale Zivilluftfahrt und seinen Anlagen, insbesondere Anlage 17, sowie den sonstigen Dokumenten zu dessen Umsetzung und unter Berücksichtigung der Befugnisse des Luftfahrzeugkommandanten nach dem Abkommen von Tokio vom 14. September 1963 über strafbare und bestimmte andere an Bord von Luftfahrzeugen begangene Handlungen sowie in Übereinstimmung mit sonstigen einschlägigen völkerrechtlichen Regelungen, soweit sie für die jeweiligen Vertragsparteien verbindlich sind.

(2) Flugsicherheitsbegleiter im Sinne dieses Vertrags sind Polizeibeamte oder entsprechend ausgebildete staatliche Bedienstete, die die Aufgabe haben, die Sicherheit an Bord von Luftfahrzeugen aufrechtzuerhalten.

(3) Die Vertragsparteien unterstützen sich gegenseitig bei der Aus- und Fortbildung von Flugsicherheitsbegleitern und arbeiten in Fragen der Ausrüstung von Flugsicherheitsbegleitern eng zusammen.

(4) Vor einer Flugsicherheitsbegleitung hat die zuständige nationale Koordinierungsstelle nach Artikel 19 der entsendenden Vertragspartei die Flugsicherheitsbegleitung schriftlich anzumelden. Die Anmeldung erfolgt mindestens drei Tage vor dem betreffenden Flug von oder zu einem Verkehrsflughafen einer anderen Vertragspartei bei der zuständigen nationalen Koordinierungsstelle der anderen Vertragspartei. Bei Gefahr im Verzug ist die Anmeldung unverzüglich, grundsätzlich vor der Landung, nachzuholen.

(5) Die schriftliche Anmeldung, die von den Vertragsparteien vertraulich behandelt wird, umfasst die in der Anlage 1 dieses

mainitut tiedot. Sopimuspuolet voivat sopia erillisellä sopimuksella liitteen 1 muuttamisesta.

18 Artikla

Virka-aseiden, ammusten ja muiden varusteiden hallussapito

(1) Sopimuspuolet myöntävät toisen sopimuspuolen asettamille lennon turvahenkilöille näiden sopimuspuolien pyynnöstä yleisen luvan virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden hallussapitoon sopimuspuolten lentoasemilta/lentoasemille tehtäviä lentoja varten. Tämä lupa käsittää sekä virka-aseiden ja ammusten viemisen ilma-aluksiin että 2 kohdan mukaisesti kyseisen sopimuspuolen lentoaseman turva-alueille, joille ei ole yleistä pääsyä.

(2) Virka-aseiden ja ammusten hallussapito on sallittu seuraavilla edellytyksillä:

1. Ilma-aluksesta poistuminen virka-aseiden ja ammusten kanssa toisen sopimuspuolen lentoasemalle tai oleskelu lentoaseman turva-alueilla, joille ei ole yleistä pääsyä, on sallittu ainoastaan kyseisen toisen sopimuspuolen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen edustajan seurassa.

2. Hallussa pidetyt virka-aseet ja amukset varastoidaan välittömästi ilma-aluksesta poistumisen jälkeen saattajan paikalla ollessa turvallisesti toimivaltaisen kansallisen viranomaisen määrittämään valvottuun luovutuspaikkaan.

19 artikla

Kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet

Edellä 17 ja 18 artiklassa mainittujen tehtävien suorittamiseksi jokainen sopimuspuoli nimeää kansallisen yhteys- ja koordinaatiopisteen.

Vertrags genannten Angaben. Die Vertragsparteien können durch gesonderte Vereinbarung eine Änderung der Anlage 1 vereinbaren.

Artikel 18

Mitführen von Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen

(1) Die Vertragsparteien erteilen den eingesetzten Flugsicherheitsbegleitern der anderen Vertragsparteien auf Antrag dieser Vertragsparteien eine allgemeine Genehmigung zum Mitführen von Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen für Flüge von oder zu den Verkehrsflughäfen der Vertragsparteien. Diese Genehmigung umfasst sowohl das Mitführen von Dienstwaffen und Munition an Bord von Luftfahrzeugen als auch nach Maßgabe des Absatzes 2 in den nicht allgemein zugänglichen Sicherheitsbereichen eines Verkehrsflughafens der betreffenden Vertragspartei.

(2) Das Mitführen von Dienstwaffen und Munition steht unter folgenden Auflagen:

1. Ein Verlassen des Luftfahrzeugs mit Dienstwaffen und Munition auf Verkehrsflughäfen oder ein Aufenthalt in nicht allgemein zugänglichen Sicherheitsbereichen eines Verkehrsflughafens einer anderen Vertragspartei ist nur in Begleitung eines Vertreters der zuständigen nationalen Behörde der betreffenden anderen Vertragspartei gestattet.

2. Mitgeführte Dienstwaffen und Munition werden unverzüglich nach Verlassen des Luftfahrzeugs unter Begleitung an einem von der zuständigen nationalen Behörde festzulegenden Übergabeort unter Aufsicht sicher gelagert.

Artikel 19

Nationale Kontakt- und Koordinierungsstellen

Zur Durchführung der Aufgaben aus den Artikeln 17 und 18 benennt jede Vertragspartei eine nationale Kontakt- und Koordinierungsstelle.

IV luku

Toimenpiteet laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi

20 artikla

Asiakirja-asiantuntijat

(1) Sopimuspuolet sopivat yhteisten tilanearvioiden perusteella ja ottaen huomioon Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EY) no 377/2004 maahanmuuttoalan yhteyshenkilöverkon perustamiseksi, joka on annettu 19 päivänä helmikuuta 2004, asiakirja-asiantuntijoiden lähettämisestä laittoman muuttoliikkeen lähtö- tai kauttakulkuvaltioiksi luokiteltaviin valtioihin.

(2) Sopimuspuolet toimittavat toisilleen säännöllisesti kansallista lainsäädäntöään noudattaen laittomasta muuttoliikkeestä tietoja, jotka saadaan asiakirja-asiantuntijoiden toiminnan pohjalta.

(3) Asiakirja-asiantuntijoita lähetettäessä sopimuspuolet voivat määrätä konkreettisia toimenpiteitä varten sopimuspuolen, joka huolehtii koordinaatiosta. Tuolloin koordinaatio voi olla myös ajallisesti rajattu.

21 artikla

Asiakirja-asiantuntijoiden tehtävät

Sopimuspuolten lähettämällä asiakirja-asiantuntijoilla on erityisesti seuraavia tehtäviä:

1. Sopimuspuolten ulkomaanedustajien neuvonta ja koulutus passi- ja viisumiasi-oissa, erityisesti väärennettyjen ja väärin asiakirjojen tunnistamisessa sekä asiakirjojen väärinkäytöksissä suhteessa laittomaan muuttoliikkeeseen,

2. kuljetusyhtiöiden neuvonta ja koulutus niiden velvollisuuksien suhteen, joita niihin kohdistuu 14 päivänä heinäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdystä yleis-sopimuksesta, joka koskee yhteisillä rajoilla

Kapitel 4

Maßnahmen zur Bekämpfung der illegalen Migration

Artikel 20

Dokumentenberater

(1) Die Vertragsparteien vereinbaren auf der Grundlage gemeinsamer Lagebeurteilungen und unter Berücksichtigung der Verordnung (EG) Nr. 377/2004 des Rates der Europäischen Union vom 19. Februar 2004 zur Schaffung eines Netzes von Verbindungsbeamten für Einwanderungsfragen die Entsendung von Dokumentenberatern in Staaten, die als Ausgangs- oder Transitstaaten illegaler Migration eingestuft werden.

(2) Auf der Grundlage des innerstaatlichen Rechts informieren sich die Vertragsparteien regelmäßig über Erkenntnisse zur illegalen Migration, die aus der Tätigkeit ihrer Dokumentenberater gewonnen wurden.

(3) Bei der Entsendung von Dokumentenberatern können die Vertragsparteien für konkrete Maßnahmen eine Vertragspartei bestimmen, die die Koordinierung übernimmt. Dabei kann die Koordinierung auch zeitlich begrenzt sein.

Artikel 21

Aufgaben der Dokumentenberater

Die von den Vertragsparteien entsandten Dokumentenberater üben insbesondere folgende Aufgaben aus:

1. Beratung und Schulung der Auslandsvertretungen der Vertragsparteien in Pass- und Visaangelegenheiten, insbesondere beim Erkennen von ge- und verfälschten Dokumenten, sowie in Bezug auf den Missbrauch von Dokumenten und die illegale Migration,

2. Beratung und Schulung von Beförderungsunternehmen bezüglich der Verpflichtungen, die sich für diese aus dem Übereinkommen vom 19. Juni 1990 zur Durchführung des Übereinkommens von Schengen vom 14. Juni 1985 betreffend den schritt-

tehtävien tarkastusten asteittaista lakkauttamista ja 7 päivänä joulukuuta 1944 tehdyn Chicagon kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteestä 9, ja väärennetyjen ja väärin asiakirjojen sekä asianomaisten maahantulomääräyksien tunnistamisen suhteen sekä

3. sijoitusvaltion rajatarkastuksista vastuussa olevien viranomaisten ja laitosten neuvonta ja koulutus.

Edellä mainitulla ei ole vaikutusta sopimuspuolten ulkomaanedustustojen toimivaltuuksiin taikka rajatarkastuksista vastavien viranomaisten toimivaltuuksiin.

22 artikla

Kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet

Sopimuspuolet nimeävät kansallisia yhteys- ja koordinaatiopisteitä, jotka toimivat välittäjinä sovittaessa asiakirja-asiantuntijoiden lähettämisestä sekä neuvonta- ja koulutustoimenpiteiden suunnittelusta, suorittamisesta, hoitamisesta ja arvioimisesta.

23 artikla

Avustaminen palauttamistoimenpiteissä

(1) Sopimuspuolet avustavat toisiaan maahanmuuttajien palauttamistoimenpiteissä ottaen huomioon Euroopan unionin neuvoston päätöksen 2004/573/EY, joka on annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004 koskien yhteisten lentojen järjestämistä henkilökohtaisen maastapoistamispäätöksen saaneiden kolmansien maiden kansalaisten poistamiseksi kahden tai useamman jäsenvaltion alueelta sekä Euroopan unionin neuvoston direktiivin 2003/110/EY, joka on annettu 25 päivänä marraskuuta 2003 koskien avunantoa kauttakulkuutilanteissa lentoteitse tapahtuvien palauttamistoimenpiteiden yhteydessä. Sopimuspuolet tiedottavat ajoissa suunnitelluista palauttamisista ja tarjoavat, sikäli kuin mahdollista, toisille sopimuspuolille mahdollisuuden osallistua niihin. Yhteisten palauttamisten yhteydessä sopimuspuolet

weisen Abbau der Kontrollen an den gemeinsamen Grenzen und der Anlage 9 des Abkommens von Chicago vom 7. Dezember 1944 über die Internationale Zivilluftfahrt ergeben, und beim Erkennen von geund verfälschten Dokumenten sowie den einschlägigen Einreisebestimmungen sowie

3. Beratung und Schulung der für die grenzpolizeilichen Kontrollen zuständigen Behörden und Einrichtungen des Gastlandes.

Die Zuständigkeiten der Auslandsvertretungen und der mit grenzpolizeilichen Aufgaben betrauten Behörden der Vertragsparteien bleiben unberührt.

Artikel 22

Nationale Kontakt- und Koordinierungsstellen

Die Vertragsparteien benennen nationale Kontakt- und Koordinierungsstellen als Ansprechpartner für Abstimmungen zur Entsendung von Dokumentenberatern sowie die Planung, Durchführung, Betreuung und Nachbereitung von Beratungs- und Schulungsmaßnahmen.

Artikel 23

Unterstützung bei Rückführungen

(1) Die Vertragsparteien unterstützen sich bei Rückführungen unter Berücksichtigung der Entscheidung des Rates der Europäischen Union 2004/573/EG vom 29. April 2004 betreffend die Organisation von Sammelflügen zur Rückführung von Drittstaatsangehörigen, die individuellen Rückführungsmaßnahmen unterliegen, aus dem Hoheitsgebiet von zwei oder mehr Mitgliedstaaten sowie der Richtlinie 2003/110/EG des Rates der Europäischen Union vom 25. November 2003 über die Unterstützung bei der Durchbeförderung im Rahmen von Rückführungsmaßnahmen auf dem Luftweg. Sie unterrichten sich frühzeitig über geplante Rückführungen und bieten, soweit dies möglich ist, den anderen Vertragsparteien an, sich daran zu beteiligen. Bei gemeinsamen Rückführungen ver-

sopivat palautettavien henkilöiden saattamisesta ja turvallisuustoimista.

(2) Sopimuspuoli saa kuljettaa palautettavia henkilöitä toisen sopimuspuolen alueen läpi, jos se on tarpeellista. Se sopimuspuoli, jonka alueen kautta palauttamisen tulisi tapahtua, tekee päätöksen palauttamistoimenpiteestä. Tällä päätöksellä sopimuspuoli määrittelee palauttamistoimenpidettä koskevat täytäntöönpanomääräykset ja tarvittaessa myös kansallisen lainsäädännön sallimat pakkokeinot palautettavaa henkilöä kohtaan.

(3) Palauttamistoimenpiteiden suunnittelua ja täytäntöönpanoa varten sopimuspuolet nimeävät kansalliset yhteyspisteet. Asiantuntijat kokoontuvat säännöllisin väliajoin työryhmänä, jonka tarkoituksena on

1. arvioida aikaisempien operaatioiden tuloksia ja ottaa ne huomioon jatkosuunnitellussa ja täytäntöönpanossa,

2. tutkia kaikki 2 kohdassa mainittuun kauttakulkuun liittyvät mahdolliset ongelmat ja pyrkiä löytämään niille ratkaisut.

V luku

Muut yhteistyön muodot

24 artikla

Yhteiset operaatiot

(1) Poliisiyhteistyön tehostamiseksi sopimuspuolten nimittämät viranomaiset voivat järjestää yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi sekä rikosten torjumiseksi yhteisiä partioita sekä muita operaatioita, joissa muiden sopimuspuolten nimeämät virkamiehet tai muut valtion palveluksessa olevat (jäljempänä: virkamiehet) osallistuvat toisen sopimuspuolen alueella tapahtuviin operaatioihin.

(2) Jokainen sopimuspuoli voi isäntävaltiona kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja lähettävän valtion suostumuksella antaa

ständigen sich die Vertragsparteien über die Begleitung der rückzuführenden Personen und die Sicherheitsmaßnahmen.

(2) Eine Vertragspartei darf rückzuführende Personen, soweit erforderlich, durch das Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei zurückführen. Die Vertragspartei, durch deren Hoheitsgebiet zurückgeführt werden soll, entscheidet über die Rückführung. Mit der Entscheidung über die Rückführung legt sie die Durchführungsbestimmungen fest und wendet, soweit erforderlich, auch die nach ihrem innerstaatlichen Recht zulässigen Zwangsmittel gegen die rückzuführende Person an.

(3) Zur Planung und Durchführung von Rückführungen benennen die Vertragsparteien nationale Kontaktstellen. In regelmäßigen Abständen treffen sich Sachverständige im Rahmen einer Arbeitsgruppe, um

1. die Ergebnisse aus früheren Aktionen auszuwerten und bei der weiteren Planung und Durchführung zu berücksichtigen,

2. alle eventuellen Probleme mit der in Absatz 2 erwähnten Durchreise zu prüfen und Lösungen für diese Probleme zu erarbeiten.

Kapitel 5

Weitere Formen der Zusammenarbeit

Artikel 24

Gemeinsame Einsatzformen

(1) Zur Intensivierung der polizeilichen Zusammenarbeit können die von den Vertragsparteien zu benennenden Behörden gemeinsame Streifen sowie sonstige gemeinsame Einsatzformen zur Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit und Ordnung sowie zur Verhinderung von Straftaten bilden, in denen von den Vertragsparteien zu benennende Beamte oder sonstige staatliche Bedienstete (im Folgenden: Beamte) bei Einsätzen im Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei mitwirken.

(2) Jede Vertragspartei kann als Gebietsstaat nach Maßgabe ihres innerstaatlichen Rechts Beamte anderer Vertragsparteien

muiden sopimuspuolten virkamiehille oikeuden käyttää alueellista toimivaltaa yhteisten operaatiomuotojen puitteissa tai, sikäli kuin isäntävaltion la insäädäntö sen sallii, myöntää muiden sopimuspuolien virkamiehille oikeuden käyttää isäntävaltion alueella lähettävän valtion lainsäädännön mukaisia toimivaltuuksia. Isäntävaltion toimivaltaa voidaan tuolloin käyttää ainoastaan isäntävaltion valtion virkamiesten johdolla ja pääsääntöisesti heidän läsnä ollessaan. Toisen sopimuspuolen virkamiehiä sitoo tuolloin isäntävaltion kansallinen lainsäädäntö. Isäntävaltio on tällöin vastuussa heidän toimistaan.

(3) Yhteisiin operaatioihin osallistuvat muiden sopimusvaltioiden virkamiehet noudattavat isäntävaltion toimivaltaisen viranomaisen ohjeita.

(4) Yhteistyön käytännön näkökohdista sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä täytäntöönpanosopimuksessa.

Artikla 25

Toimenpiteet välittömän vaaran uhatessa

(1) Sopimuspuolen virkamiehet voivat kiireellisissä tilanteissa ilman toisen sopimuspuolen ennakkosuostumusta ylittää yhteisen rajan suorittaakseen toisen sopimuspuolen rajan läheisyydessä isäntävaltion kansallisen lainsäädännön mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä, joita tarvitaan torjumaan välitön vaara hengelle tai terveydelle.

(2) Kohdassa 1 tarkoitettu kiireellisestä tilanteesta on kyse silloin, kun isäntävaltion viranomaisten toimien tai johtovallan ottamisen odottaminen 24 artiklan 2 kohdan tarkoituksessa voisi johtaa vaaratilanteen toteutumiseen.

(3) Rajanylittävien virkamiesten on ilmoitettava tästä välittömästi isäntävaltiolle. Isäntävaltio vahvistaa tämän ilmoituksen ja sen on ryhdyttävä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi ja tilanteen haltuun ottamiseksi. Rajanylittävät vir-

mit der Zustimmung des Entsendestaats im Rahmen gemeinsamer Einsatzformen mit der Wahrnehmung hoheitlicher Befugnisse betrauen oder, soweit es nach dem Recht des Gebietsstaats zulässig ist, Beamten anderer Vertragsparteien die Wahrnehmung ihrer hoheitlichen Befugnisse nach dem Recht ihres Entsendestaats einräumen. Hoheitliche Befugnisse dürfen dabei nur unter der Leitung und in der Regel in Anwesenheit von Beamten des Gebietsstaats wahrgenommen werden. Die Beamten der anderen Vertragspartei sind dabei an das innerstaatliche Recht des Gebietsstaats gebunden. Ihr Handeln ist dem Gebietsstaat zuzurechnen.

(3) An gemeinsamen Einsätzen beteiligte Beamte anderer Vertragsparteien unterliegen den Weisungen der zuständigen Stelle des Gebietsstaats.

(4) Die praktischen Aspekte der Zusammenarbeit werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt.

Artikel 25

Maßnahmen bei gegenwärtiger Gefahr

(1) Beamte einer Vertragspartei dürfen im Fall eines dringenden Bedarfs ohne vorherige Zustimmung der anderen Vertragspartei die gemeinsame Grenze überschreiten, um im grenznahen Bereich im Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts des Gebietsstaats vorläufige Maßnahmen zu treffen, die zur Abwehr einer gegenwärtigen Gefahr für Leib oder Leben erforderlich sind.

(2) Ein dringender Bedarf im Sinne des Absatzes 1 liegt dann vor, wenn bei einem Abwarten auf das Einschreiten von Beamten des Gebietsstaats oder auf die Herstellung eines Unterstellungsverhältnisses im Sinne des Artikels 24 Absatz 2 die Verwirklichung der Gefahr droht.

(3) Die einschreitenden Beamten haben den Gebietsstaat unverzüglich zu unterrichten. Der Gebietsstaat bestätigt diese Unterrichtung und hat unverzüglich die notwendigen Maßnahmen zu treffen, die zur Abwehr der Gefahr und zur Übernahme der

kamiehet saavat toimia isäntävaltiossa ainoastaan niin kauan, kunnes isäntävaltio on ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin vaaran torjumiseksi. Rajanylittäviä virkamiehiä sitovat isäntävaltion viranomaisten ohjeet.

(4) Sopimuspuolet määrittelevät erillisessä sopimuksessa ne viranomaiset, joille 3 kohdan mukainen ilmoitus on viipymättä tehtävä. Rajanylittäviä virkamiehiä sitovat tämän artiklan määräykset ja sen sopimuspuolen lainsäädäntö, jonka alueella he toimivat.

(5) Isäntävaltio on vastuussa rajanylittävien virkamiesten toimenpiteistä.

26 artikla

Avustaminen joukkotapahtumissa, katastrofeissa ja vakavissa onnettomuuksissa

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset avustavat toisiaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti joukkotapahtumissa ja vastaavissa suurtapahtumissa, katastrofeissa sekä vakavissa onnettomuuksissa siten, että he

1. ilmoittavat toisilleen niin varhaisessa vaiheessa kuin mahdollista sellaisista tilanteista, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, ja välittävät niihin liittyviä olennaisia tietoja,

2. tilanteissa, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, suorittavat ja koordinoivat alueellaan tarvittavat poliisitoimenpiteet,

3. sen sopimuspuolen pyynnöstä, jonka alueella tilanne tapahtuu, antavat mahdollisuuksien mukaan apua lähettämällä virkamiehiä, erikoisasantuntijoita ja neuvonantajia sekä asettamalla käyttöön muita tarvittavia varusteita.

Tämä ei vaikuta sopimuspuolten kansainvälisiin sopimuksiin jotka koskevat keskinäistä avunantoa katastrofitilanteissa, mukaan lukien vakavat onnettomuudet.

Lage erforderlich sind. Die einschreitenden Beamten dürfen im Gebietsstaat nur so lange tätig sein, bis der Gebietsstaat die notwendigen Maßnahmen zur Abwehr der Gefahr ergriffen hat. Die einschreitenden Beamten sind an die Weisungen des Gebietsstaates gebunden.

(4) Die Vertragsparteien treffen eine gesonderte Vereinbarung darüber, welche Stellen nach Absatz 3 unverzüglich zu unterrichten sind. Die einschreitenden Beamten sind an die Bestimmungen dieses Artikels und an das Recht der Vertragspartei, in deren Hoheitsgebiet sie tätig werden, gebunden.

(5) Die Maßnahmen der einschreitenden Beamten werden dem Gebietsstaat zugerechnet.

Artikel 26

Hilfeleistung bei Großereignissen, Katastrophen und schweren Unglücksfällen

Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien unterstützen sich nach Maßgabe ihres innerstaatlichen Rechts gegenseitig bei Massenveranstaltungen und ähnlichen Großereignissen, Katastrophen sowie schweren Unglücksfällen, indem sie

1. sich gegenseitig so zeitig wie möglich über entsprechende Ereignisse mit grenzüberschreitenden Auswirkungen und relevante Erkenntnisse unterrichten,

2. bei Lagen mit grenzüberschreitenden Auswirkungen die in ihrem Hoheitsgebiet erforderlichen polizeilichen Maßnahmen vornehmen und koordinieren,

3. auf Ersuchen der Vertragspartei, auf deren Hoheitsgebiet die Lage eintritt, soweit möglich, durch Entsendung von Beamten, Spezialisten und Beratern sowie Gestaltung von Ausrüstungsgegenständen Hilfe leisten.

Internationale Übereinkünfte der Vertragsparteien über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schwerer Unglücksfälle bleiben unberührt.

27 artikla

Pyynnöstä tapahtuva yhteistyö

(1) Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset antavat pyynnöstä toisilleen tukea toimivaltuuksiansa puitteissa ja kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

(2) Toimivaltaiset viranomaiset antavat toisilleen tukea 14 päivänä heinäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdystä yleissopimuksesta, joka koskee yhteisillä rajoilla tehtävien tarkastusten asteittaista lakkauttamista, 39 artiklan 1 kohdan 1 lauseen mukaisesti erityisesti

1. toteamalla tieliikenne- ja vesiliikenneajoneuvojen ja ilma-alusten omistajan ja haltijan sekä selvittämällä ohjaajan ja kuljettajan, sikäli kuin se ei jo sisälly 12 artiklaan,

2. hankkimalla tiedot ajokorteista, laivurinkirjoista ja niihin verrattavissa olevista toimiluvista,

3. vahvistamalla henkilön olinpaikan ja asuinpaikan,

4. tarkistamalla oleskeluluvan perusteet,

5. toteamalla puhelinliittymän omistajat ja muiden telekommunikaatiolaitteiden haltijat, sikäli kuin tietoihin on julkinen pääsy,

6. vahvistamalla henkilöllisyyden,

7. selvittämällä esineiden, esimerkiksi aseiden, moottoriajoneuvojen ja vesiajoneuvojen alkuperän (myyntihistoriaa koskevat kyselyt)

8. hankkimalla tietoja poliisin tietokannoista ja poliisin asiapapereista sekä tietoja viranomaisten julkisista rekistereistä,

9. ilmoittamalla välittömästi aseista tai räjähdysaineista sekä raha- tai arvopaperivärensästä,

10. tiedottamalla rajat ylittävien tarkkailutoimenpiteiden, takaa-ajotilanteiden ja valvottujen läpilaskujen käytännön toteutuksista ja

11. määrittelemällä henkilön valmius antaa tietoja.

(3) Mikäli pyynnön saanut viranomainen

Artikel 27

Zusammenarbeit auf Ersuchen

(1) Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien leisten einander im Rahmen ihrer Zuständigkeiten und nach Maßgabe ihres innerstaatlichen Rechts auf Ersuchen Hilfe.

(2) Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien leisten einander nach Maßgabe des Artikels 39 Absatz 1 Satz 1 des Übereinkommens vom 19. Juni 1990 zur Durchführung des Übereinkommens von Schengen vom 14. Juni 1985 betreffend den schrittweisen Abbau der Kontrollen an den gemeinsamen Grenzen Hilfe, insbesondere durch

1. Eigentümer- und Halterfeststellungen sowie Fahrer- und Führerermittlungen bei Straßen-, Wasser- und Luftfahrzeugen, soweit nicht bereits von Artikel 12 umfasst,

2. Auskünfte zu Führerscheinen, Schifferpatenten und vergleichbaren Berechtigungen,

3. Aufenthalts- und Wohnsitzfeststellungen,

4. Feststellungen zu Aufenthaltstiteln,

5. Feststellung von Telefonanschlussinhabern und Inhabern sonstiger Telekommunikationseinrichtungen, soweit diese öffentlich zugänglich sind,

6. Identitätsfeststellungen,

7. Ermittlungen zur Herkunft von Sachen, beispielsweise bei Waffen, Kraftfahrzeugen und Wasserfahrzeugen (Verkaufswegangehen),

8. Erkenntnisse aus polizeilichen Datensammlungen und polizeilichen Unterlagen sowie Auskünfte aus öffentlich zugänglichen behördlichen Datensammlungen,

9. Waffen- und Sprengstoffsofortmeldungen sowie Meldungen von Geld- und Wertzeichenfälschungen,

10. Informationen zur praktischen Durchführung grenzüberschreitender Observationsmaßnahmen, grenzüberschreitender Nacheile und kontrollierter Lieferung und

11. Feststellung der Aussagebereitschaft einer Auskunftsperson.

(3) Ist die ersuchte Behörde für die Erle-

ei vastaa pyynnön täyttämisestä, hän ohjaa pyynnön edelleen toimivaltaiselle viranomaiselle. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen tiedottaa pyynnön tehneelle viranomaiselle pyynnön eteenpäin ohjaamisesta ja pyynnön toteuttamisesta vastuussa olevasta viranomaisesta. Toimivaltainen viranomainen täyttää pyynnön ja välittää pyytävälle viranomaiselle tuloksen.

VI luku

Yleisiä määräyksiä

28 artikla

Virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käyttö

(1) Sopimuspuolen virkamiehet, jotka oseskelevat yhteisen operaation puitteissa toisen sopimuspuolen alueella, voivat käyttää siellä kansallista virkapukuaan. He voivat pitää hallussaan lähtövaltion kansallisen lainsäädännön mukaisia virka-aseita, ammuksia ja muita tarvittavia varusteita. Jokainen sopimuspuoli voi kieltää lähtövaltion virkamiehiltä tiettyjen virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden mukana pitämisen.

(2) Liitteessä 2 lueteltuja virka-aseita, ammuksia ja muita tarvittavia varusteita saa käyttää vain oikeutetussa itsensä tai toisen puolustamisessa. Isäntävaltion operaatiota johtava virkamies voi yksittäistapauksessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksyä virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käytön muussa kuin 1 lauseen tarkoittamissa tapauksissa. Virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käytössä noudatetaan isäntävaltion lainsäädäntöä. Toimivaltaiset viranomaiset tiedottavat toisilleen kulloinkin luvallisista virka-aseista, ammuksista ja muista tarvittavista varusteista sekä niiden käyttöehdoista.

(3) Sopimuspuolet voivat sopia liitteeseen 2 tehtävästä muutoksesta erillisellä sopimuksella.

(4) Mikäli toisen sopimuspuolen virka-

digung des Ersuchens unzuständig, so leitet sie das Ersuchen an die zuständige Behörde weiter. Die ersuchte Behörde unterrichtet die ersuchende Behörde über die Weiterleitung und die für die Erledigung des Ersuchens zuständige Behörde. Die zuständige Behörde erledigt das Ersuchen und übermittelt das Ergebnis an die ersuchende Behörde zurück.

Kapitel 6

Allgemeine Bestimmungen

Artikel 28

Einsatz von Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen

(1) Beamte einer Vertragspartei, die sich im Rahmen eines gemeinsamen Einsatzes im Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei aufhalten, können dort ihre nationale Dienstkleidung tragen. Sie können ihre nach dem innerstaatlichen Recht des Entsendestaats zugelassenen Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenstände mitführen. Jede Vertragspartei kann das Mitführen von bestimmten Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen durch Beamte des Entsendestaats untersagen.

(2) Die Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenstände, die in Anlage 2 aufgeführt sind, dürfen nur im Fall der Notwehr einschließlich der Nothilfe gebraucht werden. Der sachleitende Beamte des Gebietsstaates kann im Einzelfall nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts einer über Satz 1 hinausgehenden Anwendung von Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen zustimmen. Der Gebrauch der Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenstände richtet sich nach dem Recht des Gebietsstaates. Die zuständigen Behörden unterrichten einander über die jeweils zulässigen Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenstände sowie die Voraussetzungen für deren Einsatz.

(3) Die Vertragsparteien können durch gesonderte Vereinbarung eine Änderung der Anlage 2 vereinbaren.

(4) Setzen Beamte der einen Vertragspar-

miehet käyttävät toimenpiteiden yhteydessä tämän sopimuksen nojalla toisen sopimuspuolen alueella moottoriajoneuvoja, koskevat heitä tällöin samat liikenneoikeudelliset määräykset kuin isäntävaltion virkamiehiä, mukaan lukien määräykset, jotka koskevat valo- ja äänimerkkien käyttöä sekä erityisiä oikeuksia tieliikenteessä.

(5) Virka-aseiden, ammusten ja muiden tarvittavien varusteiden käyttöön liittyvät käytännön seikat sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä täytäntöönpanosopimuksessa.

(6) Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta 18 artiklan soveltamiseen.

29 artikla

Suojelu ja auttaminen

Sopimuspuolilla on velvollisuus suojella ja auttaa muiden sopimuspuolten lähettämää virkamiestä virantoimituksessa vastavalla tavalla kuin omaa virkamiestään.

30 artikla

Yleinen vastuunmäärittely

Lukuun ottamatta artikloja 17 ja 18, tämän sopimuksen mukaiseen vastuuseen sovelletaan 14 päivänä heinäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdystä yleis-sopimuksesta, joka koskee yhteisillä rajoilla tehtävien tarkastusten asteittaista lakkauttamista, 43 artiklaa.

31 artikla

Virkamiehen rikosoikeudellinen asema

Virkamiehet, jotka toimivat tämän sopimuksen perusteella toisen sopimuspuolen alueella, rinnastetaan tekemiensä rikosten tai heihin kohdistuvien rikosten suhteen tämän sopimuspuolen virkamiehiin, sikäli kuin mistään muusta sopimuspuolia velvoittavasta sopimuksesta ei muuta johdu.

tei bei Maßnahmen aufgrund dieses Vertrags im Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei Kraftfahrzeuge ein, so unterliegen sie hierbei denselben verkehrsrechtlichen Bestimmungen wie die Beamten des Gebietsstaats einschließlich der Bestimmungen über die Inanspruchnahme von Sonder- und Wegerechten.

(5) Die praktischen Aspekte des Einsatzes von Dienstwaffen, Munition und Ausrüstungsgegenständen werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt.

(6) Artikel 18 bleibt unberührt.

Artikel 29

Schutz und Beistand

Die Vertragsparteien sind gegenüber den entsandten Beamten der anderen Vertragsparteien bei der Ausübung des Dienstes zu gleichem Schutz und Beistand verpflichtet wie gegenüber den eigenen Beamten.

Artikel 30

Allgemeine Haftungsregelung

Für die Haftung im Rahmen dieses Vertrags findet Artikel 43 des Übereinkommens vom 19. Juni 1990 zur Durchführung des Übereinkommens von Schengen vom 14. Juni 1985 betreffend den schrittweisen Abbau der Kontrollen an den gemeinsamen Grenzen entsprechende Anwendung. Satz 1 findet keine Anwendung auf die Artikel 17 und 18.

Artikel 31

Rechtsstellung der Beamten im Bereich des Strafrechts

Die Beamten, die nach diesem Vertrag im Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei tätig werden, sind in Bezug auf Straftaten, die sie begehen oder ihnen gegenüber begangen werden, den Beamten der anderen Vertragspartei gleichgestellt, soweit nicht in einer anderen Übereinkunft, die für die Ver-

32 artikla

Virkasuhteet

Virkamiehet, jotka toimivat tämän sopimuksen perusteella toisen sopimuspuolen alueella, ovat virkamiesoikeudellisesti, erityisesti koskien kurinpidollisia säännöksiä, omassa maassaan voimassa olevan lainsäädännön alaisia.

VII luku

Yleiset tietosuojamääräykset

33 artikla

Käsitteiden määrittely, soveltamisala

(1) Tämän sopimuksen tarkoituksessa ymmärretään käsitteellä

1. "henkilötietojen käsittely" kaikkea henkilötietojen käsittelyä tai käsittelysarjaa, johon liittyy tai ei liity automaattisia menetelmiä kuten henkilötietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, valikointi, kysely, konsultointi, käyttö, luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla muutoin saataville, yhteensovittaminen tai yhdistäminen sekä suojaaminen, poistaminen tai tuhoaminen; tämän sopimuksen tarkoituksessa henkilötietojen käsittelyksi katsotaan myös osuman saamisesta tai saamista jäämisestä tehty ilmoitus.

2. "automaattihaku" välitöntä pääsyä toisen viranomaisen automaattiseen tietokantaan tavalla, jossa hakuun vastataan täysin automaattisesti;

3. „tunnuksella varustaminen“ tallennettujen henkilötietojen merkitsemistä ilman, että pyrittäisiin niiden myöhemmän käsittelyn rajoittamiseen;

4. "sulkeminen" tallennettujen henkilötie-

tragsparteien gilt, anderes vereinbart worden ist.

Artikel 32

Dienstverhältnisse

Die Beamten, die nach diesem Vertrag im Hoheitsgebiet einer anderen Vertragspartei tätig werden, bleiben in dienstrechtlicher, insbesondere in disziplinarrechtlicher Hinsicht den in ihrem Staat geltenden Vorschriften unterworfen.

Kapitel 7

Allgemeine Bestimmungen zum Datenschutz

Artikel 33

Begriffsbestimmungen, Anwendungsbereich

(1) Im Sinne dieses Vertrags bezeichnet der Ausdruck

1. "Verarbeitung personenbezogener Daten" jede Verarbeitung oder jede Vorgangsreihe von Verarbeitungen im Zusammenhang mit personenbezogenen Daten mit oder ohne Hilfe automatisierter Verfahren wie das Erheben, das Speichern, die Organisation, die Aufbewahrung, die Anpassung oder Veränderung, das Auslesen, das Abfragen, Konsultieren, die Benutzung, die Weitergabe durch Übermittlung, Verbreitung oder jede andere Form der Bereitstellung, die Kombination oder die Verknüpfung sowie das Sperren, Löschen oder Vernichten von Daten; als Verarbeitung personenbezogener Daten im Sinne dieses Vertrags gilt auch die Mitteilung über das Vorliegen oder Nichtvorliegen eines Treffers;

2. "automatisierter Abruf" den unmittelbaren Zugriff auf eine automatisierte Datenbank einer anderen Stelle, in der Weise, dass die Anfrage vollständig automatisiert beantwortet wird;

3. „Kennzeichnung“ die Markierung gespeicherter personenbezogener Daten, ohne dass damit das Ziel verfolgt wird, ihre künftige Verarbeitung einzuschränken;

4. "Sperrung" die Markierung gespeicher-

tojen merkitsemistä, jolloin tavoitteena on niiden myöhemmän käsittelyn rajoittaminen.

(2) Tämän sopimuksen mukaisesti lähetettäviä tai lähetettyjä tietoja koskevat seuraavat määräykset, mikäli edellä olevissa luvuissa ei ole toisin määrätty.

34 artikla

Tietosuojan taso

(1) Jokainen sopimuspuoli takaa tämän sopimuksen mukaisesti lähetettävien tai lähetettyjen henkilötietojen käsittelyn suhteen kansallisessa lainsäädännössään tietosuojatason, joka vastaa vähintään sitä tasoa, josta määrätään Euroopan neuvoston 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn yksilöiden suoje-lua henkilötietojen automaattisessa käsittelyssä koskevassa sopimuksessa ja 8 päivänä marraskuuta 2001 tehdystä lisäpöytäkirjassa, ja ottaa siinä huomioon Euroopan neuvoston ministerikomitean 17 päivänä syyskuuta 1987 jäsenvaltioille antaman suosituksen no R (87) 15 henkilötietojen käytöstä poliisin toiminnassa, jolloin kysymys on myös tilanteista, joissa tietoja ei käsitellä automaattisesti.

(2) Tässä sopimuksessa tarkoitettu henkilötietojen lähettäminen voidaan aloittaa vasta sitten, kun tämän luvun määräykset on saatettu osaksi tietojen vaihtoon osallistuvien sopimuspuolten lainsäädäntöä. 43 artiklan mukainen ministerikomitea tekee päätöksen siitä, onko nämä edellytykset täytetty.

35 artikla

Tarkoitussidonnaisuus

(1) Vastaanottava sopimuspuoli saa käsitellä henkilötietoja ainoastaan sellaisia tarkoituksia varten, joita varten ne on tämän sopimuksen mukaisesti lähetetty; käsittely muita tarkoituksia varten on sallittu vain tietoa hallussapitävän sopimuspuolen en-

ter personenbezogener Daten mit dem Ziel, ihre künftige Verarbeitung einzuschränken.

(2) Für Daten, die nach diesem Vertrag übermittelt werden oder worden sind, gelten die folgenden Bestimmungen, soweit in den vorstehenden Kapiteln nichts anderes bestimmt ist.

Artikel 34

Datenschutzniveau

(1) Jede Vertragspartei gewährleistet in Bezug auf die Verarbeitung personenbezogener Daten, die nach diesem Vertrag übermittelt werden oder worden sind, in ihrem innerstaatlichen Recht ein Datenschutzniveau, das zumindest dem entspricht, das sich aus dem Übereinkommen des Europarats vom 28. Januar 1981 über den Schutz des Menschen bei der automatischen Verarbeitung personenbezogener Daten und dem Zusatzprotokoll vom 8. November 2001 hierzu ergibt, und beachtet dabei die Empfehlung Nr. R (87) 15 des Ministerkomitees des Europarats an die Mitgliedstaaten über die Nutzung personenbezogener Daten im Polizeibereich vom 17. September 1987, und zwar auch insoweit, als die Daten nicht automatisiert verarbeitet werden.

(2) Die in diesem Vertrag vorgesehene Übermittlung personenbezogener Daten darf erst beginnen, wenn in dem Hoheitsgebiet der an der Übermittlung beteiligten Vertragsparteien die Bestimmungen dieses Kapitels im innerstaatlichen Recht umgesetzt worden sind. Das Ministerkomitee nach Artikel 43 stellt durch Beschluss fest, ob diese Voraussetzungen erfüllt sind.

Artikel 35

Zweckbindung

(1) Die empfangende Vertragspartei darf die personenbezogenen Daten ausschließlich zu den Zwecken verarbeiten, zu denen diese nach diesem Vertrag übermittelt worden sind; eine Verarbeitung zu anderen Zwecken ist nur nach vorheriger Zustimmung

nakkosuostumuksella ja vastaanottavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suostumus voidaan antaa, mikäli tietoa hallussapitävän sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö sallii tämän käsittelyn kyseisiä muita tarkoituksia varten.

(2) kyselyä tai vertailua tekevä sopimuspuoli saa käsitellä 3, 4 ja 9 artiklan mukaisesti lähetettyjä tietoja ainoastaan

1. vertailtujen DNA-tunnisteiden tai sormenjälkitietojen yhtäpitävyyden toteamiseen;

2. virka- tai oikeusapupyynnön valmisteluun ja jättämiseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti näiden tietojen ollessa yhtäpitäviä;

3. kirjaamiseen 39 artiklan mukaisesti.

Tietoa hallussapitävä sopimuspuoli saa käsitellä sille 3, 4 ja 9 artiklan mukaisesti lähetettyjä tietoja ainoastaan sikäli kuin se on tarpeen vertailun suorittamista, automaattiseen hakuun vastaamista tai 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Tietojen vertailun päätyttyä tai automaattiseen hakuun vastaamisen jälkeen lähetetyt tiedot hävitetään välittömästi, mikäli niiden jatkokäsittely 2 kohdan alakohdissa 2 ja 3 mainituissa tarkoituksissa ei ole tarpeen.

(3) Tietoa hallussaan pitävä sopimuspuoli saa käyttää 12 artiklan mukaan lähetettyjä tietoja ainoastaan, mikäli se on tarpeen automaattista hakuun vastaamista tai 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Automaattisen hakuun vastaamisen jälkeen lähetetyt tiedot hävitetään välittömästi, mikäli niiden jatkokäsittely ei ole tarpeen 39 artiklan mukaista kirjaamista varten. Haun tekevä sopimuspuoli saa käyttää vastaamisen aikana saatuja tietoja ainoastaan sitä menettelyä varten, jonka perusteella haku on tapahtunut.

mung der Datei führenden Vertragspartei und nur nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der empfangenden Vertragspartei zulässig. Die Zustimmung darf erteilt werden, soweit das innerstaatliche Recht der Datei führenden Vertragspartei diese Verarbeitung zu solchen anderen Zwecken zulässt.

(2) Die Verarbeitung von nach den Artikeln 3, 4 und 9 übermittelten Daten durch die abrufende oder abgleichende Vertragspartei ist ausschließlich erlaubt im Hinblick auf

1. die Feststellung, ob die verglichenen DNA-Profile oder daktyloskopischen Daten übereinstimmen;

2. die Vorbereitung und Einreichung eines Amts- und Rechtshilfeersuchens nach innerstaatlichem Recht im Fall der Übereinstimmung dieser Daten;

3. die Protokollierung nach Artikel 39.

Die Datei führende Vertragspartei darf die ihr nach den Artikeln 3, 4 und 9 übermittelten Daten ausschließlich verarbeiten, soweit dies zur Durchführung des Abgleichs, zur automatisierten Beantwortung der Anfrage oder zur Protokollierung gemäß Artikel 39 erforderlich ist. Nach Beendigung des Datenabgleichs oder nach der automatisierten Beantwortung der Anfrage werden die übermittelten Daten unverzüglich gelöscht, soweit nicht die Weiterverarbeitung zu den in Satz 1 Nummern 2 und 3 genannten Zwecken erforderlich ist.

(3) Nach Artikel 12 übermittelte Daten dürfen von der Datei führenden Vertragspartei ausschließlich verwendet werden, soweit dies zur automatisierten Beantwortung der Anfrage oder zur Protokollierung gemäß Artikel 39 erforderlich ist. Nach der automatisierten Beantwortung der Anfrage werden die übermittelten Daten unverzüglich gelöscht, soweit nicht die Weiterverarbeitung zur Protokollierung gemäß Artikel 39 erforderlich ist. Die anfragende Vertragspartei darf die im Zuge der Beantwortung erhaltenen Daten ausschließlich für das Verfahren verwenden, auf Grund dessen die Anfrage erfolgt ist.

36 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Lähetettyjä henkilötietoja saavat käsitellä ainoastaan toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat jostakin 35 artiklan mukaisesta tehtävästä. Lähetettyjen tietojen edelleenlähettäminen muille viranomaisille tapahtuu ainoastaan lähettävän sopimuspuolen enakkosuostumuksen perusteella ja vastaanottavan sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

37 artikla

Tietojen oikeellisuus, ajantasaisuus ja säilytysaika

(1) Sopimuspuolten on varmistettava henkilötietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus. Mikäli viran puolesta tai kohdehenkilön ilmoituksen perusteella käy ilmi, että on lähetetty virheellisiä tietoja tai tietoja, joita ei olisi saanut lähettää, on tästä ilmoitettava välittömästi vastaanottavalle sopimuspuolelle tai vastaanottaville sopimuspuolille. Heidän velvollisuutenaan on tietojen oikaiseminen tai hävittäminen. Myös muussa tapauksessa välitetyt henkilötiedot tulee oikaista niiden virheellisyyden ilmitullessa. Mikäli vastaanottavalla viranomaisella on syytä olettaa, että lähetetyt tiedot ovat virheellisiä tai ne tulisi hävittää, se tekee tästä välittömästi ilmoituksen tiedot lähettäneelle viranomaiselle.

(2) Tiedot, joiden oikeellisuuden kohdehenkilö kiistää ja joiden oikeellisuus tai virheellisyys eivät ole todennettävissä, on sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön mukaisesti varustettava tunnuksella kohdehenkilön sitä vaatiessa. Tapauksessa, jossa tätä tunnusta on käytetty, voidaan tunnus poistaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti vain kohdehenkilön suostumuksella tai toimivaltaisen oikeusistuimen tai tietosuojavalvonnasta vastaavan riippumattoman viranomaisen päätöksellä.

Artikel 36

Zuständige Behörden

Die übermittelten personenbezogenen Daten dürfen ausschließlich durch die Behörden und Gerichte verarbeitet werden, die für eine Aufgabe im Rahmen der Zwecke nach Artikel 35 zuständig sind. Insbesondere erfolgt die Weitergabe der übermittelten Daten an andere Stellen nur nach vorangehender Zustimmung der übermittelnden Vertragspartei und nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der empfangenden Vertragspartei.

Artikel 37

Richtigkeit, Aktualität und Speicherdauer von Daten

(1) Die Vertragsparteien sind verpflichtet, auf die Richtigkeit und Aktualität der personenbezogenen Daten zu achten. Erweist sich von Amts wegen oder aufgrund einer Mitteilung des Betroffenen, dass unrichtige Daten oder Daten, die nicht hätten übermittelt werden dürfen, übermittelt worden sind, so ist dies der empfangenden Vertragspartei oder den empfangenden Vertragsparteien unverzüglich mitzuteilen. Diese sind verpflichtet, die Berichtigung oder Löschung der Daten vorzunehmen. Im Übrigen sind übermittelte personenbezogene Daten zu berichtigen, wenn sich ihre Unrichtigkeit herausstellt. Hat die empfangende Stelle Grund zur Annahme, dass übermittelte Daten unrichtig sind oder zu löschen wären, so unterrichtet sie die übermittelnde Behörde unverzüglich hierüber.

(2) Daten, deren Richtigkeit der Betroffene bestreitet und deren Richtigkeit oder Unrichtigkeit sich nicht feststellen lässt, sind nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts der Vertragsparteien auf Verlangen des Betroffenen zu kennzeichnen. Im Fall einer Kennzeichnung darf diese nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts nur mit Zustimmung des Betroffenen oder auf Grund einer Entscheidung des zuständigen Gerichtes oder der für die Datenschutzkontrolle zuständigen unabhängigen Stelle aufgeho-

(3) Lähetetyt henkilötiedot on hävitettävä, mikäli niitä ei olisi saanut lähettää tai vastaanottaa. Asianmukaisesti välitetyt ja vastaanotetut tiedot on hävitettävä,

1. mikäli ne eivät ole tarpeellisia tai eivät ole enää tarpeellisia sitä tarkoitusta varten, jota varten ne on lähetetty. Mikäli henkilötiedot on lähetetty ilman pyyntöä, on vastaanottavan viranomaisen tarkastettava välittömästi, ovatko ne tarpeellisia lähettämisen perustana olevia tarkoituksia varten;

2. lähettävän sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti suunnitellun tietojen säilytykselle määritellyn enimmäismääräajan kuluttua umpeen, silloin kun lähettävä taho on maininnut vastaanottavalle viranomaiselle kyseisestä enimmäissäilytysajasta lähettämisen yhteydessä.

Hävittämisen sijasta suoritetaan tietojen sulkeminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti silloin, kun on syytä olettaa, että hävittämisen kautta vahingoitettaisiin kohdehenkilön suojeltavia etuja. Suljettuja tietoja saa lähettää tai käyttää ainoastaan siinä tarkoituksessa, jonka vuoksi hävittämistä on pidättäydytty.

38 artikla

Tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietosuojan ja tietoturvallisuuden takaamiseksi

(1) Lähettävä ja vastaanottava viranomainen sitoutuvat henkilötietojen tehokkaaseen suojelemiseen satunnaista tai asiatonta hävittämistä, asiatonta pääsyä, asiatonta tai satunnaista muuttamista ja asiatonta julkistamista vastaan.

(2) Automaattisen hakumenettelyn teknisistä yksityiskohdista sovitaan 44 artiklan nojalla tehtävässä fyttantöönpanosopimuksessa, joka takaa, että

1. tietosuojan ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi suoritetaan kulloistakin tekniikan tasoja vastaavat toimenpiteet, jotka takaavat erityisesti tietojen luottamukselli-

ben werden.

(3) Übermittelte personenbezogene Daten sind zu löschen, wenn sie nicht hätten übermittelt oder empfangen werden dürfen. Rechtmäßig übermittelte und empfangene Daten sind zu löschen,

1. wenn sie zu dem Zweck, zu dem sie übermittelt worden sind, nicht oder nicht mehr erforderlich sind. Sind personenbezogene Daten ohne Ersuchen übermittelt worden, hat die empfangende Stelle unverzüglich zu prüfen, ob sie für die der Übermittlung zu Grunde liegenden Zwecke erforderlich sind;

2. nach Ablauf einer im nationalen Recht der übermittelnden Vertragspartei vorgesehenen Höchstfrist für die Aufbewahrung der Daten, wenn die übermittelnde Stelle die empfangende Stelle bei der Übermittlung auf solche Höchstfristen hingewiesen hat.

Statt der Löschung erfolgt eine Sperrung nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts, wenn es Grund zu der Annahme gibt, dass durch eine Löschung schutzwürdige Interessen des Betroffenen beeinträchtigt würden. Gesperrte Daten dürfen nur für den Zweck, für den die Löschung unterblieben ist, übermittelt oder genutzt werden.

Artikel 38

Technische und organisatorische Maßnahmen zur Gewährleistung von Datenschutz und Datensicherheit

(1) Die übermittelnde und die empfangende Stelle sind verpflichtet, personenbezogene Daten wirksam gegen zufällige oder unbefugte Zerstörung, zufälligen Verlust, unbefugten Zugang, unbefugte oder zufällige Veränderung und unbefugte Bekanntgabe zu schützen.

(2) Die Einzelheiten der technischen Ausgestaltung des automatisierten Abrufverfahrens werden in einer Durchführungsvereinbarung nach Artikel 44 geregelt, die gewährleistet, dass

1. dem jeweiligen Stand der Technik entsprechende Maßnahmen zur Sicherstellung von Datenschutz und Datensicherheit getroffen werden, die insbesondere die Ver-

suuden ja koskemattomuuden,

2. käytettäessä verkkoja, joihin on yleinen pääsy, käytetään toimivaltaisten viranomaisten salaus- ja autentisointimenetelmiä, ja

3. hakujen luvallisuutta voidaan kontrolloida 39 artiklan 2, 4 ja 5 kohdan mukaisesti.

39 artikla

Kirjaaminen ja dokumentointi, erityiset määräykset automaattista ja ei-automaattista lähettämistä varten

(1) Jokainen sopimuspuoli takaa, että haun tekevä ja tiedostoa ylläpitävä viranomaiskirjaa jokaisen ei-automaattisen lähetyksen ja jokaisen ei-automaattisen henkilötietojen vastaanottamisen lähetyksen luotettavuuden valvomiseksi. Kirjaaminen käsittää seuraavat tehtävät:

1. lähetyksen aihe,
2. lähetetyt tiedot,
3. lähetyspäivämäärä ja
4. haun tekevän ja tiedostoa ylläpitävän viranomaisen nimitys tai tunnus.

(2) Tietojen automaattista hakua varten 3, 9 ja 12 artiklan mukaisesti ja automaattista vertailua varten 4 artiklan mukaisesti on voimassa seuraavaa:

1. Automaattisen haun tai vertailun saavat suorittaa vain ne kansallisten yhteyspisteiden virkamiehet, jotka ovat erityisesti tätä varten valtuutetut. Luettelo automaattiseen hakuun tai vertailuun valtuutetuista virkamiehistä toimitetaan pyynnöstä 5 kohdassa mainittujen valvontaa suorittavien viranomaisten sekä muiden sopimuspuolten käyttöön.

2. Jokainen sopimuspuoli takaa, että tiedostoa ylläpitävä ja hakua tekevä viranomaiskirjaa jokaisen tietojen lähettämisen ja vastaanottamisen ilmoittaen myös jokaisesta rekisteriosumasta tai sen puuttumisesta. Tämä kirjaaminen käsittää seuraavat tiedot:

- a) lähetettävät tiedot,

traulichkeit und Unversehrtheit der Daten gewährleisten,

2. bei der Nutzung allgemein zugänglicher Netze Verschlüsselungs- und Authentifizierungsverfahren angewendet werden, die von den dafür zuständigen Stellen anerkannt worden sind, und

3. die Zulässigkeit der Abrufe nach Maßgabe des Artikels 39 Absätze 2, 4 und 5 kontrolliert werden kann.

Artikel 39

Dokumentation und Protokollierung, besondere Vorschriften zur automatisierten und nicht-automatisierten Übermittlung

(1) Jede Vertragspartei gewährleistet, dass jede nicht-automatisierte Übermittlung und jeder nicht-automatisierte Empfang von personenbezogenen Daten durch die anfragende und die Datei führende Stelle zur Kontrolle der Zulässigkeit der Übermittlung dokumentiert werden. Die Dokumentation umfasst folgende Angaben:

1. den Anlass der Übermittlung,
2. die übermittelten Daten,
3. das Datum der Übermittlung und
4. die Bezeichnung oder Kennung der anfragenden und der Datei führenden Stelle.

(2) Für den automatisierten Abruf der Daten aufgrund der Artikel 3, 9 und 12 und den automatisierten Abgleich aufgrund des Artikels 4 gilt Folgendes:

1. Der automatisierte Abruf oder Abgleich darf nur durch besonders ermächtigte Beamte der nationalen Kontaktstellen erfolgen. Auf Ersuchen wird die Liste der Beamten, die zum automatisierten Abruf oder Abgleich ermächtigt sind, den in Absatz 5 genannten beaufsichtigenden Behörden sowie den anderen Vertragsparteien zur Verfügung gestellt.

2. Jede Vertragspartei gewährleistet, dass jede Übermittlung und jeder Empfang von Daten von der Datei führenden Stelle und der anfragenden Stelle protokolliert wird, einschließlich der Mitteilung des Vorliegens oder Nichtvorliegens eines Treffers. Diese Protokollierung umfasst folgende Angaben:

- a) die übermittelten Daten,

b) lähetyksen päivämäärä ja tarkka ajankohta ja

c) hakua tekevän ja tiedostoa ylläpitävän viranomaisen nimitys ja tunnus.

Hakua tekevä viranomaisen kirjaa lisäksi haun tai lähetyksen aiheen sekä haun suorittaneen virkamiehen sekä haun tai lähetyksen aloitteentekijänä toimineen virkamiehen tunnuksen.

(3) Kirjaava viranomaisen ilmoittaa kirjaamistiedot asianomaisen sopimuspuolen tietosuojavalvonnasta vastaaville viranomaiselle pyynnöstä välittömästi, kuitenkin viimeistään neljän viikon kuluessa pyynnön saapumisesta. Kirjaamistietoja saa käyttää ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

1. tietosuojan valvonta,
2. tietoturvallisuuden takaaminen.

(4) Kirjaamistietoja on suojattava sopivien ennalta ehkäisevien toimenpiteiden avulla tarkoituksenvastaisen käytön ja muun väärinkäytön varalta ja säilytettävä kahden vuoden ajan. Säilytysajan päätyttyä kirjaamistiedot on hävitettävä viipymättä.

(5) Henkilötietojen lähettämisen tai vastaanottamisen oikeudellinen valvonta on kunkin sopimuspuolen tietosuojavalvonnasta vastaavien riippumattomien viranomaisten velvollisuus. Kansallisen lainsäädännön mukaisesti jokainen voi anoa tältä viranomaiselta omien henkilötietojensa käsittelyn laillisuuden tarkastamista. Näiden viranomaisten sekä kirjaamisesta vastaavien viranomaisten on tehtävä myös kyseisistä anomuksista riippumatta pistokokeita lähetysten laillisuuden valvomiseksi tietoihin pääsyn taustalla olevan asiakirjahistorian perusteella. Tietosuojavalvonnasta vastaavien riippumattomien viranomaisten on säilytettävä tämän valvontatoiminnan tuloksia tarkastusta varten 18 kuukauden ajan. Tämän määräajan jälkeen ne on hävitettävä välittömästi. Toisen sopimuspuolen riippumaton tietosuojaviranomainen voi pyytää jokaista tietosuojavalvonnasta vastaavaa viranomaista harjoittamaan toimivaltuuksiaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Sopimuspuolten riippumattomat tietosuojaviranomaiset huolehtivat valvontatehtäviensä

b) das Datum und den genauen Zeitpunkt der Übermittlung und

c) die Bezeichnung oder Kennung der anfragenden und der Datei führenden Stelle.

Die anfragende Stelle protokolliert darüber hinaus den Anlass der Anfrage oder Übermittlung sowie die Kennung des Beamten, der den Abruf durchgeführt hat, sowie des Beamten, der die Anfrage oder Übermittlung veranlasst hat.

(3) Die protokollierende Stelle teilt die Protokolldaten den für die Datenschutzkontrolle zuständigen Stellen der betreffenden Vertragspartei auf Ersuchen unverzüglich, spätestens jedoch innerhalb von vier Wochen nach Eingang des Ersuchens mit. Protokolldaten dürfen ausschließlich für die folgenden Zwecke verwendet werden:

1. die Kontrolle des Datenschutzes,
2. die Gewährleistung der Datensicherheit.

(4) Die Protokolldaten sind durch geeignete Vorkehrungen gegen zweckfremde Verwendung und sonstigen Missbrauch zu schützen und zwei Jahre aufzubewahren. Nach Ablauf der Aufbewahrungsfrist sind die Protokolldaten unverzüglich zu löschen.

(5) Die rechtliche Kontrolle der Übermittlung oder des Empfangs personenbezogener Daten obliegt den für die Datenschutzkontrolle zuständigen unabhängigen Stellen der jeweiligen Vertragsparteien. Nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts kann jedermann diese Stellen ersuchen, die Rechtmäßigkeit der Verarbeitung von Daten zu seiner Person zu prüfen. Diese Stellen sowie die für die Protokollierung zuständigen Stellen haben auch unabhängig von solchen Ersuchen Stichproben zur Kontrolle der Rechtmäßigkeit der Übermittlungen anhand der den Zugriffen zugrunde liegenden Aktenvorgänge vorzunehmen. Die Ergebnisse dieser Kontrolltätigkeit sind zur Überprüfung durch die für die Datenschutzkontrolle zuständigen unabhängigen Stellen 18 Monate aufzubewahren. Nach Ablauf dieser Frist sind sie unverzüglich zu löschen. Jede für die Datenschutzkontrolle zuständige Stelle kann von der unabhängigen Datenschutzbehörde einer anderen Vertragspartei um die Ausübung ihrer Befugnisse nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts ersucht werden.

toteuttamisen kannalta välttämättömästä keskinäisestä yhteistyöstä erityisesti tarkoituksenmukaisia tietoja vaihtamalla.

40 artikla

Kohdehenkilön oikeudet tiedonsaantiin ja vahingonkorvaukseen

(1) Kansallisen lainsäädännön mukaisen toimivaltaisen viranomaisen on annettava henkilöllisyytensä todistavalle kohdehenkilölle anomuksesta kansallisen lainsäädännön mukaan ilman kohtuuttomia kuluja yleisesti ymmärrettävässä muodossa ja ilman odottamatonta viivytystä tietoa hänen henkilötietojensa käsittelystä sekä niiden alkuperästä, vastaanottajasta tai vastaanottajakategoriasta, suunnitellusta käsittelytarkoituksesta ja käsittelyn oikeusperustasta. Lisäksi kohdehenkilöllä on oikeus virheellisten tietojen oikaisemiseen ja luvatta käsiteltyjen tietojen poistamiseen. Sopimuspuolet varmistavat lisäksi, että kohdehenkilö voi tietosuojaoikeuksiensa tullessa loukatuksi kääntyä tehokkaalla valituksella riippumattoman ja puolueettoman, lakiin perustuvan tuomioistuimen puoleen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan tarkoituksessa sekä riippumattoman valvontaviranomaisen puoleen direktiivin 95/46/EY 28 artiklan tarkoituksessa ja että hänelle annetaan mahdollisuus vaatia vahingonkorvausta tai muuta korvausta. Menettelyn yksityiskohdat näiden oikeuksien täytäntöön panemiseksi ja tiedonsaannin rajoittamisen syyt ovat sen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisia, jossa hän vaatii oikeuksiensa toteuttamista.

(2) Mikäli jonkun sopimuspuolen viranomainen on lähettänyt henkilötietoja tämän sopimuksen perusteella, ei toisen sopimuspuolen vastaanottava viranomainen voi vedota kansallisen lainsäädännön mukaisesta vastuusta vapautuakseen vahingonkärsinee-

Die für die Datenschutzkontrolle zuständigen unabhängigen Behörden der Vertragsparteien sorgen für die zur Erfüllung ihrer Kontrollaufgaben notwendige gegenseitige Zusammenarbeit, insbesondere durch den Austausch sachdienlicher Informationen.

Artikel 40

Rechte der Betroffenen auf Auskunft und Schadensersatz

(1) Dem Betroffenen ist nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts bei Nachweis seiner Identität auf Antrag von der nach innerstaatlichem Recht zuständigen Stelle ohne unzumutbare Kosten in allgemein verständlicher Form und ohne unzumutbare Verzögerung Auskunft über die zu seiner Person verarbeiteten Daten sowie über deren Herkunft, Empfänger oder Empfängerkategorien, den vorgesehenen Verarbeitungszweck und die Rechtsgrundlage der Verarbeitung zu erteilen. Darüber hinaus hat der Betroffene das Recht auf Berichtigung unrichtiger Daten und Löschung unzulässigerweise verarbeiteter Daten. Die Vertragsparteien stellen darüber hinaus sicher, dass sich der Betroffene im Fall der Verletzung seiner Datenschutzrechte mit einer wirksamen Beschwerde an ein unabhängiges und unparteiisches, auf Gesetz beruhendes Gericht im Sinne des Artikels 6 Absatz 1 der Europäischen Menschenrechtskonvention sowie eine unabhängige Kontrollstelle im Sinne des Artikels 28 der Richtlinie 95/46/EG wenden kann und dass ihm die Möglichkeit eröffnet wird, einen Schadensersatzanspruch oder Abhilfe anderer Art gerichtlich durchzusetzen. Die Einzelheiten des Verfahrens zur Durchsetzung dieser Rechte und die Gründe der Einschränkung des Auskunftsrechts richten sich nach dem innerstaatlichen Recht des Staates, in dem er seine Rechte geltend macht.

(2) Hat eine Stelle der einen Vertragspartei personenbezogene Daten auf Grund dieses Vertrags übermittelt, kann die empfangende Stelle der anderen Vertragspartei sich im Rahmen ihrer Haftung nach Maßgabe des innerstaatlichen Rechts gegenüber dem

seen nähden siihen, että välitetyt tiedot ovat olleet virheellisiä. Mikäli vastaanottava viranomainen suorittaa vahingonkorvausta virheellisesti välitettyjen tietojen käytöstä aiheutuneesta vahingosta, lähetettävän viranomaisen on korvattava vastaanottavan viranomaisen suorittama vahingonkorvaus täysimääräisenä.

41 artikla

Sopimuspuolten pyynnöstä tapahtuva tiedonsaanti

Vastaanottava sopimuspuoli antaa lähetävälle sopimuspuolelle pyynnöstä tietoja välitettyjen tietojen käsittelystä ja sitä kautta saaduista tuloksista.

VIII luku

Täytäntöönpano- ja loppumääräykset

42 artikla

Julistukset

(1) Ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamishetkellä jokainen sopimuspuoli nimeää tallettajalle annettavassa julistuksessa ne toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa tämän sopimuksen soveltamisesta.

Julistuksessa on määriteltävä

1. 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet DNA-analyysia varten;
2. 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet sormenjälkitietoja varten;
3. 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet ajoneuvorekisteritietoja varten;
4. 15 artiklan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet suurtapahtumiin liittyvää tietojenvaihtoa varten;
5. 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet terroristirikosten estämiseen liittyviä tietoja varten;
6. 19 artiklan mukaisesti kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet lennon turvallisuuden

Geschädigten zu ihrer Entlastung nicht darauf berufen, dass die übermittelten Daten unrichtig gewesen sind. Leistet die empfangende Stelle Schadensersatz wegen eines Schadens, der durch die Verwendung von unrichtig übermittelten Daten verursacht wurde, so erstattet die übermittelnde Stelle der empfangenden Stelle den Gesamtbetrag des geleisteten Schadensersatzes.

Artikel 41

Auskunft auf Ersuchen der Vertragsparteien

Die empfangende Vertragspartei informiert die übermittelnde Vertragspartei auf Anfrage über die Verarbeitung der übermittelten Daten und das dadurch erzielte Ergebnis.

Kapitel 8

Durchführungs- und Schlussbestimmungen

Artikel 42

Erklärungen

(1) Zum Zeitpunkt der Hinterlegung der Ratifikations-, Annahme-, Genehmigungs- oder Beitrittsurkunde benennt jede Vertragspartei in einer Erklärung gegenüber dem Verwahrer die Behörden, die für die Anwendung dieses Vertrags zuständig sind.

Zu benennen sind

1. nach Artikel 6 Absatz 1 die nationalen Kontaktstellen für die DNA-Analyse;
2. nach Artikel 11 Absatz 1 die nationalen Kontaktstellen für die daktyloskopischen Daten;
3. nach Artikel 12 Absatz 2 die nationalen Kontaktstellen für die Daten aus den Fahrzeugregistern;
4. nach Artikel 15 die nationalen Kontaktstellen für den Informationsaustausch bei Großveranstaltungen;
5. nach Artikel 16 Absatz 3 die nationalen Kontaktstellen für Informationen zur Verhinderung terroristischer Straftaten;
6. nach Artikel 19 die nationalen Kontakt- und Koordinierungsstellen für die Flugsicher-

suushenkilöitä varten;

7. 22 artiklan mukaisesti kansalliset yhteys- ja koordinaatiopisteet asiakirja-asiantuntijoita varten;

8. 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti kansalliset yhteyspisteet palauttamisten suunnittelua ja toteuttamista varten;

9. 24—27 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja virkamiehet.

(2) Sopimuspuoli voi muuttaa 1 kohdan nojalla antamaansa julistusta milloin vain ja joko kokonaan tai osittain. Muutos tulee voimaan sinä päivänä, kun se saapuu tallettajalle.

43 artikla

Ministerikomitea

(1) Sopimuspuolet perustavat komitean, joka koostuu sopimuspuolten ministereistä. Ministerikomitea tekee tämän sopimuksen toteuttamista ja soveltamista koskevat päätökset. Ministerikomitean päätökset tehdään kaikkien sopimuspuolten yksimielisellä päätöksellä.

(2) Ministerikomiteaa avustaa sopimuspuolten edustajista koostuva yhteinen työryhmä, joka tarkastaa tämän sopimuksen toteuttamista ja tulkintaa ja määrittelee, onko olemassa tarvetta täydentää tai edelleen kehittää sitä. Yhteinen työryhmä kutsutaan koolle sopimuspuolen pyynnöstä.

44 artikla

Täytäntöönpanosopimukset

Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat tämän sopimuksen perusteella ja sen soveltamisalan puitteissa tehdä sopimuksia, joiden päämääränä on tämän sopimuksen hallinnollinen täytäntöönpano.

cherheitsbegleiter;

7. nach Artikel 22 die nationalen Kontakt- und Koordinierungsstellen für die Dokumentenberater;

8. nach Artikel 23 Absatz 3 die nationalen Kontaktstellen für die Planung und Durchführung von Rückführungen;

9. nach den Artikeln 24 bis 27 die zuständigen Behörden und Beamten.

(2) Erklärungen nach Absatz 1 können jederzeit durch Erklärung gegenüber dem Verwahrer geändert werden. Die Änderung wird mit dem Tag des Eingangs beim Verwahrer wirksam.

Artikel 43

Ministerkomitee

(1) Die Vertragsparteien richten ein Komitee ein, das sich aus Ministern der Vertragsparteien zusammensetzt. Das Ministerkomitee trifft die erforderlichen Entscheidungen über die Umsetzung und Anwendung dieses Vertrags. Entscheidungen des Ministerkomitees werden durch einstimmigen Beschluss aller Vertragsparteien getroffen.

(2) Zur Unterstützung des Ministerkomitees überprüft eine gemeinsame Arbeitsgruppe aus Vertretern der Vertragsparteien die Umsetzung und Auslegung dieses Vertrags und stellt fest, ob Ergänzungs- und Fortentwicklungsbedarf besteht. Die gemeinsame Arbeitsgruppe wird auf Antrag einer Vertragspartei einberufen.

Artikel 44

Durchführungsvereinbarungen

Die zuständigen Stellen der Vertragsparteien können auf der Grundlage und im Rahmen dieses Vertrags Vereinbarungen treffen, welche die verwaltungsmäßige Durchführung dieses Vertrags zum Ziel haben.

45 artikla

Alueellinen soveltamisala

Tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa sopimuspuolten alueella. Alankomaiden kuningaskunnan osalta tämä sopimus koskee ainoastaan kuningaskunnan Euroopassa sijaitsevaa osaa. Ranskan tasavallan osalta tämä sopimus koskee ainoastaan tasavallan Euroopassa sijaitsevaa osaa.

46 artikla

Kulut

Jokainen sopimuspuoli vastaa tämän sopimuksen täytäntöönpanosta viranomaisille aiheutuvista kustannuksista. Erityistapauksissa kyseiset sopimuspuolet voivat sopia poikkeavasta järjestelystä.

47 artikla

Suhde muihin kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin

(1) Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan vain, jos ne ovat Euroopan unionin lainsäädännön mukaisia. Mikäli Euroopan unioni hyväksyy tulevaisuudessa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa lainsäädäntöä, sovelletaan tätä Euroopan unionin lainsäädäntöä tämän sopimuksen määräysten sijasta. Sopimuspuolet voivat muuttaa tai korvata tämän sopimuksen määräyksiä ottaakseen huomioon edellä tarkoitettu Euroopan unionin lainsäädännön muutokset.

(2) Tämä sopimus ei vaikuta voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten mukaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Sopimuspuolilla on oikeus soveltaa olemassa olevia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia keskinäisissä suhteissaan. Tapauksissa, joissa näiden sopimusten mukaiset oikeudet ja velvollisuudet ovat ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä.

Artikel 45

Räumlicher Geltungsbereich

Die Bestimmungen dieses Vertrags gelten für das Hoheitsgebiet der Vertragsparteien. Für das Königreich der Niederlande gilt dieser Vertrag ausschließlich für den in Europa gelegenen Teil des Königreichs. Für die Französische Republik gilt dieser Vertrag ausschließlich für den in Europa gelegenen Teil der Republik.

Artikel 46

Kosten

Jede Vertragspartei trägt die ihren Stellen aus der Anwendung dieses Vertrags entstehenden Kosten. In besonderen Fällen können die betreffenden Vertragsparteien eine abweichende Regelung vereinbaren.

Artikel 47

Verhältnis zu anderen zwei- oder mehrseitigen Übereinkünften

(1) Die Bestimmungen dieses Vertrags sind nur anwendbar, soweit sie mit dem Recht der Europäischen Union vereinbar sind. Werden durch die Europäische Union künftig Regelungen geschaffen, die den Anwendungsbereich dieses Vertrags betreffen, treten die entsprechenden Bestimmungen dieses Vertrags in ihrer Anwendung gegenüber dem Recht der Europäischen Union insoweit zurück. Die Vertragsparteien können die Bestimmungen dieses Vertrags im Hinblick auf die entsprechenden neuen Regelungen des Rechts der Europäischen Union ändern oder ersetzen.

(2) Dieser Vertrag berührt nicht die in bestehenden zwei- oder mehrseitigen Übereinkünften zwischen den Vertragsparteien enthaltenen Rechte oder Verpflichtungen. Den Vertragsparteien steht es frei, die bestehenden zwei- oder mehrseitigen Übereinkünfte zwischen den Vertragsparteien in ihren Beziehungen untereinander anzuwenden. Im Fall der Unvereinbarkeit mit Rechten oder Verpflichtungen aus solchen Über-

48 artikla

Ratifiointi, hyväksyminen

Tämä sopimus on ratifioitava ja hyväksyttävä. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjojen tallettamisen yhteydessä voidaan antaa alueellista soveltamisalaa koskeva julistus.

Artikla 49

Tallettaja

(1) Tämän sopimuksen tallettaja on Saksan liittotasavallan hallitus.

(2) Tallettaja ilmoittaa välittömästi muille sopimuspuolille ratifioinneista, hyväksymisistä, liittymisistä, oikeuksien pidätyksistä ja irtisanomisista sekä muista tämän sopimuksen nojalla annetuista julistuksista.

(3) Tallettaja huolehtii sopimuksen rekisteröinnistä Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaan.

50 artikla

Voimaantulo

(1) Tämä sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua toisen ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjan tallettamisesta sopimuksen tällöin ratifioineiden sopimuspuolten välillä. Muiden sopimuspuolten osalta sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua niiden ratifiointi- tai hyväksymiskirjojen tallettamisesta.

(2) Tallettaja ilmoittaa kaikille sopimuspuolille voimaantulopäivämäärän.

einkünften gelten die Regelungen dieses Vertrags.

Artikel 48

Ratifikation, Annahme, Genehmigung

Dieser Vertrag bedarf der Ratifikation, der Annahme oder der Genehmigung. Die Ratifikations-, Annahme- oder Genehmigungsurkunden werden beim Verwahrer hinterlegt. Anlässlich der Hinterlegung der Ratifikations-, Annahme- oder Genehmigungsurkunden kann eine Erklärung zum räumlichen Geltungsbereich abgegeben werden.

Artikel 49

Verwahrer

(1) Verwahrer dieses Vertrags ist die Regierung der Bundesrepublik Deutschland.

(2) Der Verwahrer notifiziert unverzüglich den anderen Vertragsparteien Ratifikationen, Annahmen, Genehmigungen, Beitritte, Vorbehalte und Kündigungen sowie alle sonstigen Erklärungen im Zusammenhang mit diesem Vertrag.

(3) Die Registrierung des Vertrags beim Sekretariat der Vereinten Nationen nach Artikel 102 der Charta der Vereinten Nationen wird vom Verwahrer übernommen.

Artikel 50

Inkrafttreten

(1) Dieser Vertrag tritt 90 Tage nach Hinterlegung der zweiten Ratifikations-, Annahme- oder Genehmigungsurkunde zwischen den Vertragsparteien, die ratifiziert haben, in Kraft. Für die weiteren Vertragsparteien tritt der Vertrag 90 Tage nach Hinterlegung ihrer Ratifikations-, Annahme- oder Genehmigungsurkunden in Kraft.

(2) Der Verwahrer notifiziert allen Vertragsparteien das Datum des Inkrafttretens.

51 artikla

Liittyminen

(1) Tämä sopimus on avoin kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden liittymistä varten. Liittymisen jälkeen liittyviä valtioita sitovat myös siihen mennessä 44 artiklan perusteella tehdyt täytäntöönpanosopimukset ja muut tähän sopimukseen liittyvät sopimukset.

(2) Liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Liittymisen yhteydessä voidaan liittymiskirjan tallettamisen johdosta antaa julistus alueellisesta soveltamisalasta.

(3) Tämä sopimus tulee voimaan kunkin liittyvän valtion osalta 90 päivän kuluttua sen liittymiskirjan tallettamisesta, kuitenkin aikaisintaan sopimuksen 50 artiklan mukaisena päivänä.

52 artikla

Irtisanominen

(1) Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

(2) Jokainen sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen diplomaattitietse tallettajalle osoitetun ilmoituksen avulla. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen saapumisesta tallettajalle.

Tehty Prümssä 27 päivänä toukokuuta 2005 saksan-, espanjan-, ranskan- ja hollanninkielisenä alkuperäistekstinä, jolloin jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen. Alkuperäisteksti talletetaan tallettajan huostaan, joka välittää jokaiselle allekirjoittaneelle valtiolle ja liittyvälle valtiolle oikeaksi todistetun jäljennöksen alkuperäisestä sopimuksesta.

Belgian kuningaskunnan,
Saksan liittotasavallan,
Espanjan kuningaskunnan,
Ranskan tasavallan,
Luxemburgin suurherttuakunnan,
Alankomaiden kuningaskunnan ja

Artikel 51

Beitritt

(1) Dieser Vertrag steht allen Staaten, die Mitglied der Europäischen Union sind, zum Beitritt offen. Mit dem Beitritt werden auch die bis dahin auf der Grundlage des Artikels 44 getroffenen Durchführungsvereinbarungen und die sonstigen Vereinbarungen zu diesem Vertrag für die beitretenden Staaten verbindlich.

(2) Die Beitrittsurkunden werden beim Verwahrer hinterlegt. Bei einem Beitritt kann anlässlich der Hinterlegung der Beitrittsurkunde eine Erklärung zum räumlichen Geltungsbereich abgegeben werden.

(3) Dieser Vertrag tritt für jeden beitretenden Staat 90 Tage nach Hinterlegung seiner Beitrittsurkunde in Kraft, frühestens zum Zeitpunkt des Inkrafttretens des Vertrags nach Artikel 50.

Artikel 52

Kündigung

(1) Dieser Vertrag wird auf unbestimmte Zeit geschlossen.

(2) Jede Vertragspartei kann diesen Vertrag durch eine auf diplomatischem Weg an den Verwahrer gerichtete Notifikation kündigen. Die Kündigung wird sechs Monate nach Eingang der Notifikation beim Verwahrer wirksam.

Geschehen zu Prüm am 27. Mai 2005 in einer Urschrift in deutscher, spanischer, französischer und niederländischer Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist. Die Urschrift wird im Archiv des Verwahrers hinterlegt, der jedem Unterzeichnerstaat und beitretenden Staat eine beglaubigte Abschrift der Vertragsurschrift übermittelt.

Für das Königreich Belgien
Für die Bundesrepublik Deutschland
Für das Königreich Spanien
Für die Französische Republik
Für das Großherzogtum Luxemburg
Für das Königreich der Niederlande

Itävallan tasavallan puolesta

Für die Republik Österreich

Liite 1

Anlage 1

sopimukseen

zum Vertrag

rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi

über die Vertiefung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit, insbesondere zur Bekämpfung des Terrorismus, der grenzüberschreitenden Kriminalität und der illegalen Migration

17 artiklan 5 kohdan mukaisesti välttämättömät tiedot kirjallista ilmoitusta varten

Nach Artikel 17 Absatz 5 notwendige inhaltliche Angaben für die schriftliche Anmeldung

1. Operaation aikataulu, joka kuvaa suunniteltua oleskelun kestoja;
2. Lentotiedot (mukaan lukien lennon numerot ja ajat);
3. Lennon turvahenkilöryhmän jäsenten lukumäärä;
4. Kaikkien ryhmään kuuluvien henkilöiden täydelliset nimet sekä ryhmän johtajan nimen ilmoittaminen;
5. Passin numerot;
6. Virka-aseiden merkki, tyyppi ja sarjanumerot;
7. Ammusten määrä ja laji;
8. Muut tarvittavat varusteet, joita ryhmällä on hallussaan ja joita tarvitaan tehtävien suorittamisessa.

1. Einsatzzeiten, die die vorgesehene Aufenthaltsdauer beschreiben;
2. Flugdaten (einschließlich Flugnummern und -zeiten);
3. Anzahl der Mitglieder des Teams der Flugsicherheitsbegleiter;
4. Angabe des Namens und Vornamens sämtlicher Personen sowie Kennzeichnung des Namens des Leiters des Teams;
5. Passnummern;
6. Marke, Typ und Seriennummern der Waffen;
7. Anzahl und Art der Munition;
8. Ausrüstungsgegenstände, die vom Team mitgeführt werden und zur Erfüllung der Aufgaben dienen.

Liite 2

Anlage 2

sopimukseen

zum Vertrag

rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi

über die Vertiefung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit, insbesondere zur Bekämpfung des Terrorismus, der grenzüberschreitenden Kriminalität und der illegalen Migration

virka-aseet, amukset ja luvalliset tarvittavat varusteet 28 artiklan 2 kohdan 1 ja 2 lauseen mielessä

Dienstwaffen, Munition und zugelassene Einsatzmittel im Sinne des Artikels 28 Absatz 2 Sätze 1 und 2

1. Belgian kuningaskunta:
 - luvalliset ampuma-aseet ja luvalliset amukset
 - luvalliset pippurisprayt ja luvalliset tarvittavat varusteet

1. Für das Königreich Belgien:
 - zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition
 - zugelassene Pfeffersprays und die zugelassenen Einsatzmittel

- luvallinen kyynelkaasu ja luvalliset tarvittavat varusteet

2. Saksan liittotasavalta:

- luvalliset ampuma-aseet ja luvalliset amukset

3. Espanjan kuningaskunta:

- luvalliset ampuma-aseet

- yhteiseen operaatioon osallistuvan poliisiyksikön virkamääräysten mukaiset luvalliset itsepuolustusaseet kuten pamppu, sprayt, kyynelkaasu ja muut tarvittavat luvalliset varusteet

4. Ranskan tasavalta:

- kansallisen lainsäädännön mukaisesti sallitut virka-aseet ja yksilölliset pakkokeinot

5. Luxemburgin suurherttuakunta

- luvalliset ampuma-aseet ja luvalliset amukset

- luvalliset pippurisprayt ja luvalliset tarvittavat varusteet

- luvallinen kyynelkaasu ja luvalliset tarvittavat varusteet

6. Alankomaiden kuningaskunta:

- luvalliset ampuma-aseet ja luvalliset amukset

- luvalliset pippurisprayt ja luvalliset tarvittavat varusteet

- luvallinen kyynelkaasu ja luvalliset tarvittavat varusteet

7. Itävallan tasavalta

- luvalliset ampuma-aseet ja luvalliset amukset

- luvalliset pippurisprayt ja luvalliset tarvittavat varusteet

- zugelassenes Tränengas und die zugelassenen Einsatzmittel

2. Für die Bundesrepublik Deutschland:

- zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition

3. Für das Königreich Spanien:

- zugelassene Schusswaffen

- zugelassene Selbstschutzwaffen entsprechend der Dienstvorschriften der am gemeinsamen Einsatz beteiligten Polizeieinheit, wie Schlagstock (oder Gummiknüppel), Sprays, Tränengas und andere zugelassene Einsatzmittel

4. Für die Französische Republik:

- die nach dem nationalen Recht zugelassenen Dienstwaffen und individuellen Zwangsmittel

5. Für das Großherzogtum Luxemburg:

- zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition

- zugelassene Pfeffersprays und die zugelassenen Einsatzmittel

- zugelassenes Tränengas und die zugelassenen Einsatzmittel

6. Für das Königreich der Niederlande:

- zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition

- zugelassene Pfeffersprays und die zugelassenen Einsatzmittel

- zugelassenes Tränengas und die zugelassenen Einsatzmittel

7. Für die Republik Österreich:

- zugelassene Schusswaffen und die zugelassene Munition

- zugelassene Pfeffersprays und die zugelassenen Einsatzmittel